Polnisch liegt nahe
Zwei Sprachen, eine Region

Niemiecki zbliża
Dwa języki, jeden region

Innowacyjny transgraniczny *program*

do integracji tandemów online
z lekcjami języka sąsiada w szkole
w ramach projektu INT131
„Nauczanie języka sąsiada od przedszkola
do zakończenia edukacji – wspólnie żyć
i uczyć się w Euroregionie Pomerania”

Innovatives grenzüberschreitendes Programm

zur Integration von Online-Tandems in den schulischen Nachbarsprachenunterricht
Rahmen des Projekts INT131
„Nachbarspracherwerb von der Kita bis zum Schulabschluss – gemeinsam leben und lerne in der Euroregion Pomerania“

Autorki: Ksenia Herbst-Buchwald, Justyna Hryniewicz-Piechowska und Dr. Agnieszka Putzier
Korekta: Agnieszka Grzesiak
Koncepcja graficzna: IlustraDorka Dorota Domagała
Greifswald / Szczecin 2023
Niemiecka wersja dostępna na stronie:
https://polnischliegtnahe.de/assets/img/INT-131-de.pdf

Szczecin

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

UNIVERSITÄT GREIFSWALD
Wissen lockt. Seit 1456

Polnisch liegt nahe
Zwei Sprachen, eine Region

Niemiecki zbliża
Dwa języki, jeden region

SPIS TREŚCI

Przedmowa 3
Wprowadzenie 5
1. Potencjał innowacyjny tandemów online na lekcjach języka sąsiada w szkole (Putzier) 6
1.1. Kształtowanie interkulturowej kompetencji komunikacyjnej 6
1.2 Kształtowanie nauczania dwujęzycznego 16
1.3 Kształtowanie kompetencji medialnych 18
1.4 Kształtowanie kompetencji europejskich i transgranicznych 22
1.5 Kształtowanie nowej kultury uczenia się i nauczania 23
2. Integracja tandemów online z lekcjami języka sąsiada w szkole (Putzier) 25
2.1 Rekrutacja partnerów tandemowych 25
2.2 Sprawdzenie wymagań technicznych 25
2.3 Sprawdzanie kompetencji medialnych nauczycieli i uczniów 26
2.4 Przestrzeganie zasad pracy w tandemie 26
2.5 Uwzględnienie obowiązujących programów nauczania 27
2.6 Definicja celów tandemu 28
3. Good practice: Realizacja programu na przykładzie projektu pilotażowego w Euroregionie Pomerania (Herbst-Buchwald, Hryniewicz-Piechowska, Putzier) 29
3.1 Analiza zapotrzebowania 30
3.2 Narzędzie do prowadzenia kursów tandemowych online 31
3.2.1 Platforma Moodle 31
3.2.2 Instrukcje i funkcjonalności zastosowania platformy oraz pokoju wideokonferencji BBB 33
3.3 Materiały do pracy w tandemach online 55
3.3.1 Moduły podstawowe 55
Moduł 1: Na dobry początek 55
Moduł 2: Hobby 62
Moduł 3: Jedzenie 70
Moduł 4: Nasze tradycje 81
Moduł 5: Wymarzone podróże 90
Moduł 6: Prezentacja grup projektowych – formy prezentacji prac uczniowskich 97

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

3.3.2 Moduły dodatkowe 100
Moduł 7: W cyrku 100
Moduł 8: Żyjemy w Europie 109
Moduł 9: Chemia w kuchni 124
Moduł 10: Ekologia i środki lokomocji – za i przeciw 129
Moduł 11: Matematyka na co dzień 136
Moduł 12: Pierwsza pomoc 143
3.4 Badanie kompetencji językowych uczniów realizujących zajęcia metodą tandemową 151
3.4.1 Test diagnostyczny z języka niemieckiego (przykładowy test) 151
3.4.2 Wyniki przeprowadzonych testów 161
3.5 Obserwacja stanu językowego niemieckich uczniów i uczennic 162
3.5.1 Kontekst 162
3.5.2 Wyzwania i zalecenia 162
3.5.3 Test kompetencji w języku polskim 163
3.5.4 Wnioski 163
3.6 Ankieta dotycząca nastawienia językowego i samooceny 167
3.7 Tandemy online z perspektywy nauczycieli i uczących się 173
4. Możliwość realizacji programu w innych regionach przygranicznych w Europie (Putzier) 174
5. Załączniki (Putzier) 175
5.1 Dodatkowe wskazówki do pracy z metodą tandemu online 175
5.2 Lista czynności przy przygotowywaniu pracy z metodą tandemu online w nauczaniu języka sąsiada w szkole 179
5.3 Bibliografia 182

Drodzy czytelnicy i specjaliści ds. edukacji,

język jest bez wątpienia naszym najważniejszym środkiem komunikacji. Jeśli używamy go w sposób pozytywny, możliwości, jakie przed nami otwiera, stają się niemal nieograniczone. Jest tym, co łączy nas, ludzi, ze sobą. Opanowanie języka obcego czy języka sąsiada sprawia, że nasz świat staje się nieco większy, a nasze horyzonty się poszerzają.

Nawiasem mówiąc, język zalicza się do podstawowych mediów: to forma elementarnego kontaktu międzyludzkiego, w którym obie strony komunikują się bezpośrednio ze sobą. Jeśli komunikacja jest interaktywna, mamy do czynienia z tak zwanymi „nowymi mediami", które już dawno przestaliśmy uważać za innowację, ponieważ od kilku lat całkowicie wnikęły one do naszego codziennego życia.

Media cyfrowe oferują znacznie więcej niż tylko rozrywkę i zabawę: we współczesnym zmediatyzowanym społeczeństwie są warunkiem dla komunikacji interpersonalnej i wymiany informacji. Widoczne to jest we wszystkich rodzajach instytucji edukacyjnych, gdzie korzystanie z mediów cyfrowych zmusza nas do sprostania wyzwaniu związanego z przesunięciem obecnych i ustanowieniem nowych granic w kulturze uczenia się.

Projekt „Tandemy Online w nauczaniu języka sąsiada w szkole" właśnie to robi, pokonuje granice na dwa sposoby: Z jednej strony pokonuje granicę państwową między Polską a Niemcami, wykorzystując rozwiązania cyfrowe do wymiany niezależnie od miejsca. Z drugiej strony przełamuje bariery, które do tej pory utrudniały dostęp do nabywania międzykulturowych kompetencji komunikacyjnych.

Omawiana tutaj koncepcja nie staje się innowacyjna jedynie poprzez dodanie technologii cyfrowych do nauczania języków obcych: aby móc mówić o prawdziwie nowej kulturze nauczania i uczenia się, konieczne jest przezwyciężenie sztywnych struktur organizacyjnych, a uczenie się musi być rozumiane jako proces holistyczny i pełen autorefleksji. Ponadto zasadniczej zmianie powinno ulec tradycyjne rozumienie ról podmiotów, a uczniowie powinni wziąć większą odpowiedzialność za swoją naukę i stać się niezależnymi i samodzielnymi konstruktorami uczenia się. Codzienny świat wszystkich osób zaangażowanych w proces uczenia się stałby się priorytetem, a umiejętność korzystania z mediów stałaby się w ten sposób umiejętnością życiową.

Niniejsza publikacja „Innowacyjny transgraniczny program do integracji tandemów online z lekcjami języka sąsiada w szkole" powstała w ramach projektu INT131 »Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji - wspólnie żyć i uczyć się w Euroregionie Pomerania«" odzwierciedla doświadczenia ostatnich kilku lat intensywnej międzykulturowej pracy projektowej wspieranej cyfrowo, która spełnia wszystkie wcześniej wymienione kryteria. Program ten nie tylko wnosi ważny wkład w debatę na temat roli cyfryzacji w edukacji i oferuje cenne sugestie dotyczące jej wdrażania, ale jest także ważnym kamieniem milowym na drodze do dalszego promowania współpracy transgranicznej.

Jestem pewna, że publikacja ta będzie bardzo przydatna zarówno dla doświadczonych nauczycieli, jak i tych, którzy dopiero zaczynają pracę z nowymi technologiami w edukacji. Zarówno język, jak i media to rzeczy, które możemy projektować, bawić się nimi i w nich uczestniczyć. Mając to na uwadze, życzę wszystkim wiele radości z projektowania własnych tandemów online w oparciu o ten starannie dopracowany program i mam nadzieję, że w przyszłości Wy podzielicie się wynikami z innymi!

Jun.-Prof. Dr. Ines Sura
Profesor junioralna pedagogiki mediów i edukacji medialnej
w Instytucie Pedagogiki na Uniwersytecie w Greifswaldzie

Wprowadzenie

Celem niniejszej publikacji jest poinformowanie szkół w transgranicznych regionach Europy o możliwości integracji tandemów online w nauczaniu języka sąsiada w szkołach.

W pierwszym rozdziale podkreślono innowacyjny potencjał tandemów online w nauczaniu języka sąsiada w szkołach.

W rozdziale drugim zamieszczono praktyczne wskazówki dla dyrekcji szkół i nauczycieli, którzy chcieliby wprowadzić tandemy online do nauczania języka sąsiada w swoich placówkach.

W trzecim rozdziale podano przykład integracji tandemów online w nauczaniu języka sąsiada w szkołach w polsko-niemieckim Euroregionie Pomerania, przeprowadzonej w ramach projektu INTERREG V-A „Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji – wspólnie żyć i uczyć się w Euroregionie Pomerania" (czas trwania 01.07.2020 - 31.12.2022).

W czwartym rozdziale przedstawiono, w jakim stopniu możliwe jest wprowadzenie programu przedstawionego w niniejszej publikacji w innych regionach transgranicznych w Europie.

Wszystkim, którzy chcą realizować program życzymy wielu sukcesów, zabawy i radości z planowania i realizacji tandemów online w swoich szkołach!

Autorki i zespół redakcyjny

1. POTENCJAŁ INNOWACYJNY TANDEMÓW **ONLINE NA LEKCJACH JĘZYKA** SĄSIADA W SZKOLE

Pomimo tego, że metoda nauki w tandemie per se nie jest już nowością (por. na ten temat punkt 2.4 niniejszej publikacji), to nadal posiada duży potencjał innowacyjny w nauczaniu języka sąsiada w szkołach. W dalszej części przedstawione jest pięć głównych atrybutów dotyczących tandemów online, które zostały widoczne w ramach projektu Interreg V-A „Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji – wspólnie żyć i uczyć się w Euroregionie Pomerania". Są to:

- kształtowanie interkulturowej kompetencji komunikacyjnej,
- kształtowanie edukacji dwujęzycznej,
- kształtowanie kompetencji medialnych,
- kształtowanie kompetencji europejskich i transgranicznych oraz
- kształtowanie nowej kultury nauczania i uczenia się.

1.1 KSZTAŁTOWANIE INTERKULTUROWEJ **KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNEJ**

Perspektywa polityki edukacyjnej

„Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie" (CEFR, Rada Europy 2001) stanowi obecnie nie tylko jednolitą podstawę reform w nauczaniu języków obcych w wielu krajach europejskich, ale jest także wykorzystywany do opracowywania standardów edukacyjnych, jak również do tworzenia nowych programów nauczania, podręczników, egzaminów czy instrumentów samooceny (por. Schneider 2005).

Na podstawie CEFR (KMK 2012; 2004; 2003) zostały opracowane tzw. standardy edukacyjne dla nauczania języków obcych w szkołach w Niemczech, mające przede wszystkim na celu opisanie wymaganych i możliwych do zrealizowania celów edukacyjnych w postaci kompetencji. Pojęcie interkulturowej kompetencji komunikacyjnej (IKK) zostało tu na nowo zdefiniowane i IKK uznane za najważniejszą kompetencję (por. KMK 2012). W celu szczegółowego opisu IKK standardy edukacyjne odwołują się do modelu IKK autorstwa Byrama (1997), który wymienia cztery kategorie savoir, savoir-faire, savoir-être, savoir-apprendre (Rada Europy 2001: 22-24) i uzupełnia je o savoir comprendre i savoir s'engager (por. Tab.).

	Skills interpret and relate (*savoir comprendre*)	
Knowledge of self and other; of interaction: individual and societal (*savoirs*)	**Education** political education critical cultural awareness (*savoir s'engager*)	**Attitudes** relativising self valuing other (*savoir être*)
	Skills discover and / or interact (*savoir apprendre* / *faire*)	

Tabela 1:
Kategorie komunikacji interkulturowej (Byram 1997: 34)

Zmiana pozycji IKK w niemieckich standardach edukacyjnych oznacza w praktyce, że ma ona obecnie pozycję nadrzędną nad funkcjonalną kompetencją komunikacyjną, kompetencją tekstową i medialną, kompetencją uczenia się języka i świadomością językową (por. Tab.). Bezpośrednim tego skutkiem jest to, że nauczanie języka obcego w szkole ukierunkowane jest przede wszystkim na rozumienie i działanie w kontekstach, w których język obcy jest używany (por. KMK 2012: 12). Zajęcia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, ab umożliwić uczącym się

- dotarcie do informacji, ofert znaczeniowych i wezwań do działania zawartych w tekstach obcojęzycznych i obcokulturowych oraz umiejscowienie ich we własnym kontekście kulturowym i społecznym;
- rozumienie i interpretację tekstów w ich różnych wymiarach w sposób zróżnicowany, bez pochopnej oceny, oraz
- rozwijanie empatii, a także krytycznego dystansu wobec cech kulturowych, dokonywanie uzasadnionego osądu osobistego i kształtowanie własnych działań komunikacyjnych w sposób adekwatny do sytuacji i adresata (tamże 19).

Kompetencje w zakresie nauki języków obcych		Świadomość językowa
	Interkulturowa kompetencja komunikacyjna rozumienie działanie wiedza nastawienie świadomość	
	Funkcjonalna kompetencja komunikacyjna **Rozumienie ze słuchu/oglądania** **Rozumienie tekstu czytanego** **Pisanie** **Mówienie** **Mediacja językowa** Posiadanie środków językowych i strategii komunikacji	
	Kompetencje tekstowe i metodyczne ustne pisemne medialne i cyfrowe	

Tabela 2:
Model kompetencji w nauczaniu języków obcych w szkołach w Niemczech (KMK 2012: 12)

W oparciu o CEFR w Polsce również opracowane zostały tzw. cele edukacyjne dla nauczania języków obcych w szkole (por. Minister Edukacji Narodowej 2017). W ramowych programach nauczania języków obcych nowożytnych (por. Minister Edukacji Narodowej 2017) na pierwszym miejscu wymienia się rozwijanie funkcjonalnej kompetencji komunikacyjnej (mówienie, pisanie, słuchanie/rozpoznawanie i czytanie/rozumienie). Inne cele to m.in. rozwijanie wrażliwości międzykulturowej (tamże).

Oprócz ramowych programów nauczania języków obcych nowożytnych od 2020 roku istnieją programy nauczania języka niemieckiego jako języka sąsiada (por. Bielicka et al. 2020), które odwołują się zarówno do CEFR jak i antropocentrycznej teorii języka Gruczy (1993a; 1993b). Kompetencja komunikacyjna jest przy tym ściśle związana z dwuwymiarową kompetencją interkulturową. Szeroko rozumiana kompetencja interkulturowa tworzy niezależny obszar definiowany jako zrozumienie i tolerancja dla kultur pierwszego i sąsiedniego języka (por. Bielicka et al. 2020: 10). Kompetencja

interkulturowa w węższym znaczeniu - nazwana kompetencją socjolingwistyczną - jest natomiast definiowana jako umiejętność rozumienia/produkowania wypowiedzi językowych zgodnie z normami kulturowymi i jest częścią funkcjonalnej kompetencji komunikacyjnej (por. Tab. 3).

Umiejętność mówienia	**Kompetencja językowa:** – kompetencja leksykalna – kompetencja gramatyczna (umiejętność tworzenia wypowiedzi, które są sensowne, adekwatne komunikacyjnie i poprawne pod względem gramatycznym) – kompetencja semantyczna – umiejętność wymowy (kompetencja fonetyczno-fonologiczna) **Kompetencja dyskursywna:** – umiejętność organizacji, strukturyzacji i aranżacji dyskursu, umiejętność tworzenia wypowiedzi, które są sensowne, spójne, logiczne i adekwatne komunikacyjnie **Kompetencja pragmatyczna:** – umiejętności wyrażania zamiarów komunikacyjnych – umiejętności „interakcyjne” **Kompetencja socjolingwistyczna:** – umiejętność użycia wypowiedzi językowych zgodnie z normami społecznymi (kulturowymi)
Umiejętność pisania	**Kompetencja językowa:** – kompetencja leksykalna – kompetencja gramatyczna – kompetencja semantyczna – umiejętność ortograficzna

Umiejętność pisania

Kompetencja językowa:
– kompetencja leksykalna
– kompetencja gramatyczna
– kompetencja semantyczna
– umiejętność rozróżniania dźwięków mowy - kompetencja fonetyczno-fonologiczna

Kompetencja dyskursywna:
– umiejętności rozumienia dyskursu

Kompetencja pragmatyczna:
– umiejętności rozumienia zamiarów komunikacyjnych
– umiejętności „interakcyjne”

Kompetencja socjolingwistyczna:
– umiejętność użycia wypowiedzi językowych zgodnie z normami społecznymi (kulturowymi)

Umiejętność rozumienia ze słuchu

Kompetencja językowa:
– kompetencja leksykalna
– kompetencja gramatyczna
– kompetencja semantyczna
– umiejętność rozróżniania dźwięków mowy – kompetencja fonetyczno-fonologiczna

Kompetencja dyskursywna:
– umiejętności rozumienia dyskursu

Kompetencja pragmatyczna:
– umiejętności rozumienia zamiarów komunikacyjnych
– umiejętności „interakcyjne”

Kompetencja socjolingwistyczna:
– umiejętność użycia wypowiedzi językowych zgodnie z normami społecznymi (kulturowymi)

Umiejętność czytania

Kompetencja językowa:
– kompetencja leksykalna,
– kompetencja gramatyczna,
– kompetencja semantyczna,
– umiejętność rozróżniania znaków pisma.

Kompetencja dyskursywna:
– umiejętności rozumienia dyskursu.

Kompetencja pragmatyczna:
– umiejętności rozumienia zamiarów komunikacyjnych.

Kompetencja socjolingwistyczna:
– umiejętność rozumienia wypowiedzi językowych zgodnie z normami społecznymi (kulturowymi).

Tabela 3:
Model kompetencji w nauczaniu języka niemieckiego jako języka sąsiada w polskich szkołach (Bielicka et al. 2020)

Porównanie modeli kompetencyjnych nauczania języka obcego i sąsiedniego w szkołach w Niemczech i w Polsce pozwala stwierdzić, że przyswajanie języka idzie w parze z rozwojem kompetencji interkulturowej. Nawet jeśli używa się w odniesieniu to tego różnych terminów (np. międzykulturowa kompetencja komunikacyjna w Niemczech i wrażliwość międzykulturowa, kompetencja interkulturowa, a także socjolingwistyczna w Polsce) i odwołuje się przy tym do różnych koncepcji teoretycznych (Byram w Niemczech i Grucza w Polsce), pojęcia te są w dużym stopniu pokrywają się w dużym stopniu. W związku
z tym w dalszej części pracy będzie używany jednolity termin „interkulturowa kompetencja komunikacyjna".

Perspektywa dydaktyczna przedmiotu

W dydaktyce przedmiotu istnieje wiele różnych, ale w dużej mierze zbieżnych, definicji pojęcia „kompetencji interkulturowej". Definicja Kubanek (2008) jest szczególnie przydatna w przypadku tandemu online jako elementu nauczania języka sąsiada w szkołach: zakłada ona, iż kompetencja interkulturowa to umiejętność odpowiedniego reagowania w sytuacjach,

w których obecni są mieszkańcy kilku krajów lub regionów i/lub użytkownicy [pierwszych] języków (por. tamże). Obejmuje ona siedem obszarów ludzkiego poznania, myślenia i odczuwania, a mianowicie: orientację na fakty i uczucia, spostrzeganie, świadomość językową, obrazowe myślenie opisowe, język sąsiada jako medium oraz działanie (por. Tab. 4).

Wymiary uczenia się interkulturowego	**Konkretny przykład związany z tandemem online w ramach nauczania języka sąsiada**
Orientacja na fakty	Wiedza o kulturze codziennej (mniejsza wiedza o kulturze wysokiej) sąsiedniego regionu (np. festiwale i tradycje)
Orientacja na uczucia	Zainteresowanie, radość, zdziwienie, powściągliwość i milczenie
Postrzeganie	Porównywanie (dostrzeganie zarówno różnic jak i podobieństw)
Świadomość językowa	Porównywanie języków (np. dostrzeganie różnych konwencji podczas mówienia)
Obrazowe myślenie opisowe	Odkrywanie obcych rzeczy w przestrzeni cyfrowej (np. spotkania wideo w ramach tandemu online); myślenie wirtualnie o kulturze językowej kraju sąsiada i porównywanie jej z własną wcześniejszą wiedzą na ten temat (np. zapoznanie się z panującymi stereotypami)
Język sąsiada jako medium	Poznanie języka sąsiada jako użytecznego środka komunikacji w ramach tandemu online. (asynchronicznie, np. na forach wymiany oraz synchronicznie, np. w spotkaniach wideo)
Działanie	Wspólna praca nad określonym zadaniem (np. wymiana zdań na forum internetowym lub czynny udział w projekcie na początku i/lub na końcu kursu)

Tabela 4:
Wymiary uczenia się interkulturowego w tandemie online (opracowanie własne na podstawie Kubanek 2008: 7)

Możliwości realizacji dydaktyczno-metodycznych

W celu wspierania interkulturowej kompetencji komunikacyjnej tandem online oferuje liczne możliwości dydaktyczne i metodologiczne w odniesieniu do treści/tematów, metod i materiałów dydaktycznych, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Wymiary uczenia się interkulturowego	Dydaktyczno-metodyczne możliwości realizacji
Orientacja na fakty = Wiedza o kulturze codziennej (mniejsza wiedza o kulturze wysokiej) sąsiedniego regionu (np. festiwale i tradycje)y	**Treść/tematyka** – hobby – jedzenie – tradycje **Metody** Rozmowa na forach internetowych np. *Zapytaj uczniów z Niemiec/Polski, jakie tradycje bożonarodzeniowe (lub wielkanocne) są popularne w ich regionie.* **Materiały dydaktyczne i edukacyjne** (patrz punkt 3.3.1 niniejszej publikacji)
Orientacja na uczucia = zainteresowanie, radość, zdziwienie, powściągliwość i milczenie	**Treść/tematyka** – Rozpoczęcie tandemu online – Zakończenie tandemu online **Metody** – Pytanie o nastrój w formie emotikonki, np. Powiedz jak się czujesz za pomocą emotikonu. – Przed i po na za pomocą Etherpad[1], np. *Jak się czułeś przed tandemem online? Jak się czujesz po tandemie online? Opisz nam swój nastrój wtedy i teraz za pomocą emotikonu. Krótko opowiedz, co wprawiło cię w taki nastrój (np. wydarzenie, osoba, doświadczenie).* **Materiały dydaktyczne** https://emojis.wiki/de/smileys-und-emotionen-kategorie/

[1] Etherpad to narzędzie, które umożliwia edycję dokumentu tekstowego przez wiele osób w tym samym czasie.

Wymiary uczenia się interkulturowego	Dydaktyczno-metodyczne możliwości realizacji
Postrzeganie = porównywanie (dostrzeganie zarówno różnic jak i podobieństw)	**Treść/tematyka** – Tożsamość uczących się – Języki ojczyste i obce uczniów **Metody** – Porównaj, np. *przeczytaj opisy profilowe. Czy znalazłeś jakieś profile, które są takie same? Co mają ze sobą wspólnego? Co je różni?* – Detektywi, np. *Znajdź jak najwięcej różnic / podobieństw. Przykłady: Języki pochodzenia, języki obce, wiek, hobby, płeć itp.*
Świadomość językowa = porównywanie języków (np. identyfikacja słów różniących się znaczeniem zależnie od kontekstu kulturowego; dostrzeganie różnych konwencji podczas mówienia)	**Treść/tematyka** – Tradycje i zwyczaje **Metody** – Poszerzanie świadomości na temat semantyzacji specyficznych dla danej kultury[2], np. *Dopasuj polskie zwroty do niemieckiego tłumaczenia; Wybierz odpowiednie słownictwo i opowiedz o Bożym Narodzeniu w swoim domu.* – Kreatywna praca ze slownictwem, np: *Wydrukuj puzzle trimino o tematyce wielkanocnej, potnij je na trójkąty i ułóż wszystkie boki tak, aby pasowały do siebie parami.* – Produkcja tekstu z użyciem międzykulturowych wyrazów polisemicznych, np. *Znajdź wszystkie 15 ukrytych słów o tematyce świątecznej i napisz przedświąteczne opowiadanie.* **Meterialy dydaktyczne i edukacyjne** (patrz punkt 3.3.1 niniejszej publikacji)

[2] Należą do nich słowa, które nie mają prostych odpowiedników w innych językach (np. Hammelsprung, Hanza, Oktoberfest), a także słowa, które można przetłumaczyć bezpośrednio na poziomie znaczników, ale różnią się semantycznie międzykulturowo. Przykładem międzykulturowo polisemicznego słowa jest np. słowo „Heiligabend" (pl. Wigilia), ponieważ po pierwsze, ich znaczenia różnią się kulturowo (np. w odniesieniu do tradycyjnych potraw i rytuałów, takich jak „dzielenie się opłatkiem"), a po drugie, „osoby zaangażowane w komunikację mogą używać go do wyrażania różnych postaw, wartościowań i postaw itp." (Kühn 2006: 28).

Wymiary uczenia się interkulturowego	Dydaktyczno-metodyczne możliwości realizacji
Obrazowe myślenie opisowe Odkrywanie obcych rzeczy w przestrzeni cyfrowej (np. spotkania wideo w ramach tandemu online); myślenie wirtualnie o kulturze językowej kraju sąsiada i porównywanie jej z własną wcześniejszą wiedzą na ten temat (zapoznanie się z panującymi stereotypami)	**Treść/tematyka** – My i oni: Wygląd (Jak wyglądamy? Jak wyglądają inni?) **Metody** – Przygotowanie potrzebnych słówek (przed spotkanie wideo), np. *Jak wyglądają polscy/niemieccy uczniowie? Jak są ubrani? Zbierz przymiotniki i rzeczowniki, które według Ciebie ich opisują.* – Porównanie (po spotkaniu wideo), np. *Które z zebranych przymiotników/rzeczowników były (nie)trafne?* – Refleksja, np. *Jakie różnice zauważyłeś? Jakie były podobieństwa? Dlaczego myślałeś, że polscy/niemieccy uczniowie wyglądają tak, a nie inaczej?*
Język sąsiada jako medium = Poznanie języka sąsiada jako użytecznego środka komunikacji w ramach tandemu online. (asynchronicznie, np. na forach wymiany oraz synchronicznie, np. w spotkaniach wideo)	**Treść/tematyka** – Aspekty międzykulturowe języka sąsiada niemiecki/polski **Metody** – Dokumentowanie własnych doświadczeń w dzienniku tandemowym, np. *Czy inni mówią szybko, wolno, głośno, cicho? Jak wyglądają ich gesty i mimika podczas mówienia?* – Rozmowa o spostrzeżeniach, np. *Co było inne? Co jest takie samo jak u mnie/nas?*
Działanie **=** Wspólna praca nad określonym zadaniem (np. wymiana zdań na forum internetowym lub czynny udział w projekcie na początku i/lub na końcu kursu)	**Treść/tematyka** – Hobby – Jedzenie **Metody** – Wspólna produkcja tekstu łącznie z porównieм, np. *Przygotujcie krótką prezentację wyników w formie rankingu. Porównanie: Czy inne uczniowie mają takie same hobby/ulubione potrawy? Czym się różnią?*

Wymiary uczenia się interkulturowego	Dydaktyczno-metodyczne możliwości realizacji
	– Wspólna produkcja tekstu łącznie z porównieм, np. kiosk z pytaniami (uczniowie zadają otwarte pytania na dany temat w Etherpad. Odpowiedzi na wszystkie pytania są formułowanie w procesie wspólnego pisania. Następnie uczniowie zastanawiają się: *Jak przebiegało wspólne pisanie? Czy dobrze się rozumieliście? Czy były jakieś przeszkody? Jak radziliście sobie z przeszkodami?)* **Materiały dydaktyczne i edukacyjne** (patrz punkt 3.3.1 niniejszej publikacji)

Tabela 5:
Dydaktyczno-metodyczne możliwości promowania międzykulturowych kompetencji komunikacyjnych w ramach tandemów online (opracowanie własne)

1.2 KSZTAŁTOWANIE NAUCZANIA **DWUJĘZYCZNEGO**

Zarówno w Niemczech, jak i w Polsce nauczanie dwujęzyczne jest „rozumiane jako nauczanie przedmiotowe przedmiotów niejęzykowych, w których język obcy jest głównie używany w dyskursie przedmiotowym" (KMK 2013: 3). Klasyczne nauczanie dwujęzyczne zgodnie z podejściem zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego Content and Language Integrated Learning (CLIL) (por. Eurydice 2006) ma dwie główne cechy, a mianowicie:

– lekcje nie są prowadzone przez nauczycieli języka obcego, lecz przedmiotu,
– przedmiot nauczany dwujęzycznie jest nauczany w całości lub etapami w języku obcym.

W zależności od środowiska szkolnego, termin nauczanie dwujęzyczne obejmuje różne formy - od klas dwujęzycznych, przez dwujęzyczne nauczanie przedmiotowe, w którym język obcy jest używany jako język roboczy przez co najmniej jeden rok szkolny, po moduły dwujęzyczne, tj. krótsze sekwencje dwujęzyczne (por. KMK 2013: 8). W przedmiotowej literaturze dydaktycznej rozróżnia się zatem miękkie, twarde i modułowe podejścia CLIL (por.

przykładowo: Ball et al. 2016; Papaja 2014; Zaparucha 2017). Miękkie CLIL jest „ukierunkowane na język" i oznacza, że język jest na pierwszym planie. Tematy i treści przedmiotów są omawiane podczas lekcji w języku obcym i mają być traktowane jako przygotowanie do dwujęzycznego nauczania przedmiotów. Z drugiej strony, twarde CLIL jest „ukierunkowane na treść": fakt, że przedmioty są nauczane w języku obcym ma na celu promowanie umiejętności językowych uczniów. Modułowe CLIL można postrzegać jako wariant pośredni; lekcje są również oparte na treści, ale tylko wybrane treści są nauczane w języku obcym.

W ramach projektu pilotażowego (por. punkt 3 niniejszej publikacji) opracowano następujące moduły online dla języka niemieckiego i polskiego jako języka sąsiedniego, które odnoszą się do ramowych programów nauczania w Meklemburgii-Pomorzu Przednim (szkoły regionalne, gimnazja i szkoły ogólnokształcące), a także do programu nauczania języka niemieckiego jako języka sąsiada (I i II poziom edukacyjny) i mogą być przypisane do miękkiego podejścia CLIL:

Przedmiot szkolny	**Możliwe tematy dla modułów CLIL w nauczaniu języka sąsiada w szkole**
Biologia	*Pierwsza pomoc*
Chemia	*Chemia w kuchni*
Geografia	*Żyjemy w Europie*
Matematyka	*Matematyka na co dzień*
Fizyka	*Środki lokomocji*

Tabela 6:
Możliwe tematy CLIL w ramach tandemów online (opracowanie własne)

1.3 KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI MEDIALNYCH

Perspektywa polityki oświatowej

W 2016 r. w ramach strategii „Edukacja w cyfrowym świecie" (KMK 2016) przedstawiona została koncepcja działań na rzecz przyszłej edukacji w Niemczech. Dla sektora edukacji szkolnej niemiecka Konferencja Ministrów Edukacji i Kultury sformułowała zalecenie „Nauczanie i uczenie się w cyfrowym świecie". (por. KMK 2021). Następujące nadrzędne kompetencje zostały uznane za szczególnie ważne dla uczenia się, życia i pracy w cyfrowym świecie:

- umiejętność skutecznej komunikacji,
- znajdowanie kreatywnych rozwiązań,
- kompetentne działanie,
- umiejętność krytycznego myślenia,
- umiejętność współpracy (tamże: 8).

W oparciu o strategię i zalecenia Stałej Konferencji Ministrów Edukacji i Kultury Krajów Związkowych, poszczególne kraje związkowe opracowują własne plany ramowe dotyczące wdrażania kompetencji cyfrowych w codziennym nauczaniu. W roku szkolnym 2018/2019 w Meklemburgii-Pomorzu Przednim został wprowadzony interdyscyplinarny plan ramowy „Kompetencje cyfrowe" (Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury Meklemburgii-Pomorza Przedniego 2018), który zawierał bardziej szczegółowy opis następujących kompetencji:

- wyszukiwanie, przetwarzanie i przechowywanie,
- komunikacja i współpraca,
- produkcja i prezentacja,
- ochrona i bezpieczne działanie,
- rozwiązywanie problemów i działanie oraz
- analiza i refleksja (por. tamże: 3-38).

W 2020 opublikowany został w Polsce „Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych" (Ministerstwo Cyfryzacji 2020). Definiuje on kompetencje cyfrowe jako umiejętności w następujących obszarach:

- *kompetencje informatyczne*, czyli m.in. umiejętność obsługi komputera i innych urządzeń cyfrowych oraz bezpiecznego korzystania z Internetu;
- *kompetencje informacyjno-komunikacyjne*, w tym umiejętność wyszukiwania, rozumienia, filtrowania i krytycznej oceny informacji w przestrzeni cyfrowej oraz umiejętność komunikowania się z wykorzystaniem technologii cyfrowych,
- *kompetencje funkcjonalne*, czyli wykorzystanie powyższych kompetencji w różnych obszarach życia codziennego, z uwzględnieniem bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych.

Oprócz wyżej wymienionego programu opracowano krajowy „Plan działań w zakresie edukacji cyfrowej na lata 2021-2027", który zawiera następujące trzy działania:

- Zwiększenie umiejętności cyfrowych,
- Wspieranie państw członkowskich UE we współpracy w celu dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do standardów cyfrowych oraz
- Wykorzystanie potencjału Internetu do udostępnienia wszystkim możliwości e-uczenia się.

Perspektywa dydaktyczna

W oparciu o dokumenty dotyczące polityki edukacyjnej opublikowane w Niemczech i w Polsce, poniżej podano konkretne przykłady tego, w jaki sposób można promować subkompetencje cyfrowe za pomocą tandemu online w nauczaniu języków obcych. Propozycje te opierają się w dużej mierze na przykładach wdrażania poszczególnych przedmiotów szkolnych, w tym nowożytnych języków obcych i interdyscyplinarnego nauczania/uczenia się, zawartych w „Planie ramowym na rzecz kompetencji cyfrowych" (Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie 2018).

Kompetencje cyfrowe	**Propozycje dotyczące wdrażania kompetencji z tandemem online w ramach nauczania języka sąsiada**
wyszukiwanie, przetwarzanie i przechowywanie	– wyszukiwanie informacji w języku sąsiada za pomocą odpowiednich wyszukiwarek, – porównywanie różnych źródeł internetowych – poznawanie i korzystanie z portali internetowych z ćwiczeniami w języku sąsiada, – poznawanie i wykorzystanie filmów edukacyjnych w języku sąsiada oraz – zapoznanie się z cyfrowymi słownikami i tłumaczami oraz korzystanie z nich w ukierunkowany sposób
komunikacja i współpraca	– pisanie postów na forum (pytań i odpowiedzi) w języku sąsiada na platformie edukacyjnej Moodle, – korespondencja z rówieśnikami w języku sąsiada i przestrzeganie zasad dotyczących formy i treści, – odpowiadanie na pytania rówieśników w języku sąsiada na platformie edukacyjnej Moodle, – prowadzenie rozmów wideo w języku sąsiada oraz

Kompetencje cyfrowe	Propozycje dotyczące wdrażania kompetencji z tandemem online w ramach nauczania języka sąsiada
	– komunikowanie się bezpośrednio z rodzimymi użytkownikami języka (na forach i za pośrednictwem systemu konferencji internetowych BigBlueButton (BBB))
produkcja i prezentacja	– poznanie i korzystanie z funkcji ustawień językowych (klawiatura w języku sąsiada), – pisanie i edycja tekstów w języku sąsiada (przy użyciu znaków specjalnych), – tworzenie prostych diagramów (wykres xy, słupkowy, kolumnowy), – przygotowywanie, prezentacja i publikacja cyfrowo wyników pracy lub produkcji tekstu w języku sąsiada (przesyłanie na platformę edukacyjną Moodle), – tworzenie, przeprowadzanie, ocena i prezentacja krótkich ankiet (np. na temat „Hobby w mojej klasie”) w języku sąsiada, – tworzenie prostych fotografii i nagrań dźwiękowych, – komputerowa edycja zdjęć, – integracja tekstu i obrazu
ochrona i bezpieczne działanie	– zapoznanie się z podstawami prawa autorskiego, – świadoma postawa odnośnie własności intelektualnej w świecie cyfrowym (indywidualna vs. oparta na współpracy), – szacunek do prawa do własnego wizerunku i praww osobistych innych osób, – świadowe zastosowanie maszynowej korekty tekstu w języku sąsiada, – używanie bezpiecznych haseł dostępu do platformy Moodle
rozwiązywanie problemów i działanie	– identyfikacja problemów technicznych przy korzystaniu z platformy edukacyjnej Moodle i systemu konferencji internetowych BigBlueButton (BBB),

Kompetencje cyfrowe	Propozycje dotyczące wdrażania kompetencji z tandemem online w ramach nauczania języka sąsiada
	– znajdowanie rozwiązania problemów technicznych związanych z korzystaniem z platformy edukacyjnej Moodle i otwartego systemu konferencji internetowych BigBlueButton (BBB) lub opracowywanie strategii ich rozwiązywania, – stosowanie techniki zaznaczania, kopiowania, wklejania i wycinania obiektów, – wstawienie obiektów (grafika, zdjęcie, tekst, diagram) do dokumentów (tekst, prezentacja) w języku sąsiada, – używanie wspólnych szablonów formatów w tekstach i prezentacjach oraz – rozpoznawanie własne deficytów w korzystaniu z narzędzi cyfrowych i opracowywanie strategii ich eliminowania
analiza i refleksja	– ocena jakości słowników i tłumaczy cyfrowych, – krytyczna ocena platform edukacyjnych (np. Moodle) do nauki języków obcych, – krytyczna analiza jawnych i ukrytych reklam (np. na Youtube) oraz – refleksja nad własnym wykorzystaniem platformy Moodle do nauki języka sąsiada i dopasowanie jej do własnych potrzeb

Tabela 7:
Przykładowe wdrażanie kompetencji cyfrowych w nauczaniu języka sąsiada (opracowanie własne)

1.4 KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI EUROPEJSKICH I TRANSGRANICZNYCH

Według Konferencji Ministrów Edukacji i Kultury Krajów Związkowych Republiki Federalnej Niemiec, szkoły mają być postrzegane jako miejsce, „ (...) w którym można nauczać i żyć ideą europejską oraz w którym młodzi ludzie rozwijają wiedzę, umiejętności i zdolności niezbędne do kształtowania ich indywidualnej i społecznej przyszłości w Europie" (KMK 2020: 4). Wiedza, umiejętności i zdolności, które mają być rozwijane - w skrócie „kompetencje europejskie" – składają się z następujących czterech komponentów (por. KMK 2020: 5):

- wiedza związana z Europą,
- kompetencje międzykulturowe,
- uczestnictw i kompetencje twórcze oraz
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności.

Dzięki promowaniu kompetencji europejskich „(...) możliwe jest umocnienie świadomości tożsamości europejskiej jako uzupełnienie tożsamości lokalnej, regionalnej i narodowej" (tamże: 5). Jako punkt wyjścia dla procesów uczenia się należy wykorzystać „odpowiednie powiązania regionalne i odniesienia do świata uczniów" (tamże.: 6). Może to mieć miejsce w ramach innymi wymiany i spotkań w ramach partnerstw szkolnych lub programów UE – zarówno w przestrzeni rzeczywistej, jak i cyfrowej (tamże.: 6ff).

Zaprezentowany w niniejszej publikacji tandem online, który można zastosować przede wszystkim na w ramach przedmiotów szkolnych „język polski" i „język niemiecki" w polsko-niemieckim Euroregionie POMERANIA, może przyczynić się do edukacji europejskiej ze względu na to, że:

- otwiera dostęp do innych społeczności językowych w Europie (niemieckiej i polskiej),
- temat „Europa" jest wyraźnie poruszany w ramach jednego z modułów (moduł 8 „Żyjemy w Europie"),
- uczniowie są przygotowani do mobilności i nawiązywania kontaktów, których wymaga globalizacja gospodarcza i postępująca integracja europejska (dodatkowy moduł „Warsztaty cyrkowe" zaprojektowany jako spotkanie niemieckich i polskich uczniów w obecności) oraz
- umożliwiono aktywne zajmowanie się transnarodowymi projektami regionalnymi w powiązaniu z działaniami regionów europejskich (program INTERREG Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska).

Podczas gdy kompetencje europejskie dotyczą przede wszystkim uczniów, koncepcja kompetencji granicznych według Putsche i Faucompré (2015) oraz Raasch (2002) odnosi się przede wszystkim do nauczycieli. W związku z tym koncepcja kompetencji granicznych jest rozumiana jako szczególna wrażliwość wśród nauczycieli, którzy powinni być specjalnie przeszkoleni, aby nauczyciele mogli:

- świadomie zastanowić się nad europejskimi regionami przygranicznymi jako strefami kontaktu i konfliktu,

– stać się świadomi swojej roli mediatora i
– nie dekontekstualizować języka, ale, jeśli to możliwe (lokalnie i regionalnie), postrzegać go jako część kultury sąsiedniego kraju i łączyć go z nią (por. Putsche/Faucompré 2015: 144).

W kontekście projektów tandemowych online możliwe byłoby prześledzenie doświadczeń zdobytych w regionie niemiecko-francuskim (por. tamże) i porównanie ich z doświadczeniami nauczycieli z lub w ich własnym regionie (np. w polsko-niemieckim Euroregionie POMERANIA) w formie moderowanej refleksji.

1.5 KSZTAŁTOWANIE NOWEJ KULURY **UCZENIA SIĘ I NAUCZANIA**

Termin kultura uczenia się jest rozumiany jako „(...) całość form uczenia się i stylów nauczania typowych dla danego czasu, a także orientacje antropologiczne, psychologiczne, społeczne i pedagogiczne, na których się opierają" (Weinert 1997, 12). Konstruktywizm, na który decydujący wpływ mieli Jean Piaget, Lew S. Wygotski, John Dewey i Jerome S. Bruner, może służyć jako przykład takiej orientacji. Rdzeniem konstruktywistycznej filozofii nauczania-uczenia się jest pogląd, że uczniowie aktywnie konstruują własną wiedzę na podstawie swoich doświadczeń. Wiedza skonstruowana w ten sposób niekoniecznie odpowiada rzeczywistości zewnętrznej (por. Stangl 2012). Jest to sprzeczne z tradycyjną perspektywą liniowego transferu wiedzy, na której niemiecki system edukacji opierał się przez wiele stuleci. Najpóźniej od czasu pierwszego wdrożenia międzynarodowego badania wyników szkolnych PISA w 2000 r., w którym Niemcy wypadły bardzo słabo, pojawiły się głosy wzywające do reformy szkolnictwa oraz nowej kultury nauczania i uczenia się (na przykład: Stammermann 2014; Arnold / Schüßler 1998; Reusser 1994; Gasser 2008). Chociaż termin Nowa Kultura Nauczania i Uczenia się nie opiera się jednoznacznie na żadnej teorii pedagogicznej (por. Brück-Hübner 2020, 33ff.), można wymienić pewne atrybuty, które wskazują na wpływy konstruktywizmu:

– kluczowym elementem szkoły uczącej się jest orientacja na kompetencje;
– szkoła nie jest już rozumiana jako sztywna organizacja, ale jako żywy organizm i część społeczeństwa;
– uczenie się staje się procesem holistycznym i autorefleksyjnym, w który włączona jest szkoła jako całość oraz codzienny świat uczniów i nauczycieli (por. VEN o. J.);

- zmienia się zarówno rola uczniów, jak i rola nauczycieli: uczniowie biorą większą odpowiedzialność za swoją naukę; są niezależnymi i samodzielnymi konstruktorami własnego uczenia się (por. Brück-Hübner 2020, 33 i nast.).
- nauczyciele stają się mediatorami i przewodnikami w nauce;
- zwykle stosowane metody, media i miejsca nauki, są uzupełniane o nowe (takie jak metoda tandemowa, media cyfrowe i wirtualna klasa).

Według Bachmeiera (2005) i Sachera (2003), konkretne rozwiązania edukacyjne Nowej Kultury Nauczania i Uczenia się charakteryzują się następującymi elementami: autonomia, usytuowanie, zróżnicowane konteksty, uczenie się w sieci, integracja społecznościowa i różnorodne możliwości adaptacji. Projekt „Polsko-niemiecki kurs językowy online w tandemie" może być postrzegany jako przykład Nowej kultury nauczania i uczenia się, ponieważ można w nim zidentyfikować wszystkie jej elementy, a mianowicie:

- W odniesieniu do autonomii można powiedzieć, że uczniowe byli w stanie pracować niezależnie i samodzielnie w sposób otwarty i skoncentrowany na aktywności przez dłuższy czas (por. DFJW/OFAJ 2007, 103). Czas nauki – jej harmonogram i czas trwania – mogły być również określane przez samych uczniów;
- Jeśli chodzi o usytuowanie i rożnorodne konteksty, uczniowie mieli możliwość wcześniejszego zapoznania się z tematyką „cyrku" online, a następnie uzyskania wglądu w umiejętności artystyczne w formie wspólnych warsztatów cyrkowych na żywo, w których wzięły udział klasy niemieckie i polskie;
- Uczenie sieciujące miało miejsce, jako że poprzez wymianę ze swoimi partnerami tandemowymi uczniowie byli w stanie nawiązać refleksyjną relację ze sobą i innymi, a tym samym byli w stanie rozwinąć własną perspektywę międzykulturową;
- Niektórzy nauczyciele dodawali własne treści do już opracowanych modułów kursu i opracowywali cele nauczania, metody i strategie odpowiednio do własnego stylu nauczania; inną możliwością połączenia była integracja treści przedmiotowych z regularnym programem nauczania języka (moduły CLIL);
- Aspekt integracji społecznej był szczególnie widoczny, ponieważ istniała nie tylko komunikacja między nauczycielami i uczniami, ale także między nauczycielami tandemowych kursów językowych, między uczniami grup tandemowych oraz między nauczycielami i ekspertami, którzy opracowali tandemowy kurs językowy.

2. INTEGRACJA TANDEMÓW ONLINE Z LEKCJAMI JĘZYKA SĄSIADA W SZKOLE

W niniejszym rozdziale przyjrzymy się warunkom integracji tandemów online z lekcjami języka sąsiada w szkołach i przedstawimy konkretne sugestie w formie zaleceń dotyczących działań dla wszystkich potencjalnych konstelacji języków w europejskich regionach przygranicznych. Sugestie te są w dużej mierze oparte na doświadczeniach zdobytych w projekcie pilotażowym (por. punkt 3).

2.1 REKRUTACJA PARTNERÓW TANDEMOWYCH

W celu rekrutacji potencjalnych partnerów tandemowych szczególnie pomocne mogą okazać się następujące strategie:

- sprawdzenie istniejących porozumień o partnerstwie miast,
- wykorzystanie kontaktów osobistych (nauczycieli i rodziców),
- kontakt z osobami odpowiedzialnymi za partnerstwo miast w gminach i społecznościach,
- wyszukiwanie lub rejestracja na platformach internetowych, w tym: https://www.partnerschulnetz.de/ i https://erasmusplus.schule/digitaler-austausch/

Po znalezieniu potencjalnego partnera tandemowego najlepiej nawiązać kontakt za pomocą filmu wprowadzającego lub przedstawienie szkoły i klasy za pomocą prezentacji Power Point. W trakcie tego należy przekazać własne pomysły dotyczące projektu tandemu online, np. tematy, intensywność oferty, a także grupy wiekowe i poziom językowy uczniów.

2.2 SPRAWDZENIE WYMAGAŃ TECHNICZNYCH

Zanim tandem online między dwiema klasami znajdującymi się w dwóch krajach zostanie zaplanowany, należy wcześniej wyjaśnić następujące kwestie:

- Czy obaj partnerzy tandemu posiadają wystarczającą liczbę komputerów lub laptopów (odpowiadającą liczbie uczniów uczestniczących w tandemie online)?

- Czy komputery lub laptopy mają już skonfigurowany dostęp do Internetu?
- W jaki sposób zapobiega się dostępowi do niepożądanych stron?
- Czy dostępne są zestawy słuchawkowe lub mikrofon i głośniki?
- Czy przepisy dotyczące ochrony danych w odniesieniu do rejestracji na platformie e-learningowej (np. Moodle), a także korzystania z systemu konferencji internetowych typu open source (np. BigBlueButton) zostały wyjaśnione po obu stronach?
- Czy konieczne jest uzyskanie zgody na udział w tandemie online?

2.3 SPRAWDZANIE KOMPETENCJI MEDIALNYCH **NAUCZYCIELI I UCZNIÓW**

Przed rozpoczęciem tandemu online zaleca się sprawdzenie, w jakim stopniu nauczyciele i uczniowie, którzy chcą uczestniczyć w tandemie online, radzą sobie z mediami cyfrowymi. W tym celu można przeprowadzić istniejące już autotesty kompetencji medialnych, które są ukierunkowane na obszary tematyczne wymienione w punkcie 1.3 niniejszej publikacji:

- https://checkup.digitalcheck.nrw/ (w języku niemieckim),
- https://itfitness.eu/pl/ (w języku polskim).

Oprócz określonych kompetencji medialnych, wyniki testu wskazują na możliwe dalsze potrzeby edukacyjne i szkoleniowe, które powinny być szczególnie uwzględnione przed rozpoczęciem tandemu online.

2.4 PRZESTRZEGANIE ZASAD **PRACY W TANDEMIE**

Używany w niniejszej publikacji termin „tandem(y) online” odnosi się do tandemowego kursu językowego, w ramach którego:

- (...) dwie zbliżone liczbowo grupy uczących się, posługujące się różnymi językami ojczystymi,
- spotykają się na kursie, który odbywa się w zinstytucjonalizowanych ramach

– i podlega tym samym dydaktyczno-metodycznemu planowaniu i wytycznym z zewnątrz (Bechtel 2016: 377).

Podstawowe zasady kursów tandemowych to:

– Tandemowe kursy językowe z reguły nie zastępują klasycznych kursów językowych, lecz bazują na nich ewentualnie im towarzyszą;
– Odrzuca się progresję; uczenie się polega na elastycznym planowaniu i prowadzeniu kursu (DFJW / OFAJ 2007: 35);
– Uczenie się odbywa się w miarę możliwości w dużej mierze samodzielnie;
– Uczenie się rozumiane jest jako proces społeczny i kooperatywny;
– Język komunikacji musi być jasno zdefiniowany i rzeczowo uzasadniony w poszczególnych fazach tandemu.

2.5 UWZGLĘDNIENIE OBOWIĄZUJĄCYCH **PROGRAMÓW NAUCZANIA**

W niniejszej publikacji programy nauczania są rozumiane jako wszystkie istniejące programy nauczania i wytyczne, które należy uwzględnić podczas planowania tandemu online pod względem treści nauczania, celów, metod i materiałów.

„Innowacyjny transgraniczny program integracji tandemów online w nauczaniu języków obcych w sąsiadujących szkołach" opracowany w ramach projektu pilotażowego uwzględnia następujące wytyczne polityki edukacyjnej Euroregionu Pomerania:

– „Ramowy plan nauczania języka polskiego w gimnazjach i zintegrowanych szkołach ogólnokształcących" (Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury Meklemburgii-Pomorza Przedniego 2002) oraz
– „Program nauczania języka niemieckiego jako języka sąsiada" (Olpińska-Szkiełko i in. o.J.).

2.6 DEFINICJA CELÓW TANDEMU

Głównym celem tandemu online jest komunikacja i wzajemne wsparcie w nauce języka obcego, gdzie pierwszy język jednej grupy jest językiem docelowym drugiej (por. Bechtel 2016). Konkretne cele powinny być zdefiniowane dla całego kursu tandemu online i być precyzyjne i dostosowane do danego środowiska uczenia się. W tym celu sugeruje się zastosowanie metody formułowania celów SMART według Dorana (1981). Zgodnie z nią cele powinny być sprecyzowane, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie (por. Tab. 8).

Cele	Praktyczne znaczenie dla formułowania celów
specyficzne	Cele muszą być określone precyzyjnie (nie ogólnikowo, tylko możliwie dokładnie).
mierzalne	Cele muszą być mierzalne.
akceptowalne	Cele muszą być akceptowalne przez wszystkich.
realistyczne	Cele muszą być możliwe do osiągnięcia.
określone w czasie	Każdy cel ma jasno określony termin realizacji.

Tabela 8:
Formułowanie celu metodą SMART (opracowanie własne za Windolph 2022)

3. GOOD PRACTICE: REALIZACJA PROGRAMU NA PRZYKŁADZIE PROJEKTU PILOTAŻOWEGO W EUROREGIONIE POMERANIA

W przeciwieństwie do tandemu indywidualnego, tandem polsko-niemiecki online jest tandemowym kursem językowym. Obie metody łączy to, że nauka języka oparta jest na wzajemności: każdy z partnerów tandemu powinien czerpać równe korzyści ze współpracy (por. Bechtel 2016). We wdrażaniu istnieją jednak różnice odnośnie autonomii uczącego się. W tandemie indywidualnym partnerzy otrzymują instrukcje metodyczne dotyczące nauki w tandemie, ale następnie wspólnie i samodzielnie decydują, gdzie, kiedy i jak długo się spotykają, a także czego i w jaki sposób uczą się od siebie nawzajem. W tandemowym kursie językowym autonomia uczącego się jest poważnie ograniczona: Ponieważ kurs językowy zawsze odbywa się w ramach instytucjonalnych, podlega on planowaniu i projektowaniu dydaktyczno-metodologicznemu z zewnątrz (por. tamże).

W projekcie pilotażowym wzięło udział łącznie siedem niemieckich[4] i dziewięć szkół polskich[5], w których w roku szkolnym 2021/2022 spotkało się łącznie dziesięć polsko-niemieckich par tandemowych. Za planowanie dydaktyczno-metodyczne odpowiedzialny był ekspert z ramienia miasta Szczecin oraz pracownik projektu z Instytutu Slawistyki Uniwersytetu w Greifswaldzie. Obejmowało ono koncepcję i stworzenie internetowego kursu tandemowego na platformie edukacyjnej moodle, w tym sesje online na żywo w BigBlueButton (BBB), ewaluację kursu, a także dalsze szkolenia i wskazówki dotyczące wdrażania kursu tandemowego dla niemieckich i polskich nauczycieli. Po wcześniejszych konsultacjach z nauczycielami zainteresowanymi projektem, na platformie moodle opracowano sześć modułów kursu na tematy „Powitanie i sprawy organizacyjne", „Hobby", „Jedzenie", „Święta", „Podróże marzeń" i „Prezentacja wyników". Wirtualne konferencje zostały zaplanowane w ramach dwóch sekcji kursu. W trakcie kursu dodano dodatkową sekcję „Cyrk", ponieważ partner wiodący, miasto Szczecin, zaplanował spotkanie dla niemieckich i polskich uczniów w formie warsztatów cyrkowych. Każda z sekcji kursu Moodle została zaprojektowana w taki sposób, że pierwszym krokiem było językowe przygotowanie tematu w klasie, a dopiero w drugim kroku zaplanowano wymianę w polsko-niemieckich tandemach. W trzecim kroku wyniki pracy miały zostać zapisane na platformie edukacyjnej Moodle. Nauczycie mogli pracować całkowicie na podstawie koncecji lub dostosować ją odpowiednio do konstelacji tandemów i możliwości technicznych[5].

[3] Szkoły w Penkun, Löcknitz i Pasewalk oraz Oskar-Picht-Gymnasium w Pasewalku, Deutsch-Polnische Gymnasium w Löcknitz, Greifen-Gymnasium w Ueckermünde oraz Europäische Gesamtschule Insel Usedom Ahlbeck.

[4] Wybrane szkoły podstawowe w Szczecinie i Świnoujściu.

[5] W celu technicznego wdrożenia tandemowego kursu językowego, powiat Vorpommern-Greifswald sfinansował zakup 25 notebooków i 35 routerów dla wszystkich niemieckich szkół uczestniczących w tandemie.

3.1 ANALIZA ZAPOTRZEBOWANIA

Ze względu na asymetrię między postrzeganiem języka polskiego po stronie niemieckiej a prestiżem języka niemieckiego po stronie polskiej, (por. Prunitsch/Berndt/Buraczyński 2015), w projekcie pilotażowym ważne było przede wszystkim opracowanie koncepcji kursu, która była jak najbardziej zbliżona do potrzeb niemieckich nauczycieli języka polskiego, aby zwiększyć akceptację nowej polskiej oferty (tandem online) (por. Putzier i in. 2022: 72).

Oczekiwania i życzenia nauczycieli języka polskiego po stronie niemieckiej zostały uwidocznione poprzez rozmowy osobiste lub telefoniczne, Skupiono się przy tym na trzech kryteriach (por. Weidtke/Weingarten o.J.):

- Zapotrzebowanie: Czego dokładnie chcą nauczyciele? Jakie cele lub oczekiwania powinny zostać spełnione?
- Oczekiwania: Jaki (emocjonalny) powód odgrywa rolę przy przygotowywaniu nowego kursu? Czego oczekują nauczyciele (np. porady i wsparcia ze strony eksperta)?
- Obawy: Jakie obawy mają nauczyciele? Co może uniemożliwić im wdrożenie tandemu?

Jeśli chodzi o zidentyfikowane potrzeby, nauczyciele chcieli kursu, który byłby „bardzo podstawowy", tj. „raczej odpowiedni dla początkujących" pod względem poziomu językowego i który nie przeciążałby nauczycieli pod względem szkolenia, ponieważ w momencie wprowadzenia kursu aspekty takie jak „status uczenia się" i „zachowania społeczne" okazały się szczególnie czasochłonne i pracochłonne dla kadry nauczycielskiej z powodu pandemii koronawirusa. W odniesieniu do treści wspomniano o tematach, które są poruszane podczas tradycyjnych lekcji bezpośrednich, np. „Hobby" czy „Jedzenie". Nowa oferta (tandem online) spotkała się z sympatią niewielu nauczycieli; wielu z nich było już z góry przekonanych, że efekty uczenia się zawsze można lepiej osiągnąć na lekcjach bezpośrednich. Ponadto heterogeniczność w klasach - ze względu na obecność osób posługujących się językiem polskim jako drugim językiem - została wymieniona jako szczególne wyzwanie dla wdrożenia nowej oferty. Jeśli chodzi o obawy, najczęściej wymieniano infrastrukturę techniczną: Nauczyciele nie byli pewni, czy ich szkoły będą w stanie uczestniczyć w tandemie online ze względu na wyposażenie techniczne. Drugą najczęstszą obawą była potrzeba koordynacji między niemieckimi i polskimi nauczycielami, aby jak najszybciej osiągnąć wspólny mianownik w pracy z tandemem online w ich szkole.

3.2 NARZĘDZIE DO PROWADZENIA KURSÓW TANDEMOWYCH ONLINE

3.2.1 PLATFORMA MOODLE

W dzisiejszych czasach zdalne nauczanie oraz uczenie się jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin związanych z edukacją. Jedną z form kształcenia na odległość jest uczenie się poprzez narzędzia online. W tym obszarze możemy wyróżnić kształcenie przy użyciu witryn internetowych tzw. platform edukacyjnych. Najpopularniejszą platformą i stale rozwijającą się jest platforma Moodle. Zdecydowanym atutem rozwiązania Moodle jest jego z jednej strony uniwersalny charakter oraz z drugiej strony bezpłatny dostęp. Moodle jest aplikacją pozwalającą tworzyć kursy internetowe, organizować różnorodne ścieżki uczenia i nauczania, monitorować postępy oraz organizować pracę osób uczących się w różnych krajach. Ze względu na swój uniwersalny, a zarazem bardzo sprzyjający bezpieczeństwu charakter jest to idealne rozwiązanie, które można zastosować do stworzenia przestrzeni na kurs metodą tandemową. Moodle jest środowiskiem nauczania online dostępnym w każdej przeglądarce internetowej. Dzięki tej platformie możliwe jest tworzenie i administrowanie kursami online – a także zarządzanie kompleksowo procesem zdalnego nauczania. System ten jest współcześnie używany w ponad 215 krajach świata, a liczba jej użytkowników od wielu lat stale rośnie.

Charakterystyczną cechą Moodle nie jest jeden program, ale zbiór powiązanych ze sobą narzędzi. Platforma jest elastycznym rozwiązaniem, które pozwala prowadzić zajęcia zarówno w sposób indywidualny, jak i dla bardzo wielu słuchaczy, z możliwością wydzielania osobnych kursów, treści, ścieżek pracy, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego. Platformę e-learningową Moodle można uruchomić oraz zainstalować w sieci internetowej na serwerze lub na serwerze lokalnym, utworzonym na swoim komputerze. Pliki instalacyjne platformy Moodle można pobrać bezpłatnie ze strony https://download.moodle.org/, natomiast opis instalacji systemu dostępny jest pod adresem https://docs.moodle.org/37/en/Main_page.

Jednym z wymogów technicznych jest konieczność wyznaczenia osoby, która będzie zajmowała się obsługą i administracją platformy. Jest to zadanie, które nie wymaga typowej wiedzy informatycznej, ale wiedzy i informacji z podstawowych zagadnień informatycznych i obsługi programów komputerowych. Podczas instalowania oprogramowania, tworzone jest konto administratora, administrator posiada najwyższe uprawnienia, dzięki temu może dopilnować funkcjonowania całości serwisu. Może też tworzyć kategorie kursów, kolejne kursy w ramach danej kategorii i przypisywać do nich prowadzących lub innych użytkowników o konkretnych uprawnieniach. Administrator ma też wiele innych uprawnień jak zarządzanie kursami, może je tworzyć, ustawiać i usuwać, a także posiada uprawnienia do zakładania

i edytowania kont użytkowników, a także określa sposób ich uwierzytelniania.

Osoba zajmująca się projektem kursu, która tworzy kurs ma możliwość wyboru i dodawania różnych części, elementów w obszarze każdego modułu (tematu). Elementy te dzielą się na tzw. zasoby, czyli wgrywane materiały edukacyjne oraz aktywności, czyli funkcjonalności umożliwiające działanie.

Zasoby e-learningowe – to rodzaj treści, która dotyczy zawartości kursu – stanowi jego treść merytoryczną. Jako zasób możemy też zaliczyć materiał dydaktyczny załączony jako wcześniej przygotowany plik (np. dokumentu PDF, prezentacja multimedialna, pliki filmowe, dokumenty, łącza internetowe) ale też teksty – treści wstawione jako zawartość strony lub etykiety. Aktywności e- learningowe – to elementy treści kursu charakteryzujące się różnorodną interaktywnością. Do tych elementów składowych zaliczamy m.in. ankietę, czat, forum, quiz czy zadania, które umożliwiają podjęcie przez prowadzącego określonych działań słuchacza.

Wszystkie te elementy budujące kursy można podzielić ze względu na sposób komunikacji prowadzący - słuchacz na: synchroniczne — komunikowanie się, które wymaga równoczesnego kontaktu prowadzącego i osoby uczącej się, czyli uczestnicy biorą udział w uczeniu się w tym samym czasie. Drugi sposób komunikowania się to komunikacja asynchroniczna — komunikowanie się bez równoczesnego wzajemnego kontaktu prowadzącego i ucznia, wtedy uczestnicy nie muszą być w tym samym czasie i miejscu podczas nauki. Jest to forma częściej stosowana, gdy nie ma warunków organizacyjnych i technicznych do prowadzenia zajęć w tym samym czasie dla grupy uczniów.

W dalszej części materiału znajdują się instrukcje do obsługiwania i wykorzystania podstawowych funkcjonalności platformy Moodle, nie wyczerpują one jednak wszystkich możliwości jakie daje nam praca na platformie. Zawarte w tym rozdziale instrukcje są opisem postepowania w podstawowych i koniecznych zadaniach wykonywanych na platformie przez osoby uczące się i nauczycieli podczas realizacji zajęć metodą tandemową.

3.2.2 INSTRUKCJE I FUNKCJONALNOŚCI **ZASTOSOWANIA PLATFORMY** ORAZ POKOJU WIDEOKONFERENCJI BBB

Logowanie do platformy Moodle

1. Wchodzimy na stronę https://moodle.niemieckizbliza.pl/course/index.php
2. Wybieramy odpowiedni kurs.

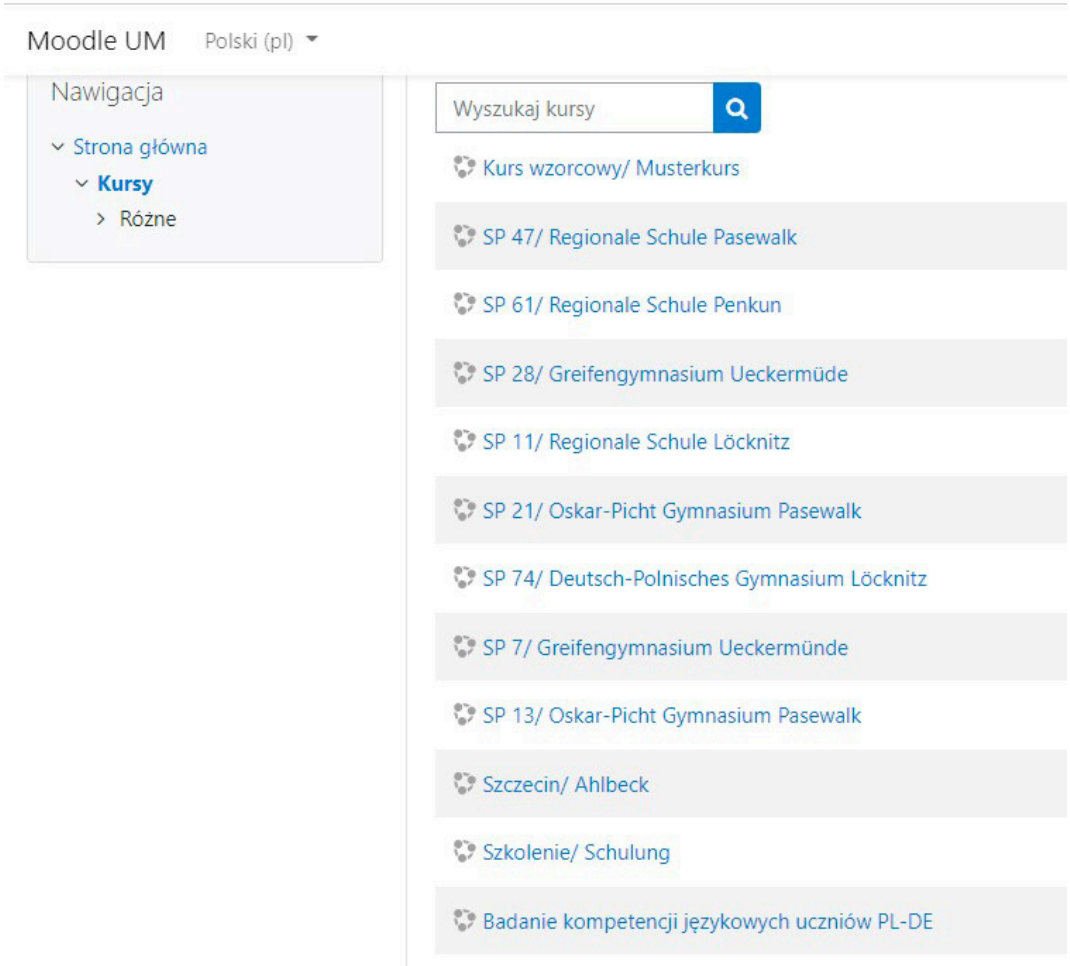

3. Wpisujemy otrzymane od nauczyciela **nazwę użytkownika** oraz **hasło** uniwersalne *changeme*. (hasło „changeme" jest jednorazowe.)
Hasło należy przy pierwszym logowaniu zmienić na własne.

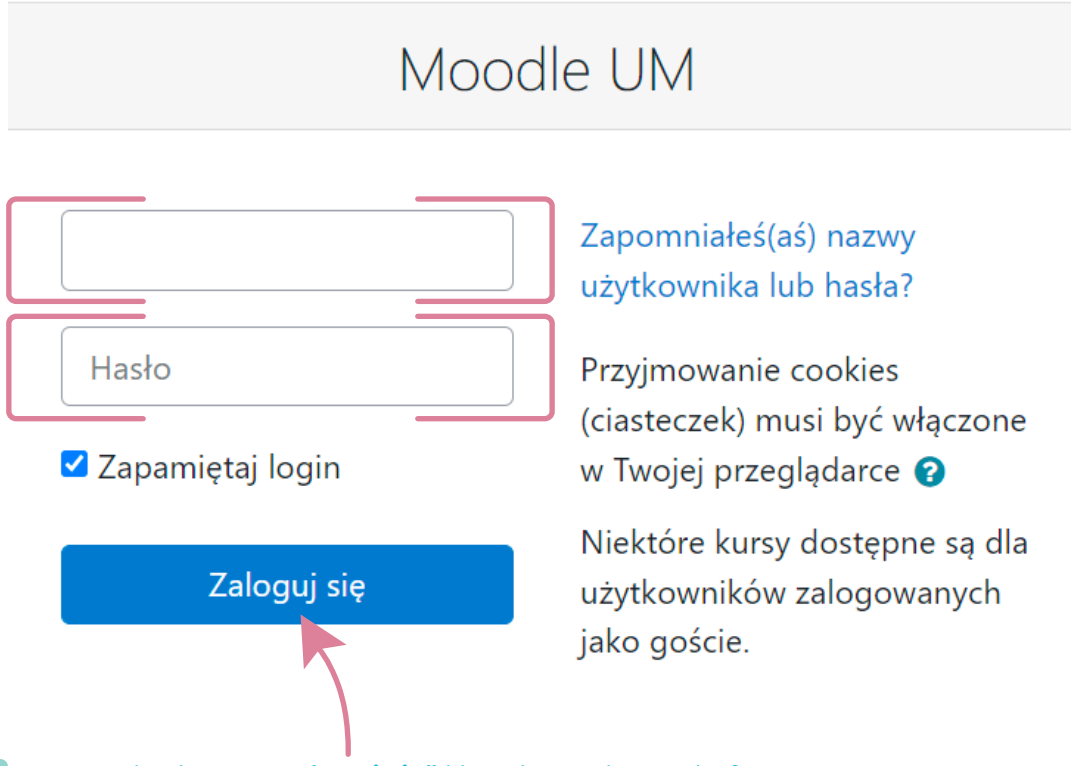

4. Zatwierdzamy **„Zaloguj się"** i logujemy się na platformę.

Wejście na spotkanie online na platformie Moodle.

1. Po wejściu na kurs na platformie należy wybrać pokój wideokonferencji

2. Kolejnym krokiem jest dołączenie do sesji

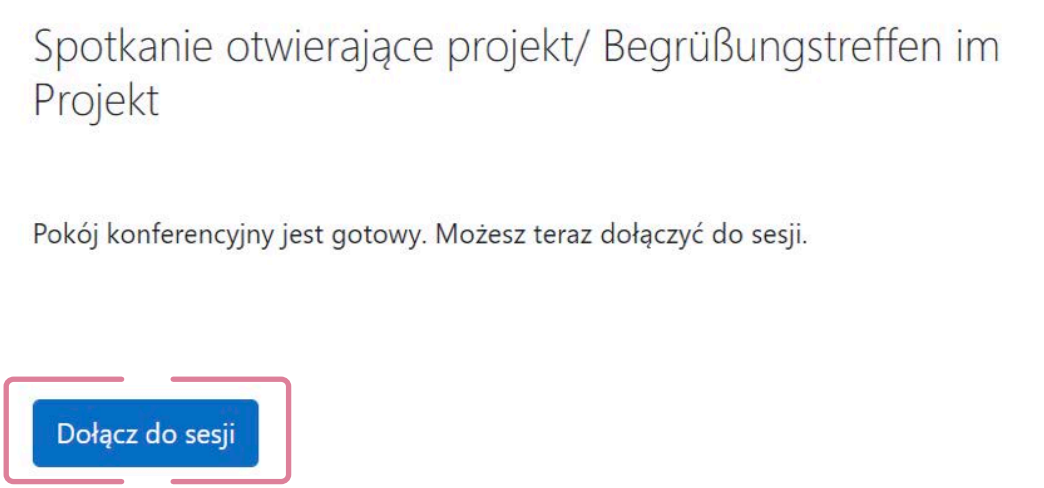

3. Wybranie sposobu udziału z mikrofonem

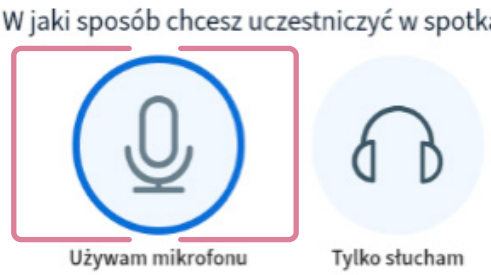

4. Potwierdzenie słyszalności

Udział w spotkaniu jest gotowy. ☺

Modyfikacja profilu

Po zalogowaniu się i wejściu w kurs należy rozwinąć listę przy nazwie użytkownika w prawy górnym rogu i wybrać opcję „**profil**”.

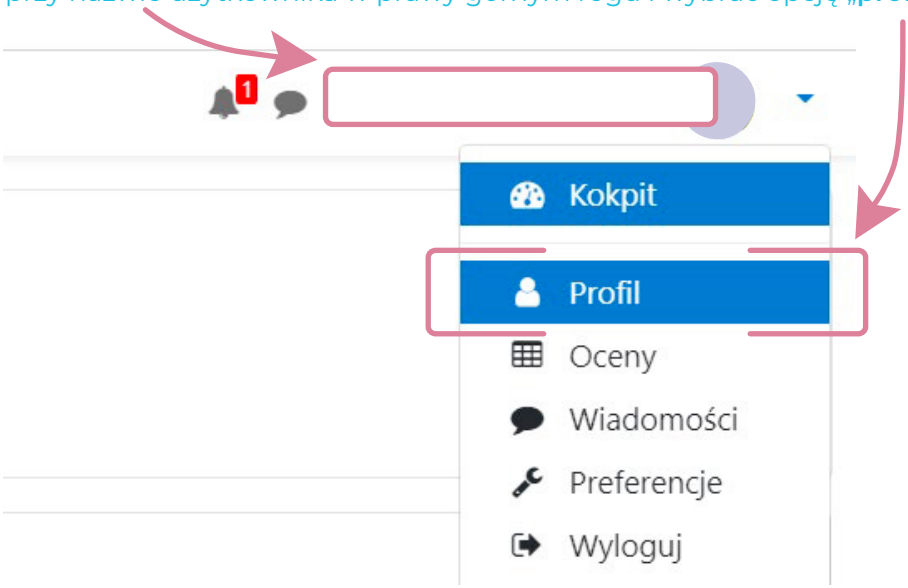

Następnie w miejscu, gdzie są szczegóły na temat naszego profilu wybrać opcję „**modyfikuj profil**”.

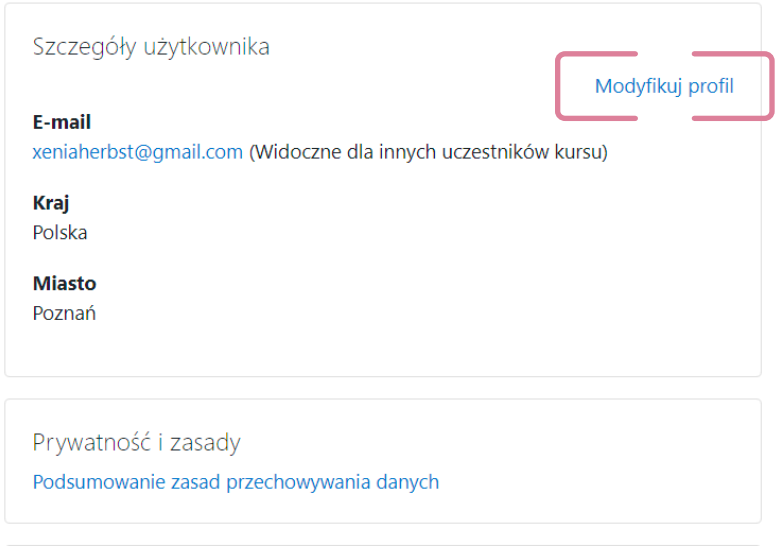

Po otworzeniu edycji profilu można uzupełnić dane o sobie w „**opisie**”

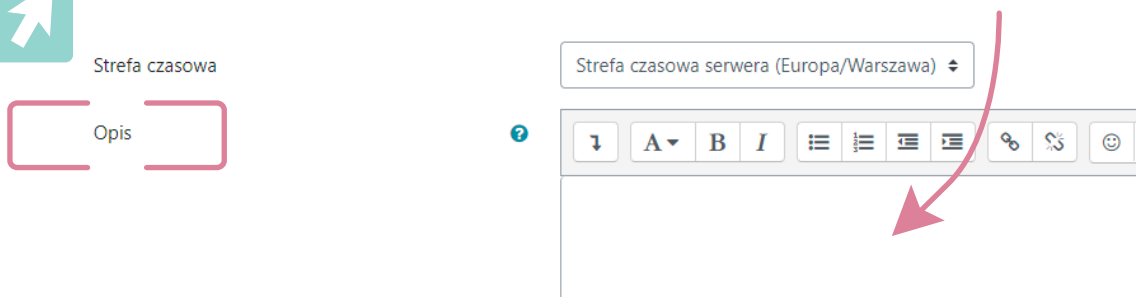

oraz wybierając „**plik**” dodać zdjęcie lub grafikę, która będzie widoczna dla innych użytkowników kursu.

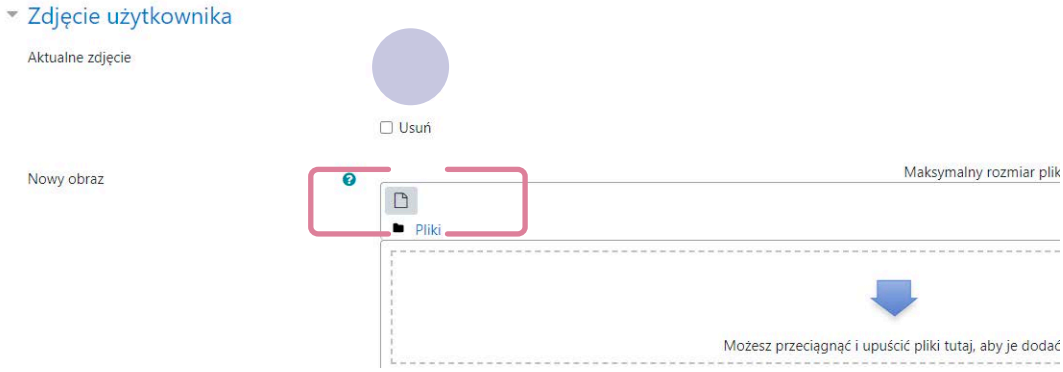

Wprowadzone zmiany zatwierdzamy poprzez „**zmień profil**”.

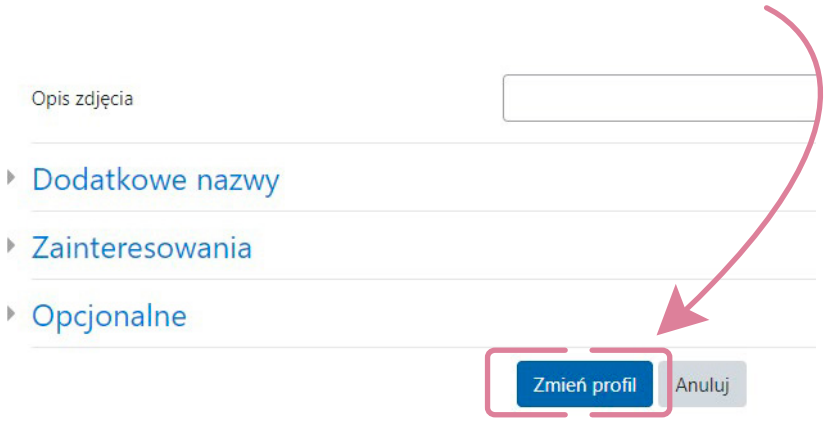

Wprowadzanie zmian np. nazwy grupy

1. Trzeba otworzyć kurs i włączyć opcję „**BEARBEITEN EINSCHALTEN**”

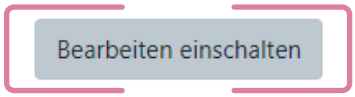

2. Następnie w miejscu gdzie chcemy uzupełnić imiona kolejnych uczniów kliknąć na symbol „**OŁÓWKA**” , tym samym włączy się edycja.

3. Wprowadzamy zmiany w aktywnym okienku, proszę uważać, aby nie wykasować istniejących wpisów. Wszystkie wprowadzone zmiany zatwierdzamy „**ENTER**”

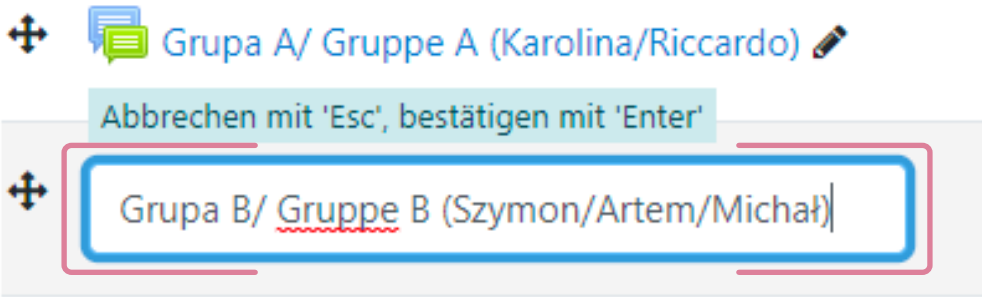

Zmiana wpisów w tytułach grup jest gotowa.

Zmiana ustawień forum na platformie Moodle

1. Wchodzimy na stronę https://moodle.niemieckizbliza.pl/course/index.php
2. Logujemy się na kurs
3. Otwieramy menu pod nazwą użytkownika i wybieramy opcję „**PREFERENCJE**”

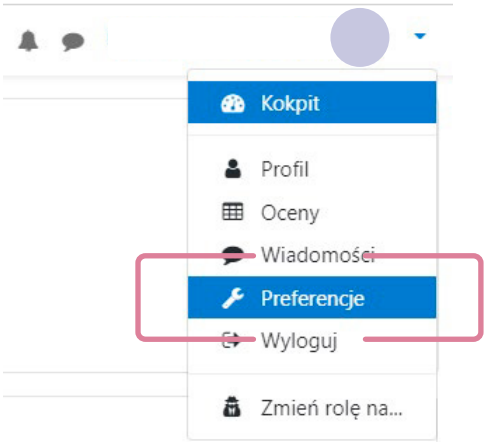

A następnie „**PREFERENCJE FORUM**” z listy

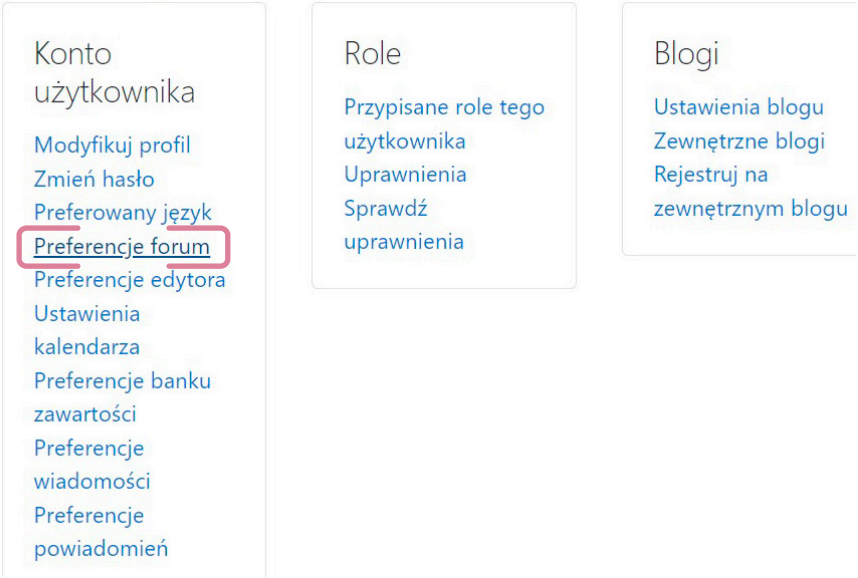

4. Aby otrzymywać powiadomienia o wpisać na naszym forum należy wybrać odpowiadającą nam opcję, np. jeden mail dziennie ze streszczeniem wpisów.

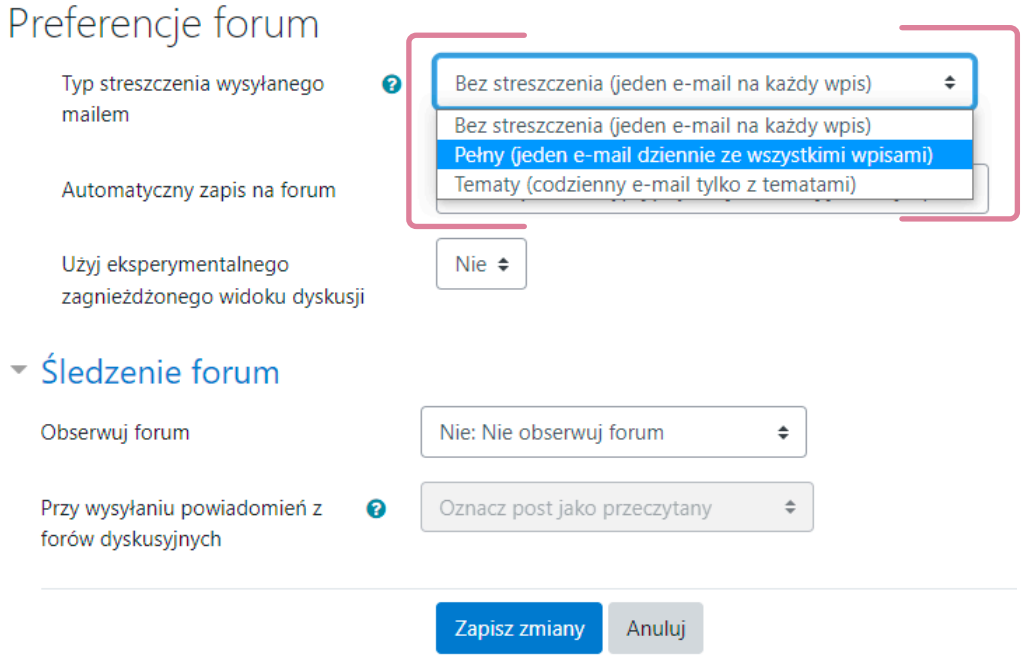

5. Kolejne ustawienie dotyczy „**ŚLEDZENIA FORUM**”, tu także trzeba ustawić preferowany sposób obserwowania oraz otrzymywania powiadomień.

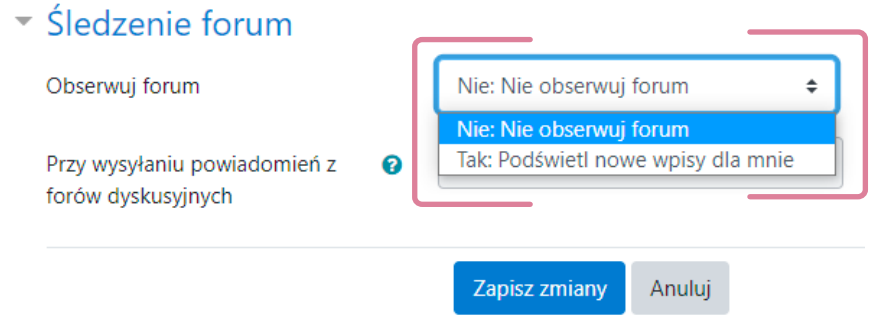

6. Na końcu zapisujemy zmiany, powiadomienia powinny przychodzić na podany przy rejestracji adres mailowy.

Ustawienia forum są gotowe. ☺

Wejście na spotkanie na platformie Moodle i praca w podgrupach

1. Wchodzimy na stronę https://moodle.niemieckizbliza.pl/course/index.php
2. Logujemy się na kurs
3. Proszę wejść na swój kurs na platformie.
4. Następnie wybrać pokój wideokonferencji

W tej lekcji możesz:
- się przedstawić,
- nauczyć się środków językowych, które są przydatne na kursie oraz
- zgromadzić nowe słownictwo.

In dieser Lerneinheit kannst du:
- dich vorstellen,
- Redemittel lernen, die du für den Tandemkurs brauchst und
- neue Kursvokabeln sammeln.

Spotkanie otwierające projekt/ Begrüßungstreffen im Projekt

5. Kolejnym krokiem jest dołączenie do sesji

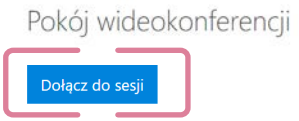

6. Wybranie sposobu udziału z mikrofonem

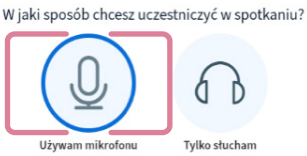

7. Potwierdzenie słyszalności

Udział w spotkaniu jest gotowy. ☺

Praca w podgrupach w czasie spotkania na BBB

1. Proszę wybrać kółko zębatki przy „**uczestnikach**”, a następnie „**utwórz podgrupy**”

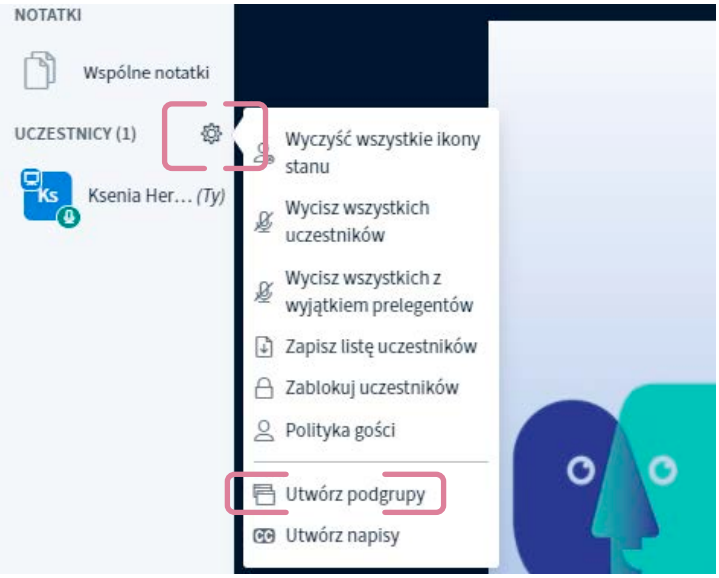

2. Kolejnym krokiem jest ustawienie pracy w pokojach dla grup. Ustawiamy kolejno **liczbę podgrup**, **czas pracy** w pokojach i sposób **przydzielenia uczniów** do grup.

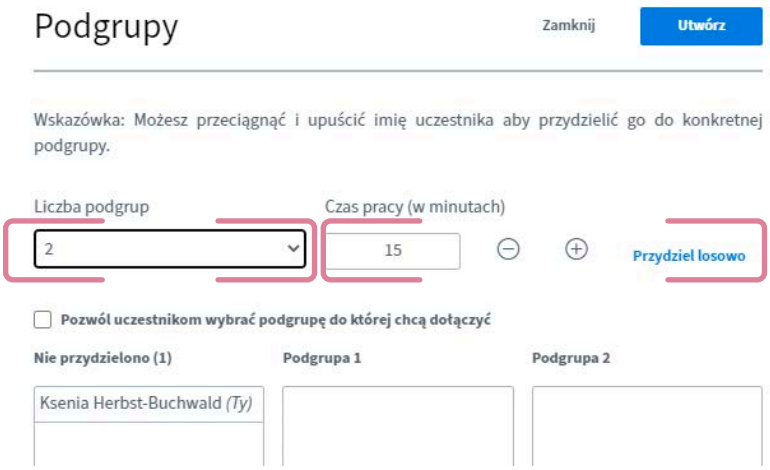

Uczniowie mogą być przydzielani losowo lub ręcznie. Aby przenieść uczniów ręcznie trzeba chwycić nazwisko uczestnika i przenieść do odpowiedniej grupy, działanie to wykonujemy myszką.

3. Po ustawieniu wszystkiego zatwierdzamy utworzenie pokoi poprzez odkliknięcie „utwórz".

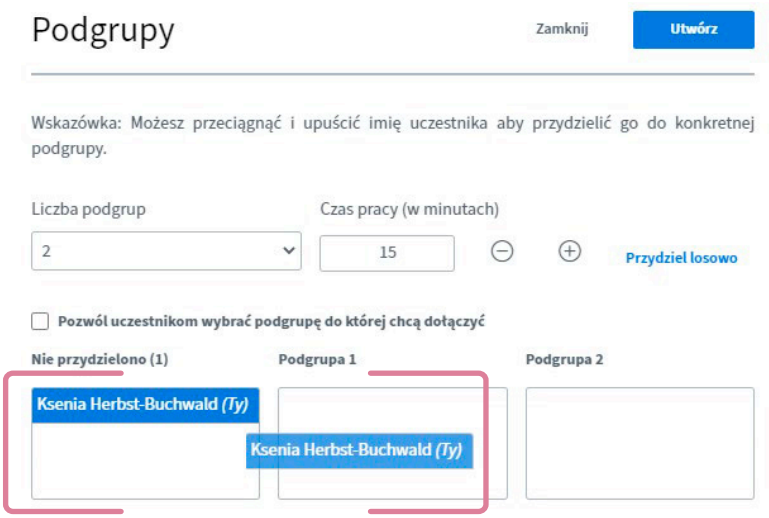

4. Uczeń dołącza do podgrupy akceptując informację, która pojawi się na jego ekranie.
5. W pokoju głównym mamy podgląd na **podgrupy**, **pozostały czas pracy** oraz **uczestników pracujących** w pokojach. Moderator może dołączyć do pokoju „**dołącz do podgrupy**". W każdym momencie moderator może zakończyć pracę we wszystkich podgrupach.

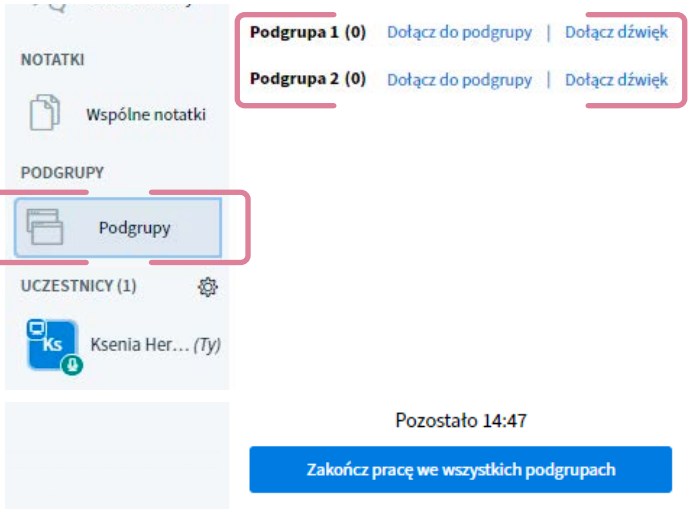

6. Praca każdej podgrupy/ pokoju odbywa się w oddzielnej karcie w przeglądarce. Tu znajduje się **pokój główny**, a tu **podgrupa**.

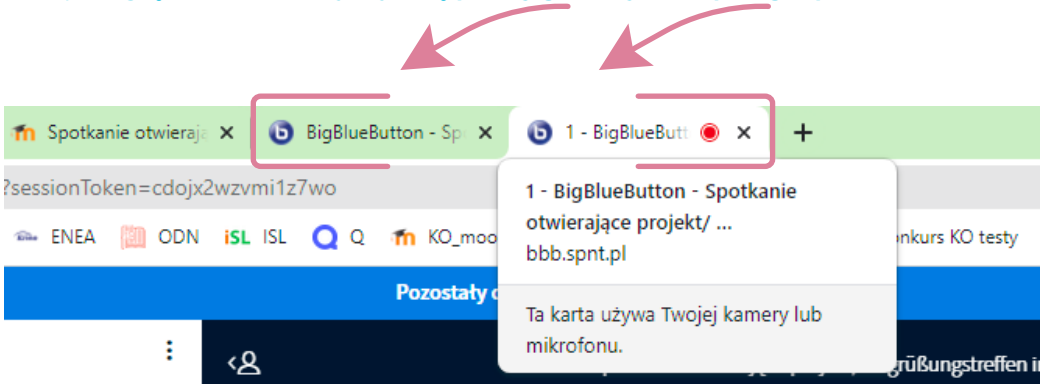

Każda podgrupa to oddzielna karta w przeglądarce. Moderator widzi wszystkie i może do wszystkich wejść.

7. W celu wyjścia z pokoju podgrupy i powrócenia do pokoju głównego trzeba wyjść ze spotkania podgrupy. Otwieramy „**trzy kropki**" w prawym górnym rogu na czarnym polu i wybieramy opuść spotkanie. Pokój podgrupy zostanie zamknięty, a uczestnik wraca do pokoju głównego.

Zakładanie pokoju wideokonferencji BBB na platformie Moodle

1. Wchodzimy na stronę https://moodle.niemieckizbliza.pl/course/index.php
2. Logujemy się na kurs
3. Włączamy tryb edycji w prawym górnym rogu kursu.

4. W wybranej sekcji/ temacie, tam gdzie chcemy umieścić pokój wideokonferencji wybieramy opcję „**dodaj aktywność lub zasób**”.

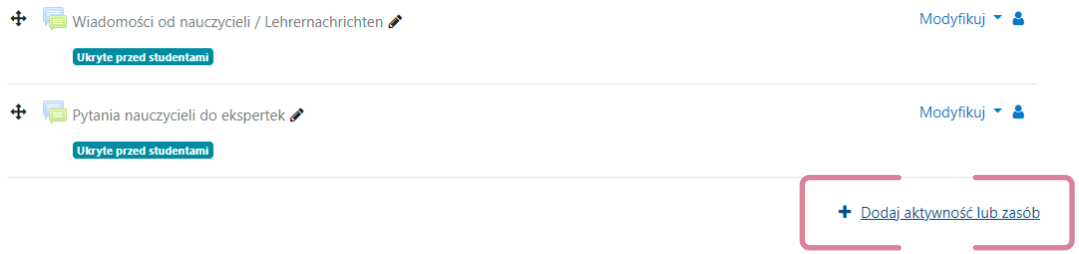

5. Z okna wybieramy ikonę narzędzia BBB, niebieską literę **B**, a następnie wprowadzamy ustawienia pokoju wideokonferencji.

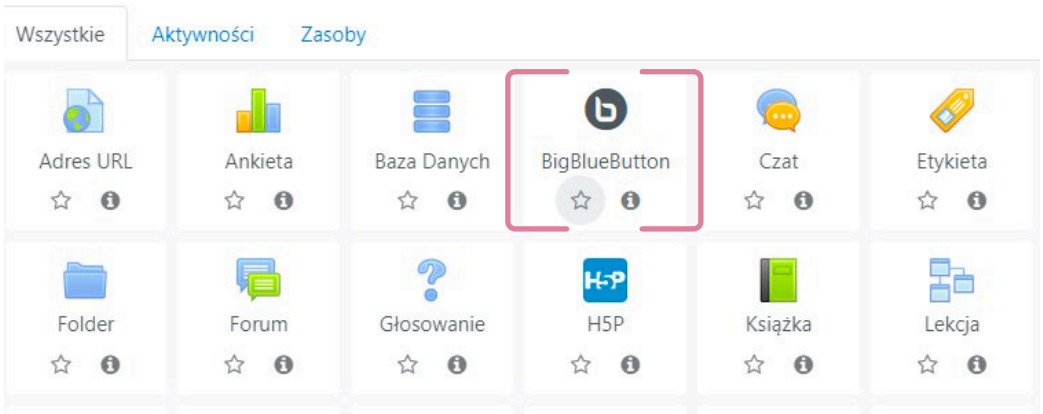

6. W ustawieniach ogólnych wprowadzamy nazwę pokoju, jest to pole wymagane.

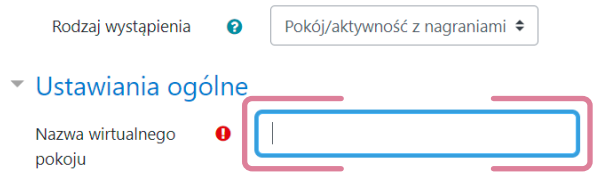

7. Do każdego założonego na kursie pokoju mogą wejść wszyscy uczestnicy kursu. Osoba zakładająca pokój jest moderatorem, pozostałe osoby to widzowie. Aby dodać kolejengo moderatora należy ustawić pole użytkownik w sekcji „**uczestnicy**".

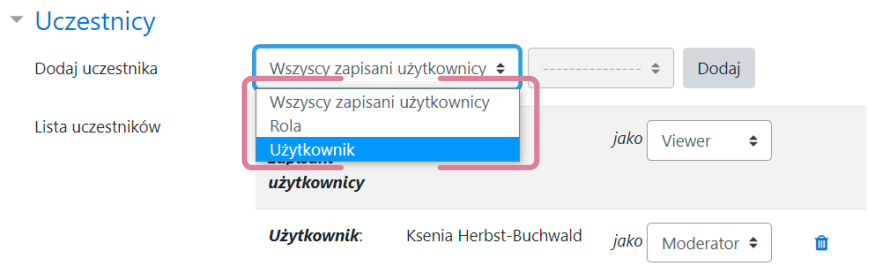

Wybrać osobę z listy, dodać ją.

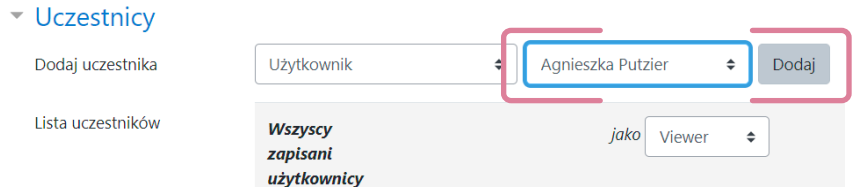

Następnie włączyć uprawnienia moderatora.

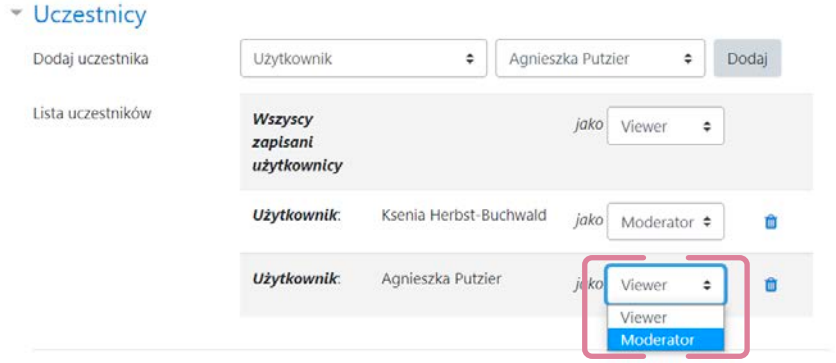

8. Włączenie aktywności pokoju ma miejsce w sekcji „**ustawienia harmonogramu sesji**”. Należy odhaczyć – „**włącz**”, pokój pozostanie otwarty i uczestnicy będą mogli do niego wchodzić w dowolnym momencie.

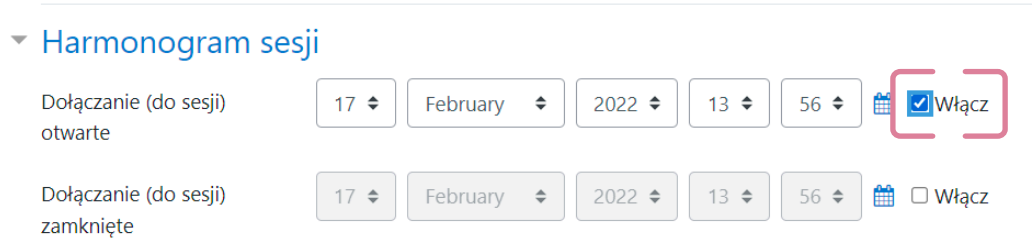

9. Na końcu zatwierdzamy wszystkie ustawienia poprzez odkliknięcie „**zapisz i wróć do kursu**” lub „**zapisz i wyświetl**”.

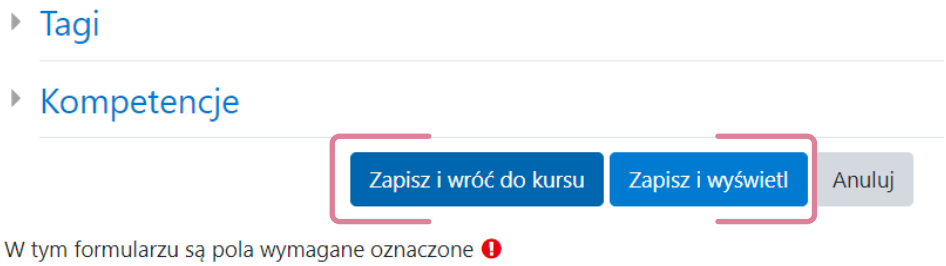

Pokój wideokonferencji jest gotowy☺

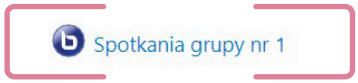

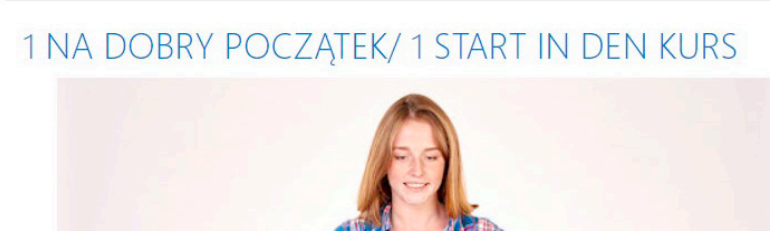

Kopiowanie i przesuwanie istniejących elementów

1. Musisz być zalogowany do kursu i włączyć opcję „**WŁĄCZ TRYB EDYCJI**”

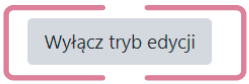

2. Przy elemencie do skopiowanie po prawej stronie ekranu kliknij „**MODYFIKUJ**” i wybierz kopiuj „**DUPLIKUJ**”.

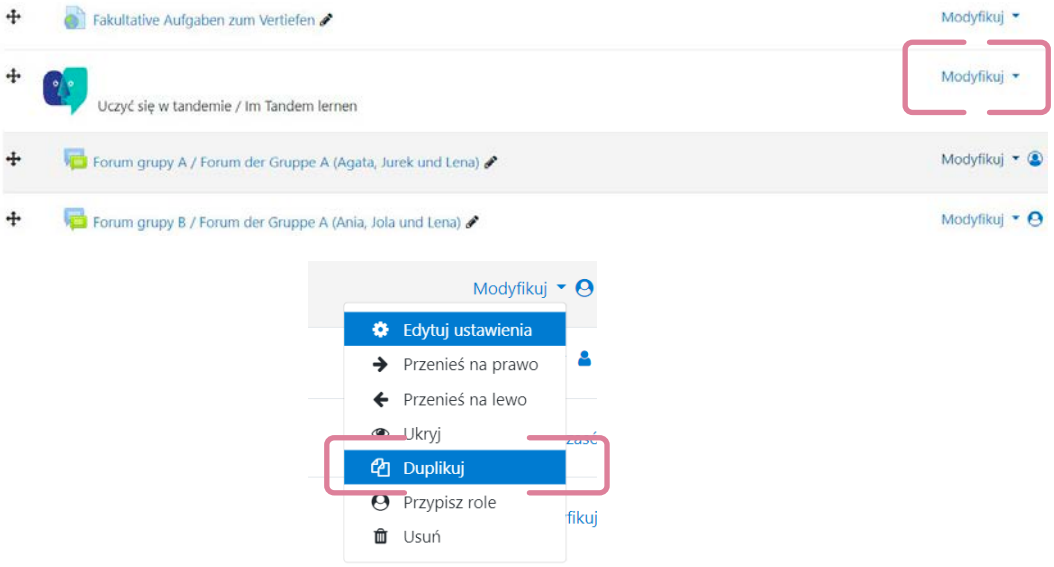

3. Edytowany element zostanie automatycznie skopiowany i pojawi się jako kolejny, a w nazwie będzie miał słowo (**KOPIA**).

4. W ten sposób można powielać i edytować każdy element. Dzięki temu nie musisz ustawiać wszystkiego od początku, a jedynie skopiować go.

Przesuwanie elementów i innych części w kursie

Każdy element można przenieść i przesuwać w kursie, są tu dwie opcje.

1. Instrukcja obsługi za pomocą myszy poprzez funkcję „**PRZECIĄGNIJ I UPUŚĆ**”. Przytrzymaj obiekt/element do przesunięcia myszką na krzyżyku i przesuń go w górę lub w dół. W ten sposób umieszczasz element w nowej pozycji.

2. Drugi sposób. Kliknij na symbol krzyżyka, pojawi się okno. W otwartym oknie wybierz miejsce, w które ma być przeniesiony wybrany element. Lista pokazuje cały materiał w kursie od góry do dołu. Kliknięcie myszką na liście powoduje przesunięcie materiału w wybrane miejsce

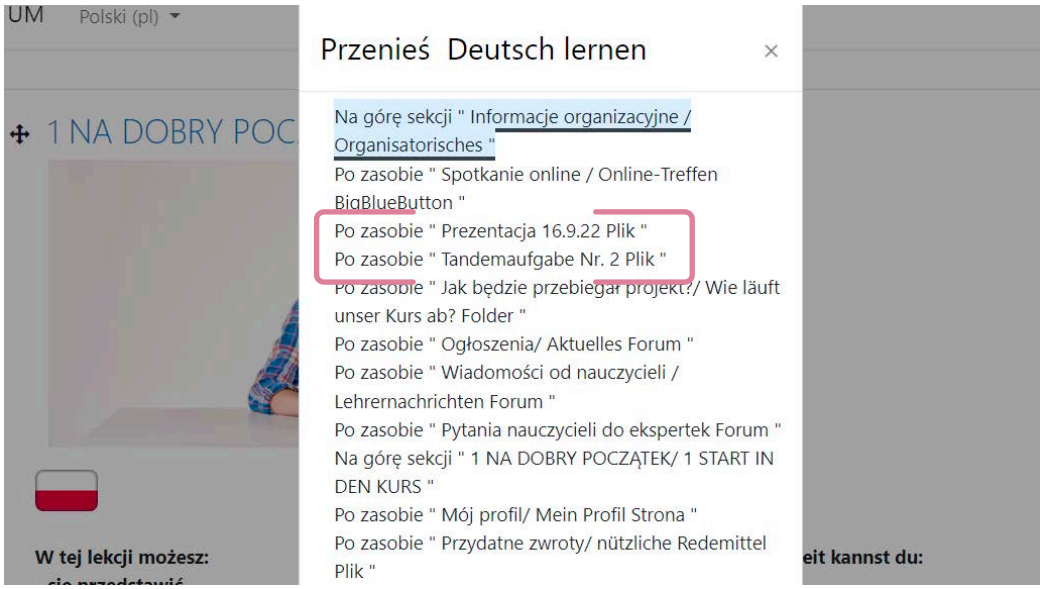

Dodawanie nowych tematów do kursu

1. Musisz być zalogowany do kursu i włączyć opcję „**WŁĄCZ TRYB EDYCJI**”.

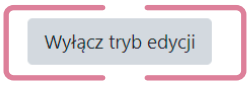

2. Zejdź na sam dół kursu i wybierz po prawej stronie „**DODAJ TEMAT**”.

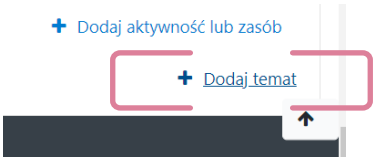

3. Wybierz odpowiednią ilość sekcji (tematów) i zatwierdź klikając „**DODAJ TEMAT**”.

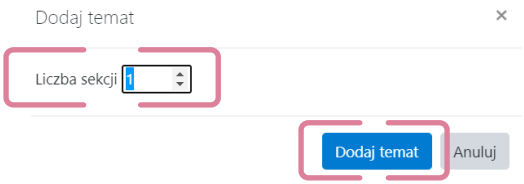

4. Najnowszy temat pojawi się na samym dole strony. Możesz w ten sposób dodać dowolną ilość nowych tematów.

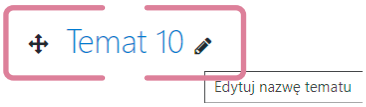

5. Temat można edytować i zmienić mu nazwę, kliknij w symbol „ołówka” wprowadź nazwę i zatwierdź „**ENTER**”.

Nowe aktywności i materiały – dodawanie

1. Musisz być zalogowany do kursu i włączyć opcję „**WŁĄCZ TRYB EDYCJI**”.

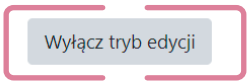

2. Przejdź do miejsca, w którym chcesz stworzyć nowe aktywności lub materiały, np. na samym dole w nowym temacie. Kliknij na „**DODAJ AKTYWNOŚĆ LUB ZASÓB**”.

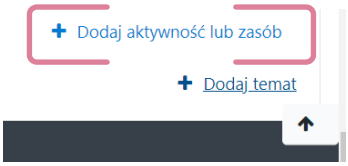

3. Wybierz odpowiednią czynność z podanych, kliknij na nią.

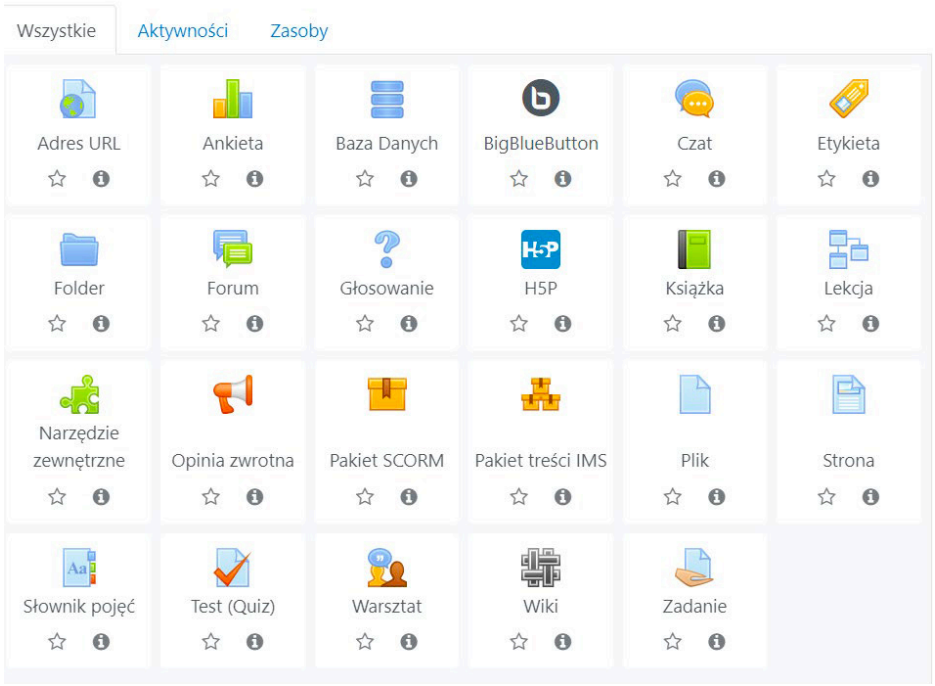

Dodawanie plików

1. Wybierz symbol „**PLIK**” i kliknij go.

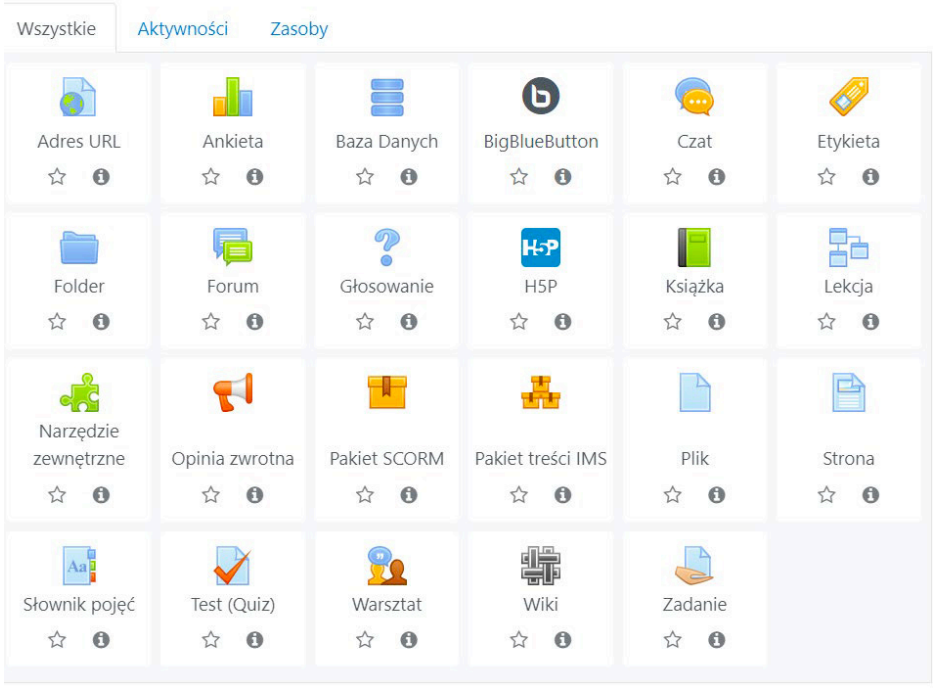

2. Proszę wypełnić pola obowiązkowe (nazwa), opis może być też uzupełniony i wyświetlony w kursie, ale należy zaznaczyć okienko poniżej dużego okna (wyświetl opis na stronie kursu).

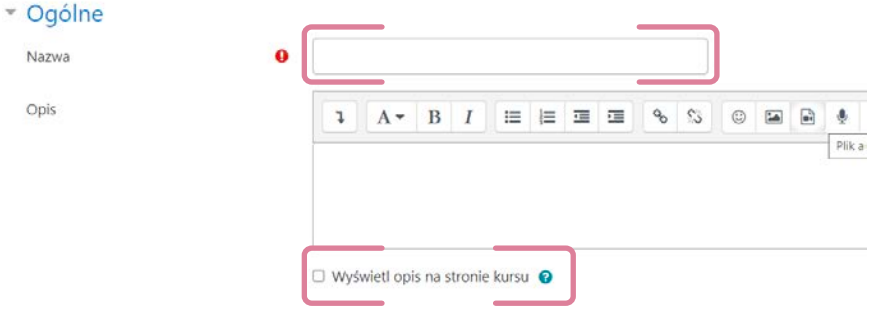

3. Wgranie plików następuje tutaj. Można też wykonac ten ruch poprzez **DRAG & DROP**.

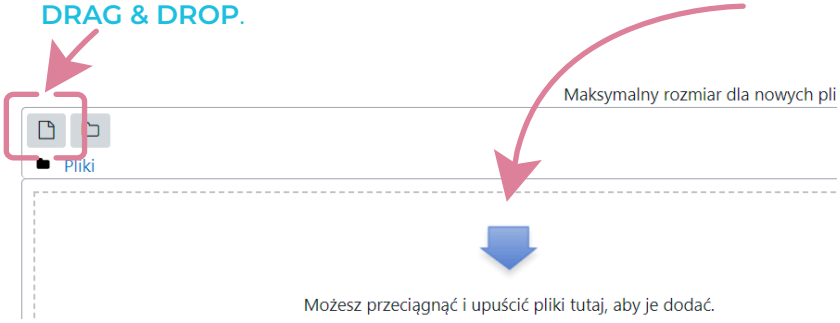

4. Wybierz żądany plik z własnego komputera poprzez „**WYBIERZ PLIK**" i potwierdź przyciskiem „**PRZEŚLIJ PLIK**"

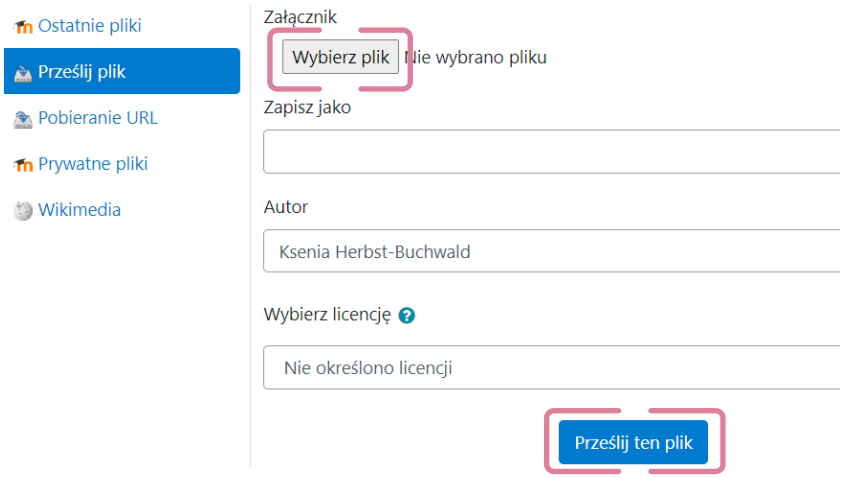

5. Nowy, wgrany plik pojawi się jako wgrany.

6. Na koniec potwierdź wgranie nowych plików przyciskiem „**ZAPISZ I WRÓĆ DO KURSU**".

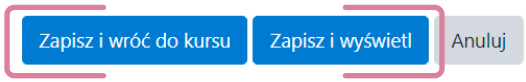

7. Nowy materiał pojawi się w nowym temacie i uczniowie mogą nad nim pracować.

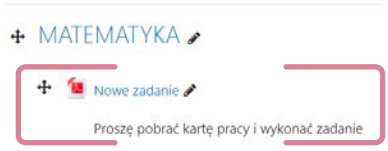

3.3. MATERIAŁY DO PRACY W TANDEMACH ONLINE

3.3.1 MODUŁY PODSTAWOWE

MODUŁ 1: NA DOBRY POCZĄTEK

Nützliche Wendungen für die Kommunikation im Tandem **Deutsch**	Przydatne zwroty do komunikacji w tandemie **polski**
Wohin wollen wir gehen?	Dokąd pójdziemy?
Wollen wir hier bleiben?	Może zostaniemy tutaj?
Zuerst auf Deutsch oder auf Polnisch?	Najpierw po niemiecku czy po polsku?
Willst du anfangen?	Chcesz zacząć?
Fang du an.	Ty zacznij.
Was sollen / wollen wir machen?	Co mamy / chcemy robić?
Wollen wir einen lustigen Dialog erstellen?	Może wymyślimy śmieszny dialog?
Das ist unsere Hausaufgabe.	To jest nasza praca domowa.
Wollen wir das zusammen machen?	Może zrobimy to razem?
Ich helfe dir.	Pomogę ci.
Hier sind die neuen Wörter.	Tutaj są nowe słówka.
Welche Wörter verstehst du nicht?	Których słów nie rozumiesz?
Sag, was du verstanden hast.	Powiedz, co zrozumiałeś/-aś.
Zum Beispiel?	Na przykład?
Noch mal von vorn.	Jeszcze raz od początku.

Jetzt bist du dran.	Teraz twoja kolej.
Bitte sprich Polnisch / Deutsch mit mir!	Mów (ze mną) po polsku / po niemiecku!
Das verstehe ich nicht.	Nie rozumiem tego.
Wie bitte?	Słucham?
Was hast du gesagt?	Co powiedziałeś/-aś?
Ich verstehe dieses Wort nicht.	Nie rozumiem tego słowa.
Wie heißt das auf Polnisch / Deutsch?	Jak to jest po polsku / po niemiecku?
Ich kann noch nicht so gut Polnisch / Deutsch.	Jeszcze nie znam tak dobrze polskiego/ niemieckiego.
Ich verstehe noch nicht so viel.	Jeszcze dużo nie rozumiem.
Kannst du das noch mal sagen?	Czy możesz to jeszcze raz powiedzieć?
Könntest du das bitte wiederholen?	Czy możesz to powtórzyć?
Noch einmal bitte.	Jeszcze raz, poproszę.
Bitte spricht langsamer.	Mów wolniej, proszę.
Kannst du etwas lauter reden?	Czy możesz mówić trochę głośniej?
Kann ich das so sagen / schreiben?	Można to tak powiedzieć / napisać?
Wird das groß oder klein geschrieben?	Czy to się pisze dużą czy małą literą?
Ist das (so) richtig?	Czy tak jest poprawnie?
Korrigier mich bitte!	Popraw / poprawiaj mnie, proszę.
Was bedeutet dieses Wort / dieser Satz?	Co znaczy to słowo / zdanie?
Was bedeutet diese Redewendung?	Co znaczy ten zwrot?
Wie schreibt man das?	Jak to się pisze?
Wie liest man das?	Jak to się czyta?
Ich habe eine Frage.	Mam pytanie.
Ich glaube, ich weiß, was du meinst.	Chyba wiem, co chcesz powiedzieć.

Das ist zu schwer für mich.	To za trudne dla mnie.
Ich möchte lieber die andere Aufgabe machen.	Wolę zrobić to drugie zadanie.
Kannst du das bitte buchstabieren?	Czy możesz to przeliterować?
Ist dieses Wort männlich oder weiblich?	Czy to słowo jest męskiego czy żeńskiego rodzaju?
Wie heißt „Möbel“ im Singular?	Jak będzie „Möbel“ w liczbie pojedynczej?
Wie heißt „król“ im Plural?	Jaka jest forma liczby mnogiej słowa „król”?
Wie lautet dieses Wort im Akkusativ?	Jaka jest forma biernika tego słowa?
Kannst du mir das bitte aufschreiben?	Czy możesz mi to napisać?
Das weiß ich leider nicht.	Tego niestety nie wiem.
Ich kann es leider nicht auf Deutsch sagen.	Niestety nie potrafię tego powiedzieć po polsku.
Das wollte ich auch sagen.	Też to chciałem/-am powiedzieć.
Ich habe vergessen, wie das heißt.	Zapomniałem/-am, jak to jest.
Sag das noch mal.	Powiedz to jeszcze raz.
Ich überlege ...	Zastanawiam się ...
Ich erinnere mich nicht.	Nie pamiętam.
Sehr gut. / Hervorragend. / Perfekt.	Bardzo dobrze. / Świetnie. / Perfekcyjnie.
Du hast Recht.	Masz rację.
Das sehe ich auch so.	Też tak myślę. / Zgadzam się.
Richtig.	Poprawnie.
Ein kleiner Fehler.	Mały błąd.
Fast richtig.	Prawie dobrze.
Bist du sicher?	Jesteś pewny / pewna?
Ist das richtig?	Czy to jest poprawnie?

Ist das richtig oder falsch?	Czy to jest prawda czy fałsz?
Nicht ganz.	Nie całkiem. / Niezupełnie.
Na, siehst du.	No, widzisz.
So ist es richtig.	Tak jest poprawnie.
Versuch es (noch einmal).	Spróbuj (jeszcze raz).
Das ist zu wörtlich übersetzt.	To zbyt dosłowne tłumaczenie.
Macht nichts.	Nic nie szkodzi.
Sprich mir nach.	Powtórz / powtarzaj za mną.
Und jetzt alleine.	A teraz sam/-a.
Du kannst das doch.	Przecież to umiesz.
Das ist nicht schwer.	To nie jest trudne.
Du hast es schon gesagt.	Już to powiedziałeś/-aś.
Jetzt hast du es richtig gesagt.	Teraz powiedziałeś/-aś to poprawnie.
Das ist Umgangssprache.	To jest język potoczny.
Das ist Schriftsprache.	To jest język pisany.
Die Endung des Wortes ist nicht richtig.	Końcówka słowa się nie zgadza.
Moment, ich schaue im Wörterbuch nach.	Chwileczkę, poszukam w słowniku.
Diese Bedeutung passt nicht.	To znaczenie nie pasuje.
Was fehlt hier?	Czego tutaj brakuje?
Welcher Aspekt / Artikel ist das?	Jaki to aspekt / rodzajnik?
Was ist das für ein Verb?	Jaki to jest czasownik?
So schreibt man das. / So spricht man das.	Tak się to pisze. / Tak się to mówi.
Erzähle, was passiert ist.	Opowiedz, co się stało.
Was sagen sie?	Co oni mówią?
Wo ist das?	Gdzie to jest?
Wann ist das passiert?	Kiedy to się zdarzyło?

Rate mal, was das ist.	Zgadnij, co to jest.
Wir sollen eine kleine Statistik dazu machen.	Musimy zrobić do tego małą statystykę.
Ich kann eine Graphik dazu zeichnen.	Mogę do tego zrobić ilustrację / wykres.
Wollen wir die Präsentation durchsprechen?	Może omówimy prezentację?
Vielleicht bis hierher.	Może do tego miejsca. / Może dotąd.
Wir können nachher weitermachen.	Potem możemy dalej nad tym popracować.
Danke, das hat Spaß gemacht.	Dzięki, fajnie było z tobą pracować.
Bis nachher.	Na razie.

Źródło:

Mehlhorn, Grit; Jakubowicz-Pisarek, Marta; Zawadzka, Agnieszka (2013): *Zum Tandem braucht man zwei. Tandemmaterialien für Multiplikatoren im deutsch-polnischen Jugendaustausch. Do tandemu trzeba dwojga. Materiały tandemowe dla multiplikatorów polsko-niemieckiej wymiany młodzieży.* Rzeszów: Publikacja Polsko-Niemieckiego Ośrodka Kształcenia „Germanitas" Rzeszów 2013 https://dpjw.org/wp-content/uploads/2019/10/Materialy_tandemowe-_wersja_do_druku.pdf

MODUL 1: START IN DEN KURS

In dieser Lerneinheit kannst du:
– dich vorstellen,
– Redemittel lernen, die du für den Tandemkurs brauchst und
– neue Kursvokabeln sammeln.

Um die Aufgabe zu lösen, musst du auf der Moodle-Plattform eingeloggt sein und deinen Kurs aufrufen.

Wenn du dein Profil ändern möchtest, gehe bitte wie folgt vor:

Klicke auf deinen Namen unter BENUTZER, dann öffnet sich eine Seite mit der Option PROFIL ÄNDERN. Aktiviere PROFIL BEARBEITEN, fülle die Felder aus und gebe eine kurze Beschreibung ein. Du kannst dein Foto oder deine Grafik auch in dein Profil einfügen, indem du es mit der Maus ziehen und ablegen vorgehst. Speichere dein neues Profil, um es zu aktualisieren. Du kannst die Profile aller Nutzer deines Kurses einsehen.

Das kann dir helfen:

Unten findest du eine Liste mit nützlichen Vokabeln und Wendungen, die dir helfen können, eine Beschreibung zu formulieren und sich bei anderen Schülern vorzustellen. Nutze diese Vorschläge. Poste deine Beschreibung auf der Plattform in deiner Profilbeschreibung oder erstelle eine Collage oder ein Poster dazu.

NÜTZLICHE WENDUNGEN UND VOKABELN:

heißen ... / mein Name ist ... / ich bin ...
kommen aus ...
wohnen in ...
besuchen ... Schule / Klasse
... Jahre alt sein
geboren sein in ...
mein Hobby ist ...
mögen / lieben ...
hassen ...
gern lernen ...
mein bester Freund ist ... / meine beste Freundin ist ...
zu Hause habe ich einen Hund/ Hamster/ eine Katze/ Schildkröte/ ein Meerschweinchen/ ...
sprechen ... (Polnisch, Deutsch, Englisch, Französisch ...)

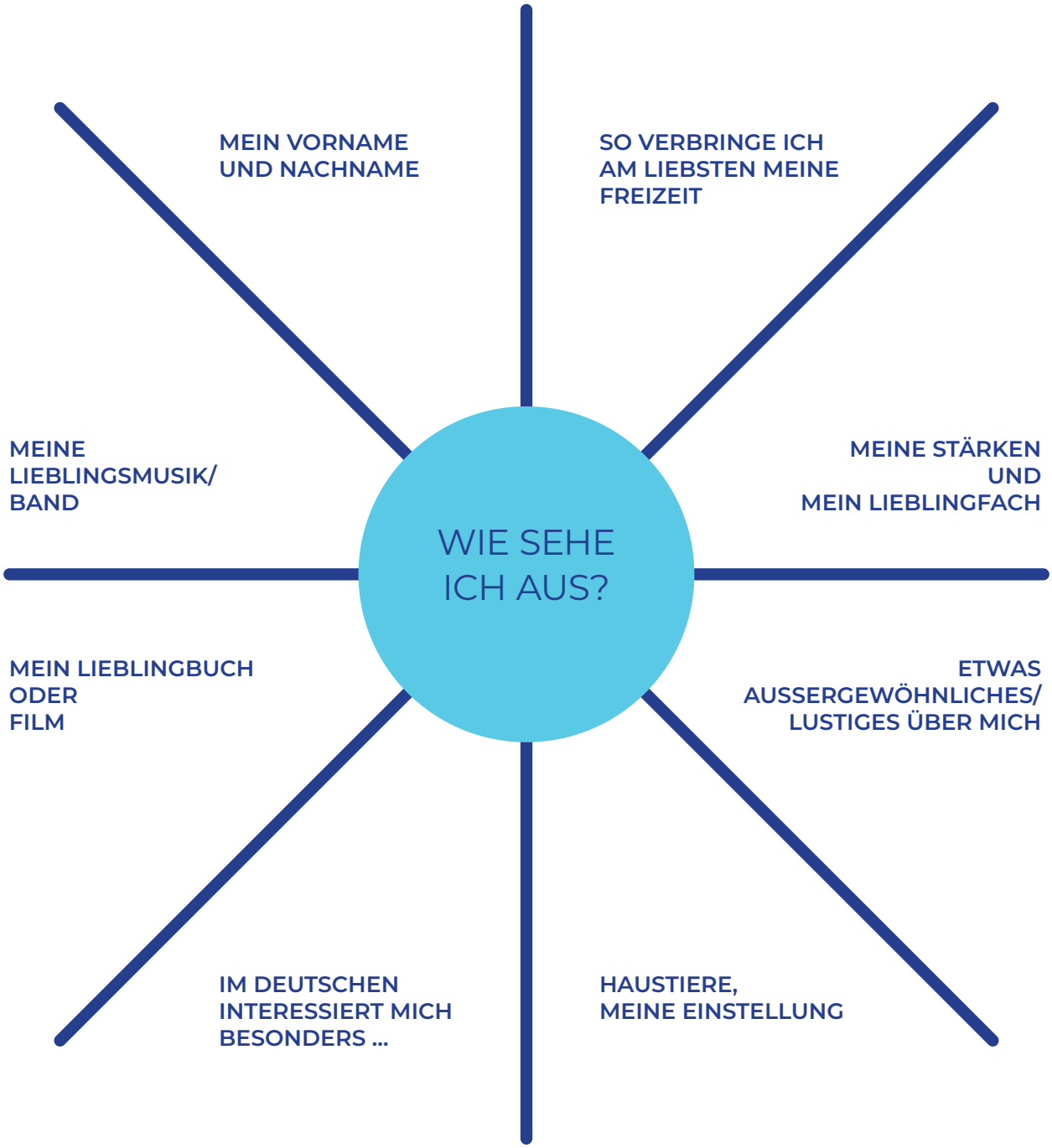
WIE SEHE ICH AUS?
MEIN VORNAME UND NACHNAME
SO VERBRINGE ICH AM LIEBSTEN MEINE FREIZEIT
MEINE LIEBLINGSMUSIK/ BAND
MEINE STÄRKEN UND MEIN LIEBLINGFACH
MEIN LIEBLINGBUCH ODER FILM
ETWAS AUSSERGEWÖHNLICHES/ LUSTIGES ÜBER MICH
IM DEUTSCHEN INTERESSIERT MICH BESONDERS ...
HAUSTIERE, MEINE EINSTELLUNG

MODUŁ 2:
HOBBY

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

1.

Fragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, was ihre Klassenkameradinnen und -kameraden gerne machen.

BEISPIEL:

Du: Tanzt jemand aus deiner Klasse gern Hip-Hop?

Deine Kameradin: Ja, meine Klassenkameradin Svenja tanzt gerne Hip-Hop. / Ich kenne leider niemanden aus meiner Klasse, der gerne Hip-Hop tanzt.

REDEMITTEL

fotografieren
Fahrrad fahren
Freunde besuchen
Fremdsprachen lernen
Fußball spielen
Gitarre/Schach spielen
Hip-Hop tanzen
im Internet surfen
kochen
lesen
Musik hören
Steine/Muscheln sammeln
wandern

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

2.
Bereitet bitte eine kurze Präsentation der Ergebnisse in Form einer Topliste vor.

BEISPIEL:

ZEHN BELIEBTESTE HOBBYS DER SCHÜLERINNEN UND SCHÜLER AUS DER DEUTSCHEN KLASSE

Fahrrad fahren (5) → fünf Schüler aus der deutschen Klasse fahren gern Fahrrad

lesen (4) → vier Schülerinnen aus der deutschen Klasse lesen gern

Musik hören (3) → drei Schüler aus der deutschen Klasse hören gern Musik

schwimmen (2) → zwei Schülerinnen aus der deutschen Klasse schwimmen gern

Freunde besuchen (2) → zwei Schüler aus der deutschen Klasse besuchen Freunde gern

kochen (1) → ein Schüler aus der deutschen Klasse kocht gern

Muscheln sammeln (1) → eine Schülerin aus der deutschen Klasse sammelt Muscheln gern

wandern (0) → niemand aus der deutschen Klasse wandert gern

REDEMITTEL

niemand
ein Schüler
eine Schülerin
zwei / drei... Schüler
zwei / drei... Schülerinnen

MODUL 2: HOBBY

TANDEMAUFGABE NR. 1

Bereitet bitte eine kurze Präsentation der Ergebnisse in Form einer Topliste vor.

Ordne die Verben in der alphabetischen Reihenfolge.

1. _____ 7. _____
2. _____ 8. _____
3. _____ 9. _____
4. _____ 10. _____
5. _____ 11. _____
6. _____ 12. _____

Bilde mit den Verben sechs sinnvolle Sätze.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

Hobby

Finde 10 versteckte Wörter und Wendungen zum Thema Hobby!

I	E	U	V	C	M	H	H	Q	G	S	H	W	E	J	N
C	C	T	Y	O	I	K	M	R	M	J	C	G	E	W	F
T	W	V	Z	Q	D	V	X	W	U	F	D	M	X	A	O
J	U	J	X	J	O	S	C	B	S	C	F	R	M	N	T
L	S	D	X	G	E	C	X	Q	I	N	Q	A	J	D	O
V	Q	D	Y	D	N	L	X	I	K	Q	X	D	V	E	G
T	T	Q	F	J	X	L	C	K	O	C	H	E	N	R	R
Y	J	X	P	S	X	E	C	Z	P	H	Y	J	E	N	A
A	T	Q	T	F	J	S	Y	E	U	D	U	V	C	H	F
A	G	B	B	H	Z	E	Y	I	V	H	I	N	V	X	I
D	W	A	P	Ö	G	N	T	C	F	F	V	K	D	T	E
N	K	S	P	R	S	E	R	H	L	A	T	T	H	K	R
X	E	T	I	E	B	B	E	N	S	H	O	L	M	E	E
Z	X	E	L	N	F	P	F	E	E	R	E	E	G	N	N
L	K	L	R	Q	U	I	U	N	X	E	P	Y	W	K	U
N	L	N	D	E	X	D	D	J	R	N	X	B	Y	R	E

Diese Wörter sind versteckt:

1. fotografieren
2. basteln
3. kochen
4. lesen
5. wandern
6. zeichnen
7. Musik
8. hören
9. Rad
10. fahren

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

Hobby

Finde 10 versteckte Wörter und Wendungen zum Thema Hobby!

I	E	U	V	C	M	H	H	Q	G	S	H	W	E	J	N
C	C	T	Y	O	I	K	M	R	M	J	C	G	E	W	F
T	W	V	Z	Q	D	V	X	W	U	F	D	M	X	A	O
J	U	J	X	J	O	S	C	B	S	C	F	R	M	N	T
L	S	D	X	G	E	C	X	Q	I	N	Q	A	J	D	O
V	Q	D	Y	D	N	L	X	I	K	Q	X	D	V	E	G
T	T	Q	F	J	X	L	C	K	O	C	H	E	N	R	R
Y	J	X	P	S	X	E	C	Z	P	H	Y	J	E	N	A
A	T	Q	T	F	J	S	Y	E	U	D	U	V	C	H	F
A	G	B	B	H	Z	E	Y	I	V	H	I	N	V	X	I
D	W	A	P	Ö	G	N	T	C	F	F	V	K	D	T	E
N	K	S	P	R	S	E	R	H	L	A	T	T	H	K	R
X	E	T	I	E	B	B	E	N	S	H	O	L	M	E	E
Z	X	E	L	N	F	P	F	E	E	R	E	E	G	N	N
L	K	L	R	Q	U	I	U	N	X	E	P	Y	W	K	U
N	L	N	D	E	X	D	D	J	R	N	X	B	Y	R	E

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

Hobby

Finde 10 versteckte Wörter und Wendungen zum Thema Hobby!

X	L	S	S	D	N	W	I	H	X	P	Z	G	C	P	Q
B	K	D	L	F	W	G	O	K	O	V	E	Z	C	F	U
N	M	O	H	Q	K	N	X	U	H	N	I	E	S	O	D
D	Q	E	I	R	G	B	P	K	Ö	P	C	B	T	T	R
F	K	K	J	M	N	A	U	G	R	U	H	P	S	O	V
W	O	Q	S	F	M	S	B	L	E	G	N	O	S	G	U
D	C	V	R	M	U	T	D	N	N	N	E	N	B	R	R
Z	H	L	C	C	S	E	U	L	E	O	N	S	N	A	M
B	E	T	F	V	I	L	I	E	H	E	N	D	N	F	V
T	N	C	C	C	K	N	E	Y	U	T	R	A	D	I	Y
T	C	K	B	P	G	P	J	X	L	Q	L	X	X	E	E
X	E	U	K	W	O	G	F	V	R	F	W	V	G	R	L
J	R	A	C	V	W	A	N	D	E	R	N	K	B	E	E
U	C	R	D	D	U	Y	U	Q	B	L	G	G	X	N	S
E	U	T	Y	I	C	H	B	F	A	H	R	E	N	Y	E
E	V	S	K	F	F	E	R	W	W	Q	Z	P	W	Y	N

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 2: HOBBY
TANDEMAUFGABE NR. 1

Hobby

Finde 10 versteckte Wörter und Wendungen zum Thema Hobby!

X	L	S	S	D	N	W	I	H	X	P	Z	G	C	P	Q
B	K	D	L	F	W	G	O	K	O	V	E	Z	C	F	U
N	M	O	H	Q	K	N	X	U	H	N	I	E	S	O	D
D	Q	E	I	R	G	B	P	K	Ö	P	C	B	T	T	R
F	K	K	J	M	N	A	U	G	R	U	H	P	S	O	V
W	O	Q	S	F	M	S	B	L	E	G	N	O	S	G	U
D	C	V	R	M	U	T	D	N	N	N	E	N	B	R	R
Z	H	L	C	C	S	E	U	L	E	O	N	S	N	A	M
B	E	T	F	V	I	L	I	E	H	E	N	D	N	F	V
T	N	C	C	C	K	N	E	Y	U	T	R	A	D	I	Y
T	C	K	B	P	G	P	J	X	L	Q	L	X	X	E	E
X	E	U	K	W	O	G	F	V	R	F	W	V	G	R	L
J	R	A	C	V	W	A	N	D	E	R	N	K	B	E	E
U	C	R	D	D	U	Y	U	Q	B	L	G	G	X	N	S
E	U	T	Y	I	C	H	B	F	A	H	R	E	N	Y	E
E	V	S	K	F	F	E	R	W	W	Q	Z	P	W	Y	N

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUŁ 3:
JEDZENIE

MODUL 3: ESSEN
TANDEMAUFGABE NR. 2

2.1.

Fragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, was ihre Klassenkameradinnen und -kameraden gerne und nicht gerne essen.

BEISPIEL:

Du: Was ist deine Lieblingsspeise?
Deine Kameradin: Meine Lieblingsspeise ist Pizza. / Am liebsten esse ich Pizza.

Du: Was isst du nicht so gerne?
Deine Kameradin: Ich mag kein Fleisch. / Ich esse kein Gemüse. / Ich esse nicht gern Meeresfrüchte.

REDEMITTEL

Ich mag / Ich liebe ...
Ich mag italienische Küche
Ich esse gern ...
Am liebsten esse ich ...
Meine Lieblingsspeise ist ...
Ich esse nicht gern ...
Ich mag keinen / keine / kein ...
Ich mag keine französische Küche
Ich würde ... nie essen.

MODUL 3: ESSEN
TANDEMAUFGABE NR. 2

2.2.

Bereitet bitte eine kurze Rangliste der Ergebnisse vor.

BEISPIEL:

FÜNF BELIEBTESTE SPEISEN DER SCHÜLERINNEN UND SCHÜLER AUS DER DEUTSCHEN KLASSE

Pizza (5) → fünf Schüler aus der deutschen Klasse essen gern Pizza

Hamburger (4) → vier Schülerinnen aus der deutschen Klasse mögen Hamburger

Fast Food (3) → drei Schüler aus der deutschen Klasse essen gern Fast Food

Nudeln (2) → zwei Schülerinnen aus der deutschen Klasse lieben Nudeln

polnische Küche (2) → zwei Schüler aus der deutschen Klasse mögen polnische Küche

Tomatensuppe (1) → ein Schüler aus der deutschen Klasse isst gern Tomatensuppe

Brathähnchen (1) → eine Schülerin aus der deutschen Klasse mag Brathähnchen

BEISPIEL:

FÜNF UNBELIEBTE SPEISEN DER SCHÜLERINNEN UND SCHÜLER AUS DER DEUTSCHEN KLASSE

Pizza (5) → fünf Schüler aus der deutschen Klasse essen **NICHT** gern Pizza

Hamburger (4) → vier Schülerinnen aus der deutschen Klasse mögen **KEINEN** Hamburger

Fast Food (3) → drei Schüler aus der deutschen Klasse essen **NICHT** gern Fast Food

Nudeln (2) → zwei Schülerinnen aus der deutschen Klasse mögen **KEINE** Nudeln

polnische Küche (2) → zwei Schüler aus der deutschen Klasse mögen **KEINE** polnische Küche

Tomatensuppe (1) → ein Schüler aus der deutschen Klasse isst **NICHT** gern Tomatensuppe

Brathähnchen (1) → eine Schülerin aus der deutschen Klasse mag **KEIN** Brathähnchen

MODUL 3: ESSEN
TANDEMAUFGABE NR. 2

REDEMITTEL

veganes Gericht / vegane Speise
vegetarisches Gericht / vegetarische Speise
das Fastfood
die Pommes / Pommes Frites
der Hamburger
das Schweinekotelett
gebratenes Hähnchen / das Brathähnchen
die Pasta / Nudeln
das Fleisch
der Pfannkuchen
die Maultaschen
die Pizza
der Fisch
der Salat
die Spaghetti
der Auflauf
die Tomatensuppe
die Gemüsesuppe

MODUL 3: ESSEN
TANDEMAUFGABE NR. 2

Finde 20 Obst- und Gemüsesorten.

Schreibe die gefundenen Obst- und Gemüsenamen in die passende Spalte.

DER	DIE	DAS

MODUL 3: ESSEN
TANDEMAUFGABE NR. 2

Sortiere die gefundenen Wörter in zwei Gruppen:

OBST	GEMÜSE

Bilde mit den ausgewählten Vokabeln aus der Wortwolke zehn sinnvolle Sätze. Benutze die gesteigerten Formen vom Adverb „gern“.

gern – lieber – am liebsten

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

MODUL 3: ESSEN
FAKULTATIVE AUFGABE:
ÜBER LEBENSMITTEL SPRECHEN

Scanne den QR-Code und öffne die Internetseite der Deutschen Welle.

oder
benutze den kurzen Link: https://kurzelinks.de/dpuh

Hier lernst du:

– über Lebensmittel sprechen,

– darüber sprechen, was man zu den verschiedenen Tageszeiten essen und trinken sollte.

Inge in der Küche. Inge packt in der Küche die Einkäufe aus, die sie gerade erledigt hat. Sie erwartet Besuch und möchte darauf vorbereitet sein.

Schaue dir den kurzen Film an und löse die vorgegebenen Onlineaufgaben.

Hier findest du den Wortschatz und die Vokabeln aus der Folge „Lebensmittel“.

oder unter dem kurzen Link: https://kurzelinks.de/ypn8

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 3: ESSEN
FAKULTATIVE AUFGABE:
ÜBER LEBENSMITTEL SPRECHEN

Finde 15 Namen von Lebensmitteln.

S	H	O	F	A	F	I	M	T	A	U	F	L	A	U	F	Z	I	T
T	A	G	I	W	I	O	G	N	F	G	H	U	Q	A	S	I	Y	U
I	M	N	B	R	S	H	E	M	A	Q	S	Q	P	S	A	L	A	T
D	B	C	T	Q	C	D	M	T	S	Y	C	F	E	B	D	P	L	Y
I	U	W	M	C	H	C	Ü	H	R	F	H	R	B	F	I	X	M	O
G	R	S	A	O	H	O	S	T	S	C	W	R	R	X	R	P	U	N
G	G	V	U	S	T	I	E	Q	P	O	E	O	A	D	H	F	F	B
H	E	M	L	W	O	F	S	L	A	I	I	Q	T	Z	H	A	R	O
A	R	X	T	H	M	G	U	U	G	X	N	V	H	C	R	N	O	F
X	J	J	A	R	A	J	P	J	H	D	E	S	Ä	V	W	N	B	L
B	T	Y	S	T	T	D	P	M	E	R	K	P	H	K	C	K	H	E
P	I	M	C	B	E	M	E	J	T	L	O	F	N	N	Y	U	J	I
O	Y	O	H	Q	N	F	E	K	T	O	T	B	C	N	Y	C	R	S
M	V	M	E	A	S	H	N	X	I	G	E	K	H	U	P	H	S	C
M	L	V	N	C	U	Y	U	Q	L	L	L	W	E	T	J	E	G	H
E	R	L	J	J	P	O	D	M	U	R	E	F	N	S	C	N	Z	J
S	M	Y	Z	J	P	J	E	K	J	B	T	H	W	G	H	H	O	G
W	A	Q	B	C	E	Z	L	B	B	X	T	J	U	G	P	O	H	P
X	K	U	B	P	G	F	N	G	R	Y	Q	U	P	I	Z	Z	A	V

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 3: ESSEN
FAKULTATIVE AUFGABE:
ÜBER LEBENSMITTEL SPRECHEN

Finde 15 Namen von Lebensmitteln.

S	H	O	F	A	F	I	M	T	A	U	F	L	A	U	F	Z	I	T
T	A	G	I	W	I	O	G	N	F	G	H	U	Q	A	S	I	Y	U
I	M	N	B	R	S	H	E	M	A	Q	S	Q	P	S	A	L	A	T
D	B	C	T	Q	C	D	M	T	S	Y	C	F	E	B	D	P	L	Y
I	U	W	M	C	H	C	Ü	H	R	F	H	R	B	F	I	X	M	O
G	R	S	A	O	H	O	S	T	S	C	W	R	R	X	R	P	U	N
G	G	V	U	S	T	I	E	Q	P	O	E	O	A	D	H	F	F	B
H	E	M	L	W	O	F	S	L	A	I	I	Q	T	Z	H	A	R	O
A	R	X	T	H	M	G	U	U	G	X	N	V	H	C	R	N	O	F
X	J	J	A	R	A	J	P	J	H	D	E	S	Ä	V	W	N	B	L
B	T	Y	S	T	T	D	P	M	E	R	K	P	H	K	C	K	H	E
P	I	M	C	B	E	M	E	J	T	L	O	F	N	N	Y	U	J	I
O	Y	O	H	Q	N	F	E	K	T	O	T	B	C	N	Y	C	R	S
M	V	M	E	A	S	H	N	X	I	G	E	K	H	U	P	H	S	C
M	L	V	N	C	U	Y	U	Q	L	L	L	W	E	T	J	E	G	H
E	R	L	J	J	P	O	D	M	U	R	E	F	N	S	C	N	Z	J
S	M	Y	Z	J	P	J	E	K	J	B	T	H	W	G	H	H	O	G
W	A	Q	B	C	E	Z	L	B	B	X	T	J	U	G	P	O	H	P
X	K	U	B	P	G	F	N	G	R	Y	Q	U	P	I	Z	Z	A	V

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 3: ESSEN
FAKULTATIVE AUFGABE:
ÜBER LEBENSMITTEL SPRECHEN

Finde 15 Namen von Lebensmitteln.

G	N	K	N	U	D	E	L	N	O	F	L	E	I	S	C	H	F	O
X	A	Y	I	O	A	Z	E	H	Y	Q	E	I	R	O	W	S	Q	V
T	U	B	B	R	A	T	H	Ä	H	N	C	H	E	N	P	U	P	P
I	F	L	F	Y	U	L	J	W	P	S	X	E	P	U	R	I	O	Q
K	L	Y	T	Q	L	K	I	R	X	J	N	D	D	Q	C	J	M	T
D	A	C	P	F	A	N	N	K	U	C	H	E	N	W	O	D	M	B
J	U	P	D	I	T	V	X	M	V	V	Y	X	T	R	R	V	E	I
U	F	H	L	M	A	U	L	T	A	S	C	H	E	N	P	K	S	G
S	M	R	X	Y	W	C	A	V	R	E	J	E	U	I	O	W	N	H
H	S	U	M	T	M	C	A	J	B	R	X	Q	K	B	K	W	P	E
S	C	W	S	C	H	W	E	I	N	E	K	O	T	E	L	E	T	T
P	V	A	B	G	U	M	N	N	R	F	E	P	Y	N	G	Z	T	Z
A	R	O	P	M	X	P	U	G	E	M	Ü	S	E	S	U	P	P	E
G	J	Q	I	U	R	P	N	D	C	X	U	O	F	N	Q	I	D	P
H	I	C	Z	Y	N	D	I	F	O	V	E	D	G	G	U	S	W	F
E	O	F	Z	X	G	H	A	M	B	U	R	G	E	R	Y	A	X	I
T	M	C	A	U	J	S	M	O	I	S	G	U	Y	M	N	L	H	S
T	A	R	K	Q	F	E	U	I	R	C	M	V	I	M	F	A	P	C
I	W	T	O	M	A	T	E	N	S	U	P	P	E	H	T	T	F	H

Diese Wörter sind versteckt:

1. Nudeln
2. Fisch
3. Auflauf
4. Pfannkuchen
5. Maultaschen
6. Pommes
7. Brathähnchen
8. Fleisch
9. Schweinekotelett
10. Pizza
11. Spaghetti
12. Gemüsesuppe
13. Hamburger
14. Salat
15. Tomatensuppe

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUL 3: ESSEN
FAKULTATIVE AUFGABE:
ÜBER LEBENSMITTEL SPRECHEN

Finde 15 Namen von Lebensmitteln.

G	N	K	N	U	D	E	L	N	O	F	L	E	I	S	C	H	F	O
X	A	Y	I	O	A	Z	E	H	Y	Q	E	I	R	O	W	S	Q	V
T	U	B	B	R	A	T	H	Ä	H	N	C	H	E	N	P	U	P	P
I	F	L	F	Y	U	L	J	W	P	S	X	E	P	U	R	I	O	Q
K	L	Y	T	Q	L	K	I	R	X	J	N	D	D	Q	C	J	M	T
D	A	C	P	F	A	N	N	K	U	C	H	E	N	W	O	D	M	B
J	U	P	D	I	T	V	X	M	V	V	Y	X	T	R	R	V	E	I
U	F	H	L	M	A	U	L	T	A	S	C	H	E	N	P	K	S	G
S	M	R	X	Y	W	C	A	V	R	E	J	E	U	I	O	W	N	H
H	S	U	M	T	M	C	A	J	B	R	X	Q	K	B	K	W	P	E
S	C	W	S	C	H	W	E	I	N	E	K	O	T	E	L	E	T	T
P	V	A	B	G	U	M	N	N	R	F	E	P	Y	N	G	Z	T	Z
A	R	O	P	M	X	P	U	G	E	M	Ü	S	E	S	U	P	P	E
G	J	Q	I	U	R	P	N	D	C	X	U	O	F	N	Q	I	D	P
H	I	C	Z	Y	N	D	I	F	O	V	E	D	G	G	U	S	W	F
E	O	F	Z	X	G	H	A	M	B	U	R	G	E	R	Y	A	X	I
T	M	C	A	U	J	S	M	O	I	S	G	U	Y	M	N	L	H	S
T	A	R	K	Q	F	E	U	I	R	C	M	V	I	M	F	A	P	C
I	W	T	O	M	A	T	E	N	S	U	P	P	E	H	T	T	F	H

Źrodło: http://suchsel.bastelmaschine.de

MODUŁ 4:

NASZE TRADYCJE

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

3.1.

Fragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, welche Weihnachts- oder Ostertraditionen in ihrer Region populär sind.

BEISPIEL:

Du: Esst ihr Karpfen am Heiligabend?

Schüler aus Deutschland: Nein, wir essen eine Weihnachtsgans am ersten Weihnachtstag.

REDEMITTEL

am Heiligabend / am ersten Weihnachtstag / am zweiten Weihnachtstag /
am Karfreitag / am Karsamstag / am Ostersonntag / Ostermontag
einen Karpfen / etwas Typisches essen
traditionelle Speisen kochen / traditionellen Kuchen backen
Weihnachts- / Osterkarten an Familie und Freunde schicken
Familie und Freunde besuchen
Weihnachtsbaum schmücken
Wohnung / Haus dekorieren
Weihnachts- / Osterdeko basteln
Weihnachtsgeschenke selbst anfertigen / kaufen
Geschenke vom Nikolaus / Weihnachtsmann bekommen
Weihnachtslieder singen
die Weihnachtskrippe in der Kirche ansehen / besuchen
Osterkörbchen in der Kirche segnen lassen
einander mit Wasser bespritzen

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

3.2.

Bereitet bitte eine kurze Präsentation der Ergebnisse in Form eines Comics oder einer Collage vor.

BEISPIEL 1:

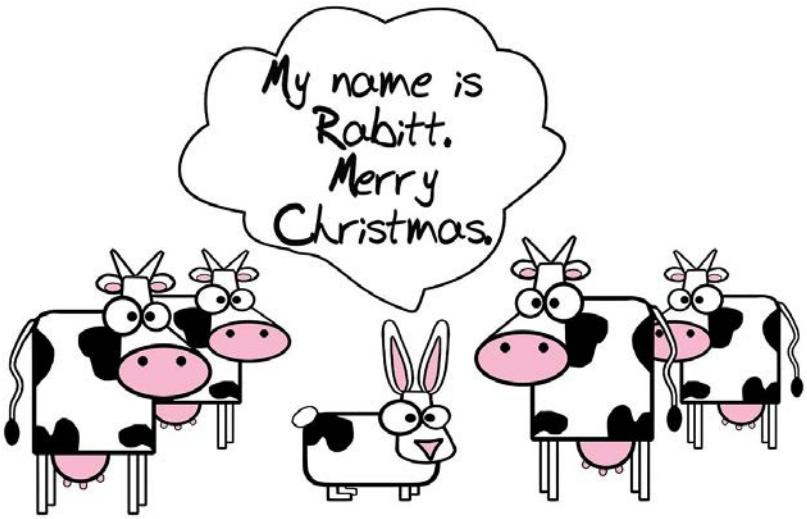

BEISPIEL 2:

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

Weihnachten – Wortschatzkiste

Ordne den vorgegebenen Wortschatz den Kategorien zu.
Ergänze die Tabelle und die Kategorien mit dem dir schon bekannten **Wortschatz** oder typischen **Speisen** und **Traditionen** für deine Region.

Was?	Personen	Speisen/ etwas zum Essen
Advent *m* Rübensuppe *f* Weihnachtsbaumkugeln *f* Christbaumkugeln *f* Weihnachten *n* Weihnachtsbaum *m* Christkind *n* Krippenspiel *n* Karpfen *m* Weihnachtsmarkt *m* Weihnachtslied *n* Sauerkraut mit Pilzen Mohnkuchen *m* Nikolaus *m* Weihnachtsmesse *f* erster Stern am Himmel Geschenk *n* Weihnachtskrippe *f* Weihnachtsmann *m* festlich geschmückt Weihnachtsfest *n* Weihnachtsmann *m* Tradition *f* Adventkranz *m* Heiligabend *m* Brauch *m*	**Tradition**	**Sonstiger Wortschatz**

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

Ordne den polnischen Wendungen die deutsche Übersetzung zu.
Wähle den passenden Wortschatz und erzähle über Weihnachten bei dir zu Hause.
Was ist typisch polnisch und was findet auch in Deutschland statt, vergleiche.

Etwas zu Weihnachten tun/ Aktivitäten	Nr.	
ustawić szopkę		1. sich auf die Festtage freuen
rozpakować prezenty		2. das Haus dekorieren
w Boże Narodzenie		3. Oblate teilen
odwiedzać rodzinę i znajomych		4. Lebkuchen backen
przygotowywać świąteczne potrawy		5. Nationalgerichte servieren
życzyć sobie wszystkiego najlepszego		6. den Tisch festlich decken
świętować w rodzinnym kręgu		7. sich an den Tisch setzen
zapraszać samotne osoby		8. den Weihnachtsbaum schmücken
nakrywać odświętnie do stołu		9. Weihnachtslieder singen
czekać na pierwszą gwiazdkę		10. die Krippe ausstellen
stroić choinkę		11. auf den ersten Stern warten
śpiewać kolędy		12. im Familienkreis feiern
cieszyć się na święta		13. einsame Menschen einladen
podawać narodowe potrawy		14. Familie und Verwandte besuchen
dekorować dom		15. Weihnachtsgerichte vorbereiten
dzielić się opłatkiem		16. sich alles Beste wünschen
siadać do stołu		17. an Weihnachten
piec pierniki		18. Geschenke auspacken

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

Lösung der Wortschatz-Aufgabe

Was?	Personen	Speisen/ etwas zum Essen
	Christkind *n* Weihnachtsmann *m* Nikolaus *m* Weihnachtsmann *m*	Rübensuppe *f* Karpfen *m* Sauerkraut mit Pilzen Mohnkuchen *m*
	Tradition	**Sonstiger Wortschatz**
	Advent *m* Weihnachten *n* Weihnachtsbaum *m* Weihnachtsmarkt *m* Weihnachtsbaumkugeln *f* Christbaumkugeln *f* Adventkranz *m* Heiligabend *m* Krippenspiel *n* Weihnachtsmesse *f* Geschenk *n* Weihnachtslied *n* Weihnachtskrippe *f* erster Stern am Himmel	Brauch *m* Tradition *f* festlich geschmückt Weihnachtsfest *n*

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

ETWAS ZU WEIHNACHTEN TUN/ AKTIVITÄTEN

cieszyć się z nadchodzących świąt – **sich auf die Festtage freuen**
dekorować dom – **das Haus dekorieren**
dzielić się opłatkiem – **Oblate teilen**
piec pierniki – **Lebkuchen backen**
podawać narodowe potrawy – **Nationalgerichte servieren**
nakrywać odświętnie do stołu – **den Tisch festlich decken**
siadać do stołu – **sich an den Tisch setzen**
stroić choinkę – **den Weihnachtsbaum schmücken**
śpiewać kolędy – **Weihnachtslieder singen**
ustawić szopkę – **die Krippe ausstellen**
czekać na pierwszą gwiazdkę – **auf den ersten Stern warten**
świętować w rodzinnym kręgu – **im Familienkreis feiern**
zapraszać samotne osoby – **einsame Menschen einladen**
odwiedzać rodzinę i znajomych – **Familie und Verwandte besuchen**
przygotowywać świąteczne potrawy – **Weihnachtsgerichte vorbereiten**
życzyć sobie wszystkiego najlepszego – **sich alles Beste wünschen**
w Boże Narodzenie – **an Weihnachten**
rozpakowywać prezenty – **Geschenke auspacken**

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

Arbeitet in der Gruppe. Findet alle **15 versteckten Wörter** zum Thema **Weihnachten** und schreibt eine **vorweihnachtliche** Geschichte.

MODUL 4: UNSERE TRADITIONEN
TANDEMAUFGABE NR. 3

Arbeitet zu zweit.

Drucke das Trimino-Puzzle aus, schneide es in Dreiecke und ordne alle Seiten so an, dass sie paarweise zusammenpassen. Viel Spaß!

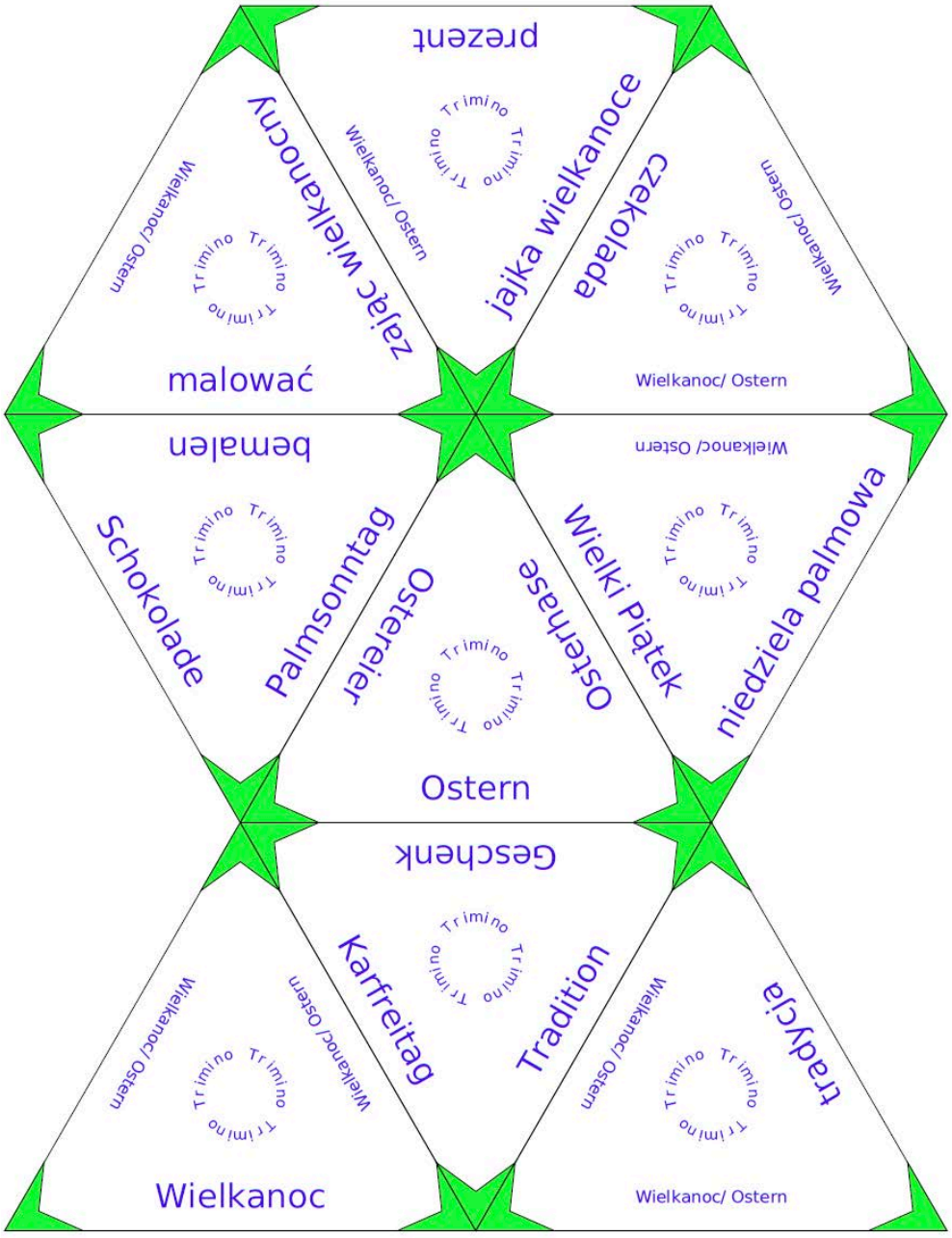

MODUŁ 5:

WYMARZONE PODRÓŻE

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

4.1.

Befragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, wohin sie am liebsten fahren würden.

BEISPIEL:

Du: Was ist dein Traumreiseziel?

Schüler aus Deutschland: Mein Traumreiseziel ist Norwegen. / Ich möchte mal nach Norwegen fahren. Welche deutsche Stadt / Gegend / Region möchtest du noch besuchen und warum? Ich möchte Bayern besuchen, nach München fahren und in den Alpen wandern.

REDEMITTEL

das Reiseziel / das Traumreiseziel
Mein Traumreiseziel ist ...
Ich möchte unbedingt nach / in die / in den ... fahren
die Stadt / die Region
eine Stadt besuchen
eine Stadt / ein Land / eine Region besuchen
eine Stadt / ein Land / eine Region besichtigen
eine Stadtrundfahrt machen
reisen, fahren, fliegen
in die Berge / ins Gebirge / an den Fluss / an den See / in den Wald / ans Meer fahren / gehen
in den Bergen / im Gebirge / am Fluss / am See / im Wald / am Meer ... sein

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

4.2.

Sammelt Informationen über die Traumreise der Lernenden aus Deutschland, plant eine Reise zu einem der von deutschen Kollegen angegebenen Zielen und präsentieret die Ideen auf dem Poster.

Bedenkt dabei folgende Aspekte:

- → Wohin?
- → Wie lange?
- → Wie organisiert?
- → Mit welchen Verkehrsmitteln?
- → Unterkunft und Verpflegung
- → Reiseprogramm
- → Reisevorbereitungen

Bereitet traditionelle Plakate oder interaktive mit Hilfe von Canva (https://www.canva.com/)

NÜTZLICHE WENDUNGEN:

Ins Ausland? Aufs Land oder in die Stadt? In die Berge oder ans Meer?
Eine Weltreise machen / zelten fahren
Nach Deutschland / Österreich / in die Schweiz / auf die Kanarischen Inseln / nach Mallorca / in die Türkei (fahren/ fliegen/ reisen)
für drei Tage / eine Woche / vier Wochen
über das Internet / Bekannte fragen / über ein Reisebüro / „Last Minute“ buchen
Vielleicht fahren wir nach ... mit dem Auto / Zug / Fahrrad / Schiff / fliegen wir mit dem Flugzeug?
Wir werden auf einem Campingplatz / in einer Jugendherberge / in einer Pension übernachten
Wir kochen selbst. / Wir haben ein Hotel mit Vollverpflegung / mit Halbpension gebucht. / Wir gehen ins Restaurant. / Wir machen eine Diät.
Wir können eine Stadtbesichtigung machen / fotografieren / ins Museum gehen / baden ...
Wir müssen noch eine Landkarte kaufen / einen Tanzkurs machen ...

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

Autogrammjagd

REISEN

Gehe im Raum umher und finde eine Person, die deine Frage mit „ja“ beantworten kann; sie soll dir ein Autogramm (Unterschrift) geben. Wenn die Antwort „nein“ kommt, musst du die nächste Frage stellen. Eine Person darf nur eine Unterschrift geben.

Sammle mindestens zehn Autogramme.

Fährst du oft ins Gebirge?	Schwimmst du nicht gern?	Magst du Stadtrundfahrten?
Autogramm:	Autogramm:	Autogramm:
Verbringst du gern deine Sommerferien zu Hause?	Fährst du oft mit deiner Familie an die Ostsee?	Erholst du dich gern auf dem Land?
Autogramm:	Autogramm:	Autogramm:
Gehst du gern am Fluss spazieren?	Ist Reisen dein Hobby?	Warst du schon länger als eine Woche in Deutschland?
Autogramm:	Autogramm:	Autogramm:
Warst du schon mal in Berlin?	Fährst du gerne ins Ausland?	Verbringst du deine Freizeit gern in der Natur?
Autogramm:	Autogramm:	Autogramm:

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

Löse das Kreuzworträtsel und erkläre: Was bedeutet das Lösungswort?

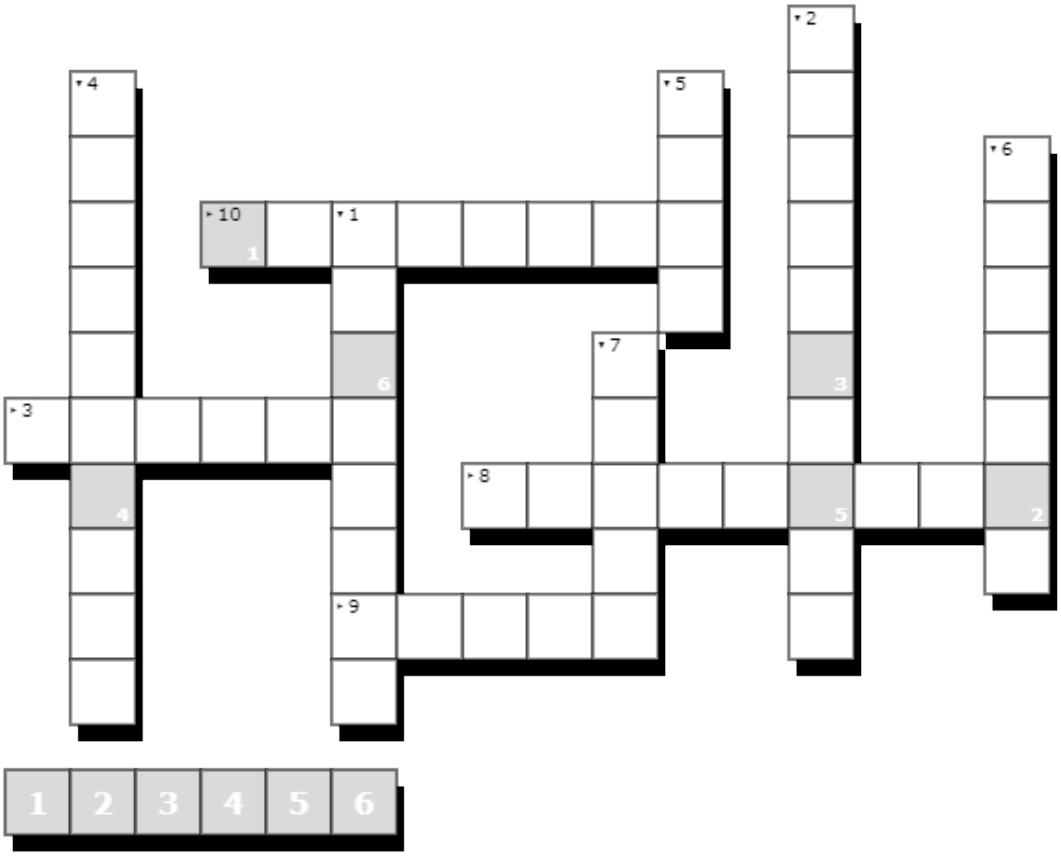

Created with XWords – the free online crossword puzzle generator
https://www.xwords-generator.de/en

1. Mit welchem Land hat Deutschland eine Grenze im Norden?
2. Westliches, größtes Nachbarland von Deutschland.
3. Wie heißt das Meer im Nordosten?
4. In Deutschland gibt es 16 von ihnen, das entspricht dem Wort "województwo".
5. An wie viele Länder grenzt Deutschland im Süden?
6. Die größte Stadt in Süddeutschland.
7. Die größte Insel Deutschlands.
8. Der höchste Berg in Deutschland.
9. Der längste Fluss innerhalb Deutschland.
10. Der größte See Deutschlands.

Lösungswort, das ist: _____

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

Lösung des Kreuzworträtsels „Deutschland“

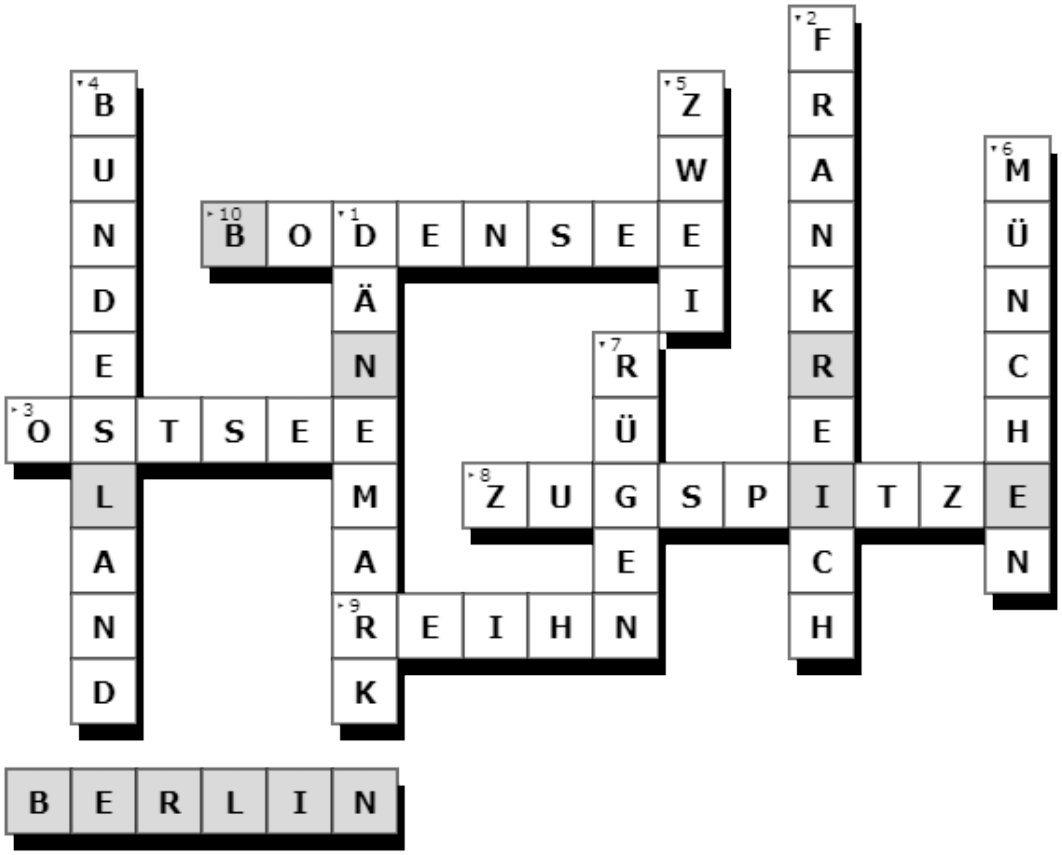

1. Mit welchem Land hat Deutschland eine Grenze im Norden?
2. Westliches, größtes Nachbarland von Deutschland.
3. Wie heißt das Meer im Nordosten?
4. In Deutschland gibt es 16 von ihnen, das entspricht dem Wort "województwo".
5. An wie viele Länder grenzt Deutschland im Süden?
6. Die größte Stadt in Süddeutschland.
7. Die größte Insel Deutschlands.
8. Der höchste Berg in Deutschland.
9. Der längste Fluss innerhalb Deutschland.
10. Der größte See Deutschlands.

Das Lösungswort: Es ist die Hauptstadt von Deutschland.

MODUL 5: TRAUMREISEN
TANDEMAUFGABE NR. 4

Finde zehn Ländernamen und schreibe die Antwort auf die Frage.
Welche Sprache spricht man in ...?

Beispielsatz: In Japan spricht **man** Japanisch.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

MODUŁ 6:

PREZENTACJA GRUP PROJEKTOWYCH

– FORMY PREZENTACJI PRAC UCZNIOWSKICH

MODUL 6: PRÄSENTATION DER GRUPPENERGEBNISSE

In dieser Lerneinheit:

– präsentierst du eure Gruppenergebnisse aus der Projektarbeit,
– schaust du dir Präsentationen der Lernenden aus Polen an,
– sammelst du neue Informationen über die Kollegen und Kolleginnen aus Polen.

Um die Aufgabe zu lösen, musst du auf der Moodle-Plattform eingeloggt sein und deinen Kurs aufrufen.

Im letzten Modul auf der Plattform wurde ein Forum für diese Aufgabe eingerichtet.

Im Forum „Materialien und Präsentationen der Gruppe ...” könnt ihr eure Materialien hochladen.

Das kann dir helfen:

Es gibt viele unterschiedliche Möglichkeiten und Formen der Präsentationen. Unten findest du eine Liste mit vielen interessanten Vorschlägen für kreative, innovative und traditionelle Präsentationen.

Wähle eine passende Präsentationsform, die dir und deiner Gruppe gefällt und präsentiere eure Projektergebnisse.

Vor der Vorbereitung einer Präsentation soll man:

- die Arbeit mit den gestellten Zielen überprüfen (am Anfang und am Ende)
- Handlung planen
- den Plan vorbereiten
- Evaluationsart wählen

TRADITIONELLE Präsentationsformen:

- Vortrag, Bericht
- Poster, Präsentation mit Plakaten
- Präsentation an der Tafel
- Power Point

MODUL 6: PRÄSENTATION DER GRUPPENERGEBNISSE

KREATIVE Präsentationsformen:

- Dialogspiel
- Radio- und Fernsehsendung
- Comics
- Collage
- Film
- Animierte Präsentationen
- Fotostory
- Workshop für andere Schüler
- Stadt oder Schulrallye
- Theaterstück
- Werbeprospekt
- Literarische Formen (Essay, Gedicht, Brief, Tagebuch, Reportage...)
- Kostprobe
- Sammlung von Gegenständen
- Thematisierte Landkarte

INNOVATIVE Präsentationsformen:

- Experimentvorführung / Versuch
- ABC Präsentation
- Padlet, Pinterest, Canva
- Modell
- Modeschau, Demonstration, Ausstellung (Zeichnungen, Malerei, Bastelei, Fotos)
- Organisation einer Veranstaltung
- Internetseite, Blogschreiben
- Wettbewerb, Quiz, Talkshow, Spielshow
- Webquest
- Flashmob
- ...

3.3.2 MODUŁY DODATKOWE

MODUŁ 7:
W CYRKU

MODUL 7: ZIRKUS
5 ZIRKUSDISZIPLINEN

_____ :

Das Jonglieren ist eine moderne Erfindung und erfreut sich immer größerer Beliebtheit bei einem breiten Publikum. Seit mehr als 2000 Jahren als Begleitkunst zu Zirkusvorstellungen bekannt, wird es heute von Schülern, Geschäftsleuten, Wissenschaftlern und anderen Menschen, die ihre eigenen Fähigkeiten entwickeln wollen, praktiziert.

Jonglieren kann auch ein genaues Diagnoseinstrument sein. Beim Jonglieren lernen wir, wie wir auf Erfolg und Misserfolg reagieren, wie viel Entschlossenheit wir haben, um zu lernen, wie viel Offenheit wir haben, um Unterstützung von anderen Menschen zu erhalten und ob wir eine Distanz zu uns selbst haben.

Um sich besser kennenzulernen, die Beziehungen zu stärken und effizienter zu arbeiten, empfehlen wir, zu jonglieren, Jongliertrainings für Mitarbeiter, Studenten und Lehrer zu organisieren und auch alleine zu jonglieren, um die eigene Zufriedenheit mit dem Leben zu steigern.

Jonglieren ist eine angenehme Konzentrationsübung für den Körper, bei der er zur Ruhe kommt und sich auf die Aktivität vorbereitet. Diese Form des Jonglierens, die so trivial und erfreulich für die Entwicklung des menschlichen Potenzials ist, kann Wunder bewirken.

_____ :

Eine der Jonglierkünste, deren Geschichte über 4000 Jahre zurückreicht. Zum Üben werden folgende Geräte benötigt: 2 Stangen, eine dünne Schnur und ein Gegenstand in Form einer Spule, Diabolo genannt. Das Spiel besteht darin, das Diabolo mit einer zwischen den Stöcken gespannten Schnur anzutreiben und dann unter anderem das Diabolo zu werfen, die Schnur um das Diabolo zu wickeln und wieder abzuwickeln und andere Tricks zu machen.

_____ :

Es ist im Grunde nicht schwierig einen Teller auf dem Stab zu drehen. Wir brauchen einen Teller aus Plastik und einen Holzstab. Der Teller ist eine speziell geformte Kunststoffscheibe, die mit Hilfe eines am Ende geschärften Holz- oder Kunststoffstabs gedreht wird.

MODUL 7: ZIRKUS
5 ZIRKUSDISZIPLINEN

_____ :

Ein an einem Seil aufgehängtes Gewicht, das als Requisite für einen Tanz verwendet wird. Das Gewicht kann ein Tennisball, ein Sack Reis oder ein Brennball sein.

_____ :

Eine interessante, neue Form des Trainings, die die Arbeit an der Kraft des ganzen Körpers, die Flexibilität, die Verbesserung der körperlichen Fitness, aber auch die Möglichkeit, sich der Schwerkraft zu stellen und das interessante Gefühl, in der Luft zu sein, kombiniert. Sie üben auf einem Trapez, einem Rad oder akrobatischen Schlingen.

ÜBUNGEN:

Übung 1

Lese alle Texte noch einmal und ordne die richtigen Zirkusdisziplinen zu. Trage die Überschriften ein.

Luftakrobatik, Diabolo, Poi-Schwingen, Jonglieren, Teller

Übung 2

In den Texten beschreibt man fünf Zirkusdisziplinen, die vom Menschen trainiert werden. Verbinde die Verben aus den Texten mit ihren Definitionen.

bewirken	etwas jemandem raten, wenn das gut ist
drehen	miteinander verbinden, zwei oder mehrere Sachen
empfehlen	jemandem Freude bereiten/machen
entwickeln	in einer oder mehreren Richtungen ziehen
kombinieren	etwas bewegen oder verursachen
sich erfreuen	auf eine höhere Stufe bringen
spannen	langsam einen neuen Zustand nehmen
steigern	benutzen, anwenden, gebrauchen
verwenden	einer Sache eine andere Richtung geben

Übung 3

Lese die Fragen, überlege dir die Antworten und schreibe sie auf.

Warst du schon einmal in einem Zirkus? In welchem?

Magst du Zirkusse? Warum? Warum nicht?

Wenn du sie magst, was gefällt dir am besten?

Wenn du sie nicht magst, was genau magst du nicht?

Welche Zirkusdisziplin würdest du gerne ausprobieren?

ÜBUNGEN:

Übung 4

In der Wortwolke sind zehn Verben versteckt. Finde diese Verben und bilde mit jedem Verb einen Satz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Übung 5

Teilt euch in vier Gruppen ein. Jede Gruppe bekommt den Wortschatz von den Listen unten. Bereitet in Gruppen Bildwörterbücher und eine interaktive Übung für die Tandemschüler*innen mit LearningApps vor. (https://learningapps.org/) Die Links für die Übung könnt ihr mit eurer Tandemgruppe teilen.

WORTSCHATZ ZUM THEMA „ZIRKUS“:

Czasowniki	Verben
biegać	laufen
chwytać	greifen
doskoczyć	dazu springen
klaskać	klatschen
kręcić	drehen
obracać	wenden/ drehen
odplątywać	entwirren
odwiązywać	aufknoten
owijać	umwickeln
podrzucać	schleudern
podskakiwać	aufspringen
przerzucać	flippen
przeskakiwać	überspringen
przytulać	umarmen
rzucać	werfen
skakać	springen
wchodzić	aufsteigen
wspinać się	klettern
wybijać się	abspringen
wylądować	landen
wyskakiwać	herausspringen
zaplątać	verwickeln
zawiązywać	binden
schodzić	absteigen
złapać	fangen

WORTSCHATZ ZUM THEMA „ZIRKUS“:

Jak, dokąd, gdzie?	Wie, wohin, wo?
bokiem	seitwärts
do góry	nach oben
dookoła	um herum
lewa	links
na brzuch	auf dem Bauch
na dół	nach unten
na krzyż (z ręki do ręki)	kreuzweise (von Hand zu Hand)
na materacu	auf der Matratze
na plecy	auf dem Rücken
nisko	niedrig
obok siebie	Seite an Seite
prawa	rechts
prosto	gerade
przodem	vorwärts
szeroko	breit
szybko	schnell
tyłem	rückwärts
wąsko	schmal
wolno	langsam
wysoko	hoch
w kole	im Kreis
z przodu	vorne
z tyłu	hinten
schodzić	absteigen
złapać	fangen

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

WORTSCHATZ ZUM THEMA „ZIRKUS“:

Rzeczowniki	Nomen
akrobatyka powietrzna	die Luftakrobatik
bezpieczeństwo	die Sicherheit
chusta	das Tuch
chusta akrobatyczna	akrobatische Schlinge
gra integracyjna	das Integrationsspiel
hula hop	der Hula-Hoop-Reifen
kij	der Stock
koło	das Rad
maczuga	die Keule
materac	die Matratze
obręcz	der Reifen
odpowiedzialność	die Verantwortung
piłeczka	die Kugel
poi	das Poi
rekwizyty	die Requisiten
ring	der Ring
rozciąganie	das Dehnen
rozgrzewka	das Aufwärmen
sprzęt	die Ausrüstung
supeł	der Knoten
supeł na nadgarstku	der Knoten am Handgelenk
supeł na stopie	der Knoten am Fuß
trampolina	die Trampolin
trapez	das Trapez
trener	der Trainer

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

WORTSCHATZ ZUM THEMA „ZIRKUS“:

Rzeczowniki	Nomen
trenerka	der Trainerin
żonglowanie	das Jonglieren

Części ciała	die Körperteile
barki	die Schultern
biodra	die Hüften
głowa	der Kopf
klatka piersiowa	die Brust
kolano	das Knie
kostka	der Knöchel
łokieć	der Ellbogen
łydka	die Wade
nadgarstek	das Handgelenk
noga	das Bein
palce	die Finger
plecy	der Rücken
ramiona	die Arme
ręka	die Hand
stopa	der Fuß
szyja	der Hals

MODUŁ 8:

ŻYJEMY W EUROPIE

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

- Unterrichtsziele:
  - Entwicklung von Sprachkompetenzen mit Hilfe einer Landkarte, Einführung von CLIL-Elementen,
  - Entwicklung der Gruppenzusammenarbeit, in Paaren

- Detaillierte Ziele:

  Nach dem Unterricht können die Lernenden:

  Einführung von CLIL-Elementen,
  - die Landkarte von Polen oder eines anderen europäischen Landes beschreiben,
  - geografische Elemente nennen,
  - Lage der Länder, Hauptstädte, den längsten Fluss, den höchsten Berg usw. nennen,
  - die gelernten Redewendungen und Vokabeln aktiv in den Übungen zum Thema „Wir leben in Europa“ anwenden

- Ziele des Unterrichts in der Schülersprache:

  Du kannst einige europäische Länder geografisch beschreiben (Lage, Himmelsrichtungen, Berge, längster Fluss, Meer usw.).

- Formen, Methoden, Arbeitstechniken:
  - Partnerarbeit,
  - Gruppenarbeit,
  - Plenum,
  - Tandem.

- Lehrmittel:
  - Link zum interaktiven Kahoot-Quiz: www.tiny.pl/g4vb6
  - Link zum Quizlet-Vokabularsatz: www.tiny.pl/g4vbv
  - Arbeitsblätter 1-7,
  - Jigsaw-Minibuch (Anhang 8),
  - Memory-Spiel (Anhang 9), Terzett (Anhang 10),
  - Arbeitsblatt Tandemaufgabe (Anhang 11),
  - ICT-Tools mit Internetzugang.

- Dauer: 90’ + Tandemaufgabe

Der Unterrichtsverlauf:

1.

Begrüßung, Organisatorisches, Unterrichtsziel in der Schülersprache.

2.

Einführung in den Unterricht: Aufgabe der Lernenden ist es, sich mit dem Bildmaterial/den Themen vertraut zu machen. Der Lehrer bringt Requisiten mit, z.B. einen Globus, einen Atlas, einen Kompass. Er zeigt den Schülern die Gegenstände, die Schüler erraten, was das Thema der Stunde sein könnte.

3.

Der Lehrer präsentiert den Wortschatz mit der passenden Visualisierung auf Bildern/Flipcharts/Fotos, bittet die Schüler diese zu wiederholen (Fluss, Hauptstadt, Berg, Weltrichtungen, grenzen an).

4.

Arbeiten mit CLIL-Elementen aus der Geographie Europas:

- Der Lehrer teilt den Lernenden Arbeitsblätter 1 aus, die Lernenden analysieren und unterschreiben die Karten von Polen, die sie von der Lehrkraft erhalten haben.
- Der Lehrer teilt die Schüler nach der gewählten Methode in 6 Gruppen ein: Puzzle, Terzett (10), farbige Karten usw.
- Schüler:innen-Gruppen erhalten Arbeitsblätter 2–7. Jede Gruppe hat eine Karte mit einem Land (Deutschland, Österreich, Frankreich, Spanien, Großbritannien und Italien). Die Aufgabe jeder Gruppe besteht darin, die Lücken im Arbeitsblatt ähnlich wie in der ursprünglichen Landkarte von Polen auszufüllen. Die Schüler:innen können das Internet auf ihren Smartphones nutzen und die fehlenden Informationen auf den Karten eintragen.
- Die Lernenden arbeiten in Gruppen nach der Jigsaw-Methode und füllen die Minibroschüre aus (Anhang 8).
- Bei zusätzlicher Zeit kann der Lehrer mit der Gruppe ein interaktives Kahoot-Quiz durchführen: Vom Lehrer vorbereitete Online-Multimedia-Übung, um den Wortschatz in Bezug auf die Geographie der bekannten Länder zu festigen. www.tiny.pl/g4vb6

5.

Am Ende der Stunde erhalten die Lernenden von der Lehrkraft ein Memory-Spiel (9) und sie vertiefen zu zweit die Vokabeln aus der Stunde und erhalten von der Lehrkraft einen Link zum Wortschatzquiz auf der Website quizlet.com, damit sie Wörter und Sätze aus dem Unterricht üben können. www.tiny.pl/g4vbv

6.

Tandemaufgabe: Anhang 11

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

Arbeitsblatt 1

Ergänze die Lücken sinngemäß.

POLEN

Polen grenzt im Norden an _____ und _____,
im Osten an _____, _____ und
_____,
im Süden an _____ und _____
und im Westen an _____.
Die Hauptstadt von Polen heißt _____.
Der längste Fluss heißt _____ _____.
Der höchste Berg ist _____ _____.
Stettin liegt in _____, Danzig liegt _____ _____,
Krakau _____ _____ _____, Białystok und Lublin liegen
in _____ .

Westpolen, Warschau, Südpolen, die Ostsee, Ostpolen, Deutschland, die Slowakei, Litauen, Russland, Nordpolen, Tschechien, die Weichsel, die Ukraine, der Rysy, Weißrussland

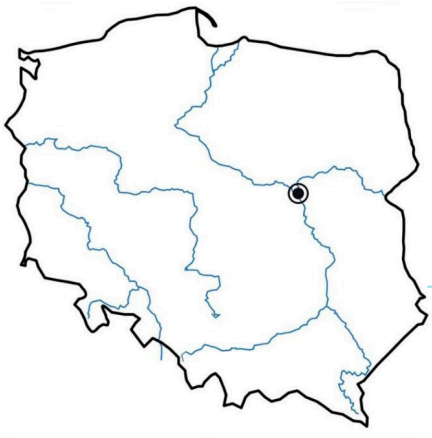

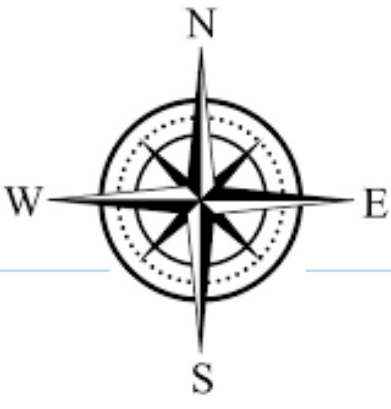

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

Arbeitsblatt 2

Ergänze die Lücken sinngemäß.

DEUTSCHLAND

Deutschland grenzt im Norden an _____,
_____ und _____,
im Osten an _____ und _____,
im Süden an _____ und _____,
und im Westen an _____, _____,
_____ und _____.
Die Hauptstadt von Deutschland heißt _____.
Der längste Fluss ist _____ _____.
Der höchste Berg ist _____ _____.
Stuttgart liegt in _____, Kiel liegt _____ _____,
Köln _____ _____ _____, Dresden und Cottbus liegen in
_____.

Belgien, Süddeutschland, die Ostsee, Ostdeutschland, Dänemark, die Schweiz, Polen, die Nordsee, der Rhein, Norddeutschland, Luxemburg, Tschechien, Westdeutschland, Österreich, die Niederlande, die Zugspitze, Frankreich, Berlin

Arbeitsblatt 3

Ergänze die Lücken sinngemäß.

FRANKREICH

Frankreich grenzt im Norden und im Westen an _____ , _____, im Osten an _____, _____, _____, _____ _____, im Süden an _____ und _____ .

Die Hauptstadt von Frankreich heißt _____ .

Der längste Fluss heißt _____ _____ .

Der höchste Berg heißt _____ _____ .

Nantes liegt in _____, La Havre liegt _____ _____, Straßbourg _____ _____ _____, Marseille und Toulouse liegen in _____ .

Deutschland, Andorra, Belgien, die Loire, die Schweiz, Luxemburg, Nordfrankreich, der Mont Blanc, Spanien, Ostfrankreich, Westfrankreich, Paris, Südfrankreich, Italien, den Atlantischen Ozean

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

Arbeitsblatt 4

Ergänze die Lücken sinngemäß.

GROßBRITANNIEN

Großbritannien grenzt im Norden an _____,
im Osten an _____, im Süden an _____ und
im Westen an _____ .

Die Hauptstadt von Großbritannien heißt _____ .

Der längste Fluss ist _____ _____ .

Der höchste Berg heißt _____ _____ .

Belfast liegt in _____, Edinburgh liegt _____
_____, Newcastle _____ _____ _____,
Bristol und Dover liegen in _____ .

Irland, Südgroßbritannien, die Nordsee, Ostgroßbritannien, den Atlantischen Ozean, Nordgroßbritannien, der Ben Nevis, der Severn, Westgroßbritannien, London

Arbeitsblatt 5

Ergänze die Lücken sinngemäß.

ITALIEN

Italien grenzt im Norden an _____ und _____,
im Osten an _____ und _____,
im Süden an _____
und im Westen an _____ .
Die Hauptstadt von Italien heißt _____ .
Der längste Fluss ist _____ _____ .
Der höchste Berg heißt _____ _____ .
Mailand liegt in _____, Rimini liegt _____
_____, Genua _____ _____ _____,
Palermo und Sizilien liegen in _____ .

Slowenien, Rom, das Mittelmeer, Frankreich, San Marino, Ostitalien, Österreich, die Schweiz, Norditalien, der Mont Blanc, der Po, Westitalien, Süditalien

Arbeitsblatt 6

Ergänze die Lücken sinngemäß.

ÖSTERREICH

Österreich grenzt im Norden an _____ und _____,

im Osten an _____ und _____,

im Süden an _____ und _____,

und im Westen an _____ und _____ .

Die Hauptstadt von Österreich heißt _____ .

Der längste Fluss ist _____ _____ .

Der höchste Berg heißt _____ _____.

Innsbruck liegt in _____, Linz liegt _____ _____, Eisenstadt _____ _____ _____,

Graz und Klagenfurt liegen in _____ .

Deutschland, Südösterreich, Ungarn, die Slowakei, Ostösterreich, Slowenien, die Schweiz, Liechtenstein, die Donau, Nordösterreich, Tschechien, der Großglockner, Westösterreich, Wien, Italien

Arbeitsblatt 7

Ergänze die Lücken sinngemäß.

SPANIEN

Spanien grenzt im Norden an _____ und _____,

im Osten an _____, im Süden an _____ und im Westen an _____ und _____.

Die Hauptstadt von Spanien heißt _____.

Der längste Fluss ist _____ _____.

Der höchste Berg heißt _____ _____.

Bilbao liegt in _____, Salamanca liegt _____, Barcelona _____ _____ _____, Malaga und Sevilla liegen in _____, .

Südspanien, das Mittelmeer, Portugal, Ostspanien, Frankreich, Andorra, Nordspanien, der Mulhacén, der Tajo, Westspanien, Madrid, den Atlantischen Ozean, Gibraltar

FRANKREICH

Frankreich grenzt im Norden und im Westen an: _____ _____, im Osten an: _____, _____, _____ und _____, im Süden an: _____ und _____. Die Hauptstadt von Frankreich heißt _____. Der längste Fluss _____ _____. Der höchste Berg _____ _____.

Nantes liegt in _____, La Havre liegt __ _____, Straßbourg _____ ___ _____, Marseille und Toulouse liegen in _____.

ITALIEN

Italien grenzt im Norden an:_____ und _____, im Osten an: _____, im Süden an: _____ und im Westen an _____.

Die Hauptstadt von Italien heißt _____. Der längste Fluss _____ _____. Der höchste Berg _____ _____.

Maland liegt in _____, Rimini liegt __ _____, Genua _____ ___ _____, Palermo und Sizilien liegen in _____.

ÖSTERREICH

Österreich grenzt im Norden an: _____ und _____, im Osten an: _____ und _____, im Süden an: _____ und _____, und im Westen an _____ und _____. Die Hauptstadt von Österreich heißt _____. Der längste Fluss _____ _____. Der höchste Berg _____ _____. Innsbruck liegt in _____, Linz liegt __ _____, Eisenstadt _____ ___ _____, Graz und Klagenfurt liegen in _____.

SPANIEN

Spanien grenzt im Norden an: _____ und _____, im Osten an: _____, im Süden an: _____ und im Westen an _____ und _____. Die Hauptstadt von Spanien heißt _____. Der längste Fluss _____ _____. Der höchste Berg _____ _____. Bilbao liegt in _____, Salamanca liegt __ _____, Barcelona _____ ___ _____, Malaga und Sevilla liegen in _____.

www.minibooks.ch

_____

geschrieben von

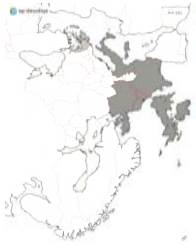

Geographie auf Deutsch

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

Memoryspiel (Anhang 9)

DER FLUSS	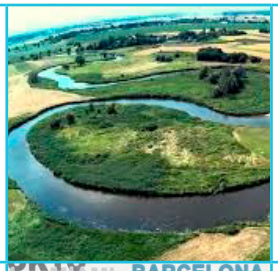	DER BERG	
DIE HAUPTSTADT	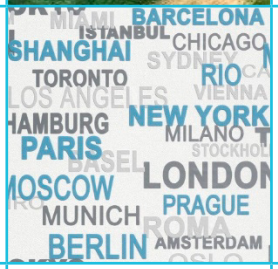	DIE SEE	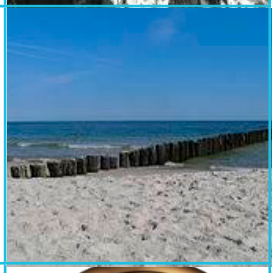
DER SÜDEN/ IM SÜDEN	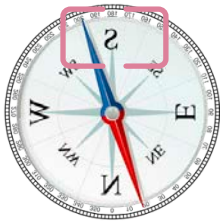	DER NORDEN/ IM NORDEN	
DER OSTEN/ IM OSTEN	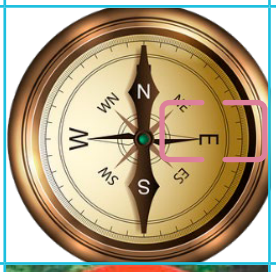	DER WESTEN/ IM WESTEN	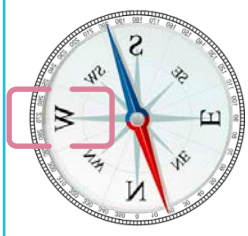
DIE GRENZE/ GRENZEN			

Bilder und Grafiken: www.pixabay.de

MODUL 8: GEOGRAPHIE
HANDREICHUNG: WIR LEBEN IN EUROPA.

Terzett – Gruppeneinteilung (10)

GROSSBRITANNIEN	LONDON	LIVERPOOL
FRANKREICH	PARIS	BORDEAUX
DEUTSCHLAND	BERLIN	BONN
ITALIEN	ROM	VENEDIG
ÖSTERREICH	WIEN	GRAZ
SPANIEN	MADRID	MALLORCA

MODUL 8: GEOGRAPHIE
TANDEMAUFGABE: WIR LEBEN IN EUROPA.

Meine persönliche Polenlandkarte

Zeichne deine persönliche Polenlandkarte und berichte dann deinem Tandempartner darüber,us welchen Elementen sie besteht.

Du kannst Städte und Orte markieren. Wo warst du schon? Was findest du besonders interessant in deinem Land? Wo lebt deine Familie und Verwandte?

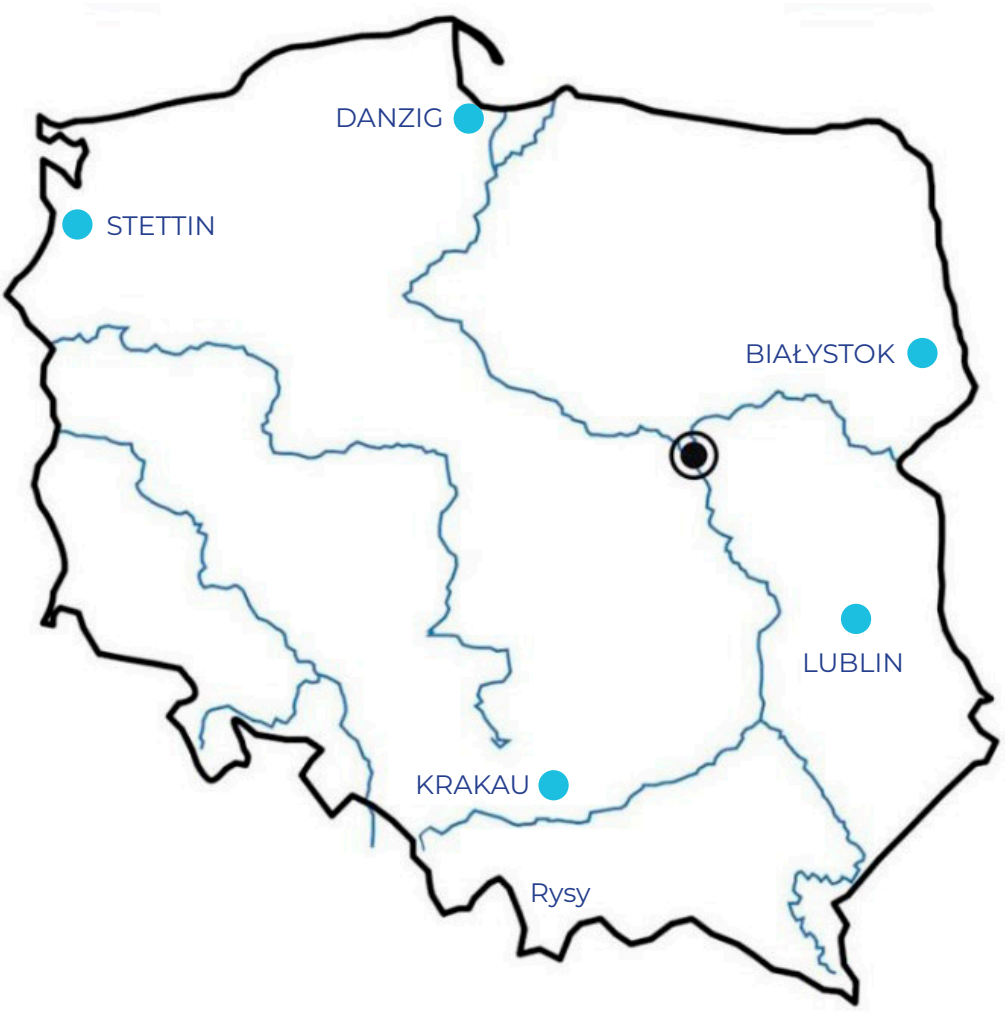

MODUL 8: GEOGRAPHIE
TANDEMAUFGABE: WIR LEBEN IN EUROPA.

Nützliche Wendungen

Ich lebe in...
Ich wohne in ...
Meine Verwandte leben ...
Meine Lieblingsstadt in Polen ...
Ich finde ...
Besonders interessant ist ...
In meiner Region ...
Ich war schon in ...
Da gibt es ...
In der Nähe gibt es ...
Diese Region ist bekannt für ...
Meine Stadt ist bekannt für ...
Warst du schon mal ...?
Möchtest du ...?
Kennst du ...?

MODUŁ 9:

CHEMIA W KUCHNI

MODUL 9: CHEMIE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

www.pixabay.com/de

Chemie in der Küche

Chemie ist in unserem Alltag allgegenwärtig, man denke nur an Kunststoffe, Medikamente, Reinigungsmittel, Duft- und Farbstoffe. Auch alles Leben basiert auf chemischen Prozessen. Doch in der breiten Öffentlichkeit wird Chemie häufig erst wahrgenommen, wenn etwas schief läuft und Gift und Gestank in die Umwelt gelangen. Und wer denkt schon beim Kochen an Chemie? Chemie im Essen ist abgelehnt und gilt als ungesund. Aber wenn zum Beispiel Teig aufgeht oder Fleisch eine schöne braune Kruste erhält, dann ist ganz viel Chemie im Spiel. Ebenso beim Händewaschen und Geschirrspülen.

Chemie ist eine Wissenschaft, die sich mit Stoffen beschäftigt und untersucht, wie diese ineinander umgewandelt werden. Stoffe sind zum Beispiel Salze, Metalle, Gase und viele andere Substanzen, aus denen unsere Welt und damit auch wir selber bestehen. Die Umwandlungsprozesse von Stoffen nennt man chemische Reaktionen. Sie geschehen überall und jederzeit auf der Erde - im Boden, im Wasser, in der Luft und auch in allen Lebewesen. Manche Reaktionen laufen von alleine ab, andere müssen die Chemiker und Chemikerinnen zuerst in Gang setzen, indem sie beispielsweise eine Mischung erhitzen oder eine weitere Substanz zugeben. Chemisch hergestellte Stoffe sind nicht etwa eine neue Erfindung. Alle wichtigen Hochkulturen wie etwa die alten Ägypter, Griechen, Römer, die Mayas und Inkas nutzten schon chemische Methoden. Die moderne Chemie als exakte Wissenschaft nahm im 18. Jahrhundert ihren Anfang. Neue chemische Verfahren wurden entwickelt, mit denen viele Verbindungen einfacher, schneller und billiger hergestellt werden konnten. So wurden technische Materialien, Medikamente, Duft- und Farbstoffe auch für die breite Bevölkerung zugänglich.

Quelle/ Textausschnitt aus: 103. Neujahrsblatt für Kinder und Jugendliche für das Jahr 2013 herausgegeben von der Naturforschenden Gesellschaft in Zürich (NGZ)https://www.ngzh.ch/media/jugend/Neujahrsblatt_Jugend_2013.pdf (Zugang:10.08.2022)

MODUL 9: CHEMIE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

1.

Stimmen die folgenden Aussagen mit dem Text überein? Kreuze an.

	R	F
1. Viele Lebensvorgänge beruhen auf chemischen Prozessen.		
2. Chemie im Essen oder in den Essprodukten ist immer schädlich.		
3. In manchen alltäglichen Aktivitäten ist sehr viel Chemie drin.		
4. Chemische Umwandlungsprozesse sind überall zu finden.		
5. Chemische Herstellung von Stoffen ist sehr jung und man kennt das nicht lange.		
6. Dank Chemie kann die ganze Bevölkerung profitieren.		

2.

Finde zehn Wörter zum Thema Chemie in der Küche.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

MODUL 9: CHEMIE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

3.

Was entsteht dank den chemischen Prozessen.
Nennt Produkte, die in der Übung 2 und im Text vorkommen.

4.

Bei welchen Prozessen in der Küche ist die Chemie präsent?

5.

Für welches Experiment braucht man diese Zutaten/ Artikel? Ordne zu.

Experimentname	Zutaten/ Artikel
das Flummi-Ei	250 g Maisstärke 200 ml Wasser
das Stärke-Experiment	1 Luftballon Salz 1 Flasche Cola
das Blitzeis	1 Päckchen Backpulver 300 ml Wasser 2 EL Zucker 2 Zitronen
das Limonaden-Experiment	Eiswürfel 1 Päckchen Vanillezucker 3 EL Zucker Sahne Salz
das Ballon-Experiment	1 Ei Essigessenz

Die Lösung findest du in der Tandemaufgabe.

MODUL 9: CHEMIE
TANDEMAUFGABE

Variante 1

Besuche die Internetseite unter dem Link: https://kurzelinks.de/40l3
Du findest dort mehrere einfache Experimente, die man in der Küche selbst machen kann.

QR Code zu der Internetseite

Wähle ein Experiment und führe es zu Hause oder in der Klasse durch!

Variante 2

Wähle ein beliebiges Experiment, das du kennst oder schon mal durchgeführt hast.

Dokumentiere das Experiment mit den Bildern, beschrifte alle Bilder und Aktivitäten und veröffentliche diese Fotostory auf der Plattform, so dass die Kolleginnen und Kollegen aus Deutschland sie sehen können.

Deine Kolleginnen und Kollegen aus Deutschland sollen das Experiment nachmachen und in ihrer Fremdsprache beschreiben, und anschließend ihre Fotostory auch auf die Plattform hochladen.

Viel Erfolg und viel Spaß!

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

MODUŁ 10:

EKOLOGIA I ŚRODKI LOKOMOCJI – ZA I PRZECIW

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL - VOR- UND NACHTEILE INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

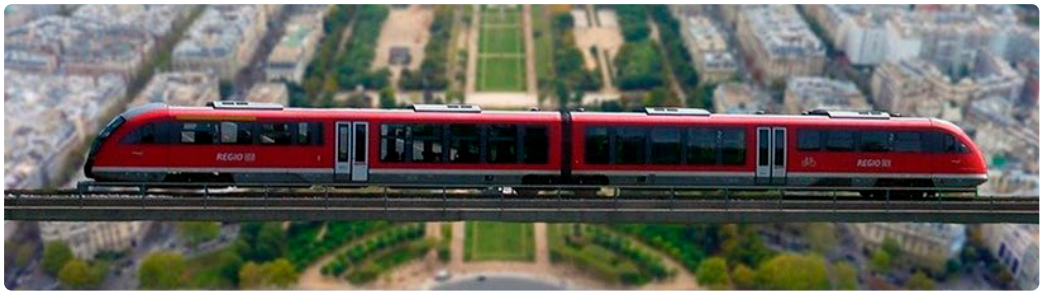

www.pixabay.com/de

1.

Arbeitet in einer kleinen Gruppe.

Findet und schreibt zu den senkrecht aufgelisteten Buchstaben passende Verkehrsmittel oder Verben, die mit den Verkehrsmitteln verbunden sind.

G
E
S
C
H
W
I
N
D
I
G
K
E
I
T

Der in der Wortwolke versteckte Wortschatz kann Dir bei der ersten Aufgabe helfen.

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL – VOR- UND NACHTEILE INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

2.

Welche Verkehrsmittel hast du in der letzten Woche genutzt?

Vergleiche mit der Wortwolke und erstelle eine Liste und ordne sie nach der Geschwindigkeit ein.

Vergleiche mit deiner Partnerin/ deinem Partner. Womit ist sie/ er letzte Woche gefahren?

Benutze die folgende Frage.

Wie oft hast du letzte Woche ... benutzt?

Opracowała Ksenia Herbst-Buchwald

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL – VOR- UND NACHTEILE INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

3.

Öffentliche Verkehrsmittel in deiner Stadt/ Umgebung. Womit kann man in deiner Stadt/ Umgebung günstig mobil sein? Recherchiere im Internet, suche nach Preisen der Fahrkarten und erstelle ein Informationsblatt.

INFORMATIONSBLATT

4.

Welche von den im Flyer genannten Verkehrsmitteln sind am billigsten und welche am teuersten? Markiere auf der Skala.

sehr billig sehr teuer

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL – VOR- UND NACHTEILE INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

5.

Mobilität hat ihre Vor- und Nachteile.

Suche nach Materialien zum Thema Mobilität. Es werden unterschiedliche Meinungen und Äußerungen veröffentlicht. Markiere, sammle und trage in die Tabelle Vorteile und Nachteile für das Autofahren und öffentliche Verkehrsmittel ein.

www.pixabay.com/de

www.pixabay.com/de

Im Internet findest du sehr viele Informationen und Materialien zum Thema „Verkehrsmittel“. Sie werden in Form von Vergleichungen, Artikeln, Blogg Einträgen und verschiedenen Texten veröffentlicht. Du kannst auch die Seite zum Deutschlernen https://deutschlernerblog.de/ besuchen. Da gibt es kostenlose Materialien und Übungen zu unterschiedlichen Themen, auch zum Thema öffentliche Verkehrsmittel.

Hier geht es zu unserem Thema:

oder über den Link: https://kurzelinks.de/9fyx

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL – VOR- UND NACHTEILE INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

	Vorteile	Nachteile
Autofahren		
Öffentliche Verkehrsmittel		

6.

Welche weiteren Alternativen gibt es für ein Auto? Schreibe deine Ideen und Vorschläge auf und begründe deine Meinung.

MODUL 10: ÖKOLOGIE UND VERKEHRSMITTEL
TANDEMAUFGABE

Fragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, womit sie täglich mobil sind und zur Schule kommen.
Welche Verkehrsmittel bevorzugen sie und warum?

BEISPIEL:

Du: Womit kommst du am häufigsten zur Schule?
Deine Kameradin: Ich komme oft mit dem Fahrrad, aber manchmal auch mit dem Auto. Mein Vater bring mich zur Schule.

Du: Mit welchen Verkehrsmitteln bis du am liebsten mobil?
Deine Kameradin: Am liebsten fahre ich mit dem Roller, ich bin dann sehr schnell und es kostet nichts.

REDEMITTEL

Ich fahre mit dem Auto zur Arbeit/Schule/Uni.
Meine Mutter/Mein Vater bringt/fährt mich mit dem Auto zur Schule.
Ich fahre mit dem Bus in die Stadt/ins Stadtzentrum/zum Training/zum Sport.
Ich fahre mit dem Zug nach Bonn/zu meinem Freund/zu meiner Freundin/zu meinen Eltern.
Ich fahre mit dem Fahrrad/der U-Bahn nach Hause.
Ich gehe zu Fuß nach Hause.
Ich gehe zur Bushaltestelle/Straßenbahnhaltestelle.
Ich gehe zu Fuß zur U-Bahn-Station/zum Bahnhof.
Ich fahre mit dem Bus (bis) zum Bahnhof.
Ich fahre mit der Linie 61 ins Stadtzentrum.
gern/ nicht (so) gern
lieber
am liebsten
...

Erstellt auf der Basis der gesammelten Informationen eine Zusammenstellung der am häufigsten genutzten Verkehrsmittel in Form eines Diagramms.

MODUŁ 11:
MATEMATYKA
NA CO DZIEŃ

MODUL 11: MATHEMATIK
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

www.pixabay.com/de

Mathematik im Alltag

Da wir in unserem Alltag (fast) überall von Mathematik umgeben sind, brauchen wir eigentlich „nur“ die mathematische Brille aufsetzen, um sie sehen zu können. Mathematik ist überall in der Natur, in der Architektur, im Haus, im Straßenverkehr, im Supermarkt usw. zu entdecken ist. Oft sind es eindrucksvolle Muster, manchmal versteckte Strukturen, bunte Diagramme, gelegentlich Zahlenangaben mit verschiedenen Bedeutungen, die zum Schätzen, Zählen, Messen und Vergleichen anregen.

Beobachtungen im Alltag zeigen eindrucksvoll, dass wir sehr oft auf natürliche Art und Weise Mathematik betreiben. Mathematik gehört zum Alltag ist überall zu finden, nämlich:

- beim Zählen,
- vor dem gemeinsamen Kochen einkaufen gehen und mit Geld bezahlen,
- beim Kuchenbacken die Zutaten abmessen und abwiegen,
- bei den Zeitangaben,
- am Morgen das Datum und den Wochentag bestimmen,
- beim Reisen (Fahrpläne und Fahrkarten) beim Weg zur Schule mit dem Bus,
- beim Vergleichen der Elemente, Umfragen und Diagrammen,
- beim Spaziergang (Formen von Verkehrszeichen erkennen oder Naturmaterialien sammeln, zählen, und sortieren).

Die Situationen ergeben sich also im Alltag überall.

Quelle: Aus dem Blogg Eintrag: https://mandyfuchs.de/mathematik-im-alltag/

MODUL 11: MATHEMATIK
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

1.

Mathematik in deinem Leben.

Überlege kurz und tausche dich mit deinen Mitschüler*Innen aus.

Wie wichtig ist Mathematik imLeben, markiere auf der Skala unten.

Wie oft brauchst du Mathe in deinem Alltag, markiere auf der Skala unten und schreibe im Assoziogramm Momente oder Aktivitäten, bei denen du Mathe benutzt.

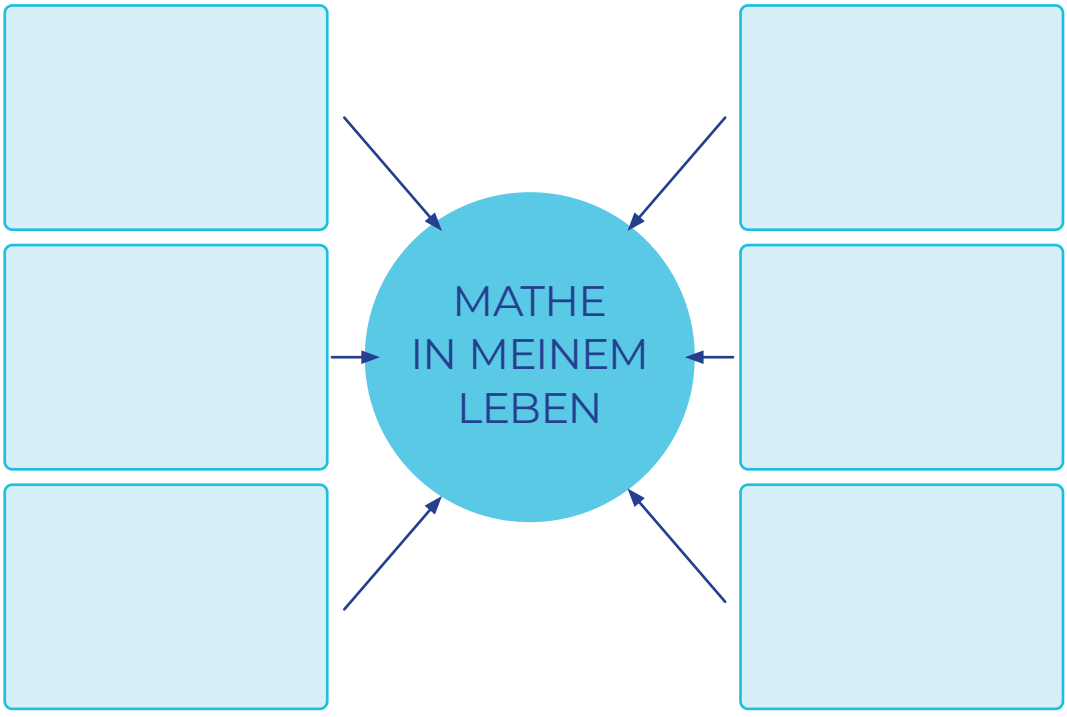

MODUL 11: MATHEMATIK
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

2.

Ordne die Bilder den entsprechenden Begriffen zu.

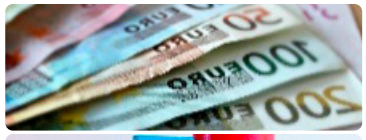

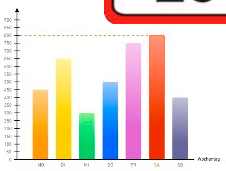

in zwei Tagen

- [ ] 1. die Zahlen
- [ ] 2. das Geld
- [ ] 3. die Zutatenliste
- [ ] 4. die Zeitangaben
- [ ] 5. das Datum
- [ ] 6. der Fahrplan
- [ ] 7. die Fahrkarte
- [ ] 8. der Preis
- [ ] 9. das Diagramm
- [ ] 10. die Form/ Figur

www.pixabay.com/de

3.

Ergänze die folgenden Situationen mit einer kurzen Erklärung. Übe dabei den Wortschatz aus der Übung 2.
Wann brauchst du ...? Wann benutzt du ...?

Ich brauche **das Geld**, wenn

Ich brauche **die Zeitangaben**, wenn

Ich brauche **Diagramme**, wenn

Ich brauche **die Formen und Figuren**, wenn

Ich benutzte **das Datum**, wenn

Ich benutzte **die Zahlen**, wenn

Ich benutzte **die Zutatenlisten**, wenn

4.

Mathematik ist in unserem Leben jeden Tag im Einsatz.
Verbinde folgende Beispiele und mache anschließend eigene.

1. Prozentangaben	In einem Laden kostet eine 200g-Packung 3,99€ und die entsprechende 6500g-Packung 7,59€.	
2. Zeitangaben	Er sagt, es sei ja im Mittel 15 Meter breit und 10 Meter tief, also 15 Meter mal 10 Meter gleich 150 Quadratmeter groß.	
3. Warenangebote	In einem Jahr habe ich schon mein Führerschein und werde jeden Tag dann zur Schule und alle zwei Tage zum Training fahren.	
4. Währungskurse	Der Verkäufer gibt auf den neuen Verkaufspreis ausnahmsweise 20 % Rabatt und macht ein Angebot.	

MODUL 11: MATHEMATIK
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

5. Abrechnungen	Aus der Befragung weiß man, dass nur 30 % aller Schüler*Innen gerne zur Schule geht.	
6. Backrezepte	300% ist gleich 300/100 oder gleich 3	
7. Prozentrechnung	Wie viele Minuten sind 1,88 Stunden (1,88 h)?	
8. Flächenberechnung	In einem Rezept werden zum 3/4 kg Mehl, 3/4 kg Zucker, 100ml Sahne, 250g Butter und 6 Eier vorgegeben.	
9. Umfragen	Angenommen, der Dollarkurs beträgt 1,3523 Dollar pro Euro. Wie viele Euro sind dann 720 Dollar?	
10.Grundstücksfläche	Die Tür ist 0,75 Meter breit und 2,10 Meter hoch. Wie groß ist die Fläche, die gestrichen werden muss?	

MODUL 11: MATHEMATIK
TANDEMAUFGABEN

Fragt bitte die Schülerinnen und Schüler aus Deutschland, wo und wie oft sie in ihrem Alltag Mathematik benutzen. Sammelt bitte diese Informationen in Form eines Assoziogramms, so wie unten.

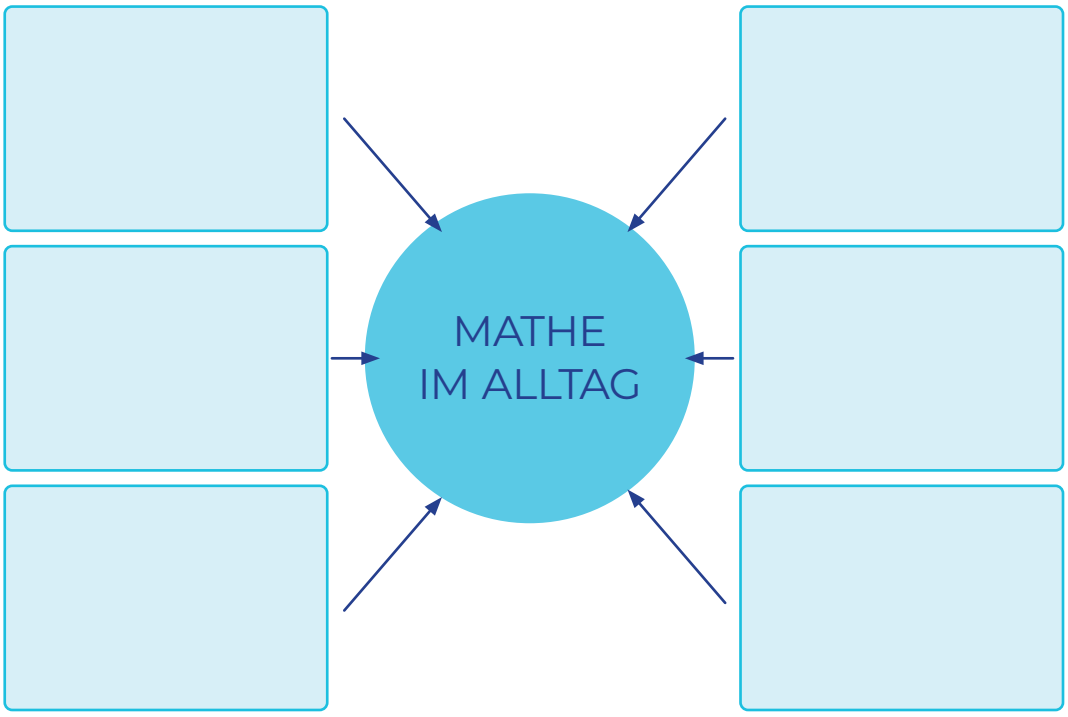

Wie gut könnt ihr zählen?

Unten gibt es ein paar Fragen.

Beantwortet die Fragen zuerst selbst in eurer Gruppe, danach stellt diese Fragen (ihr könnt auch eure eigene ausdenken) euren Kollegen und Kolleginnen aus Deutschland? Sammelt die Informationen und vergleicht mit eurem Ergebnis.

Wie viele Kinder sind so schwer wie ein Elefant?

Wie viele Menschen passen auf einen Fußballplatz in deiner Stadt?

Wie viele Autos passen auf den größten Parkplatz in deiner Stadt?

Wie oft hast du dir in diesem Monat schon die Zähne geputzt/die Haare gekämmt?

Was kann man in dem nächsten Laden für 10 Euro kaufen?

MODUŁ 12:

PIERWSZA POMOC

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

Was ist Erste Hilfe?

Schaue dir die Fotos an und überlege:
Wie können wir jeden Tag erste Hilfe leisten?

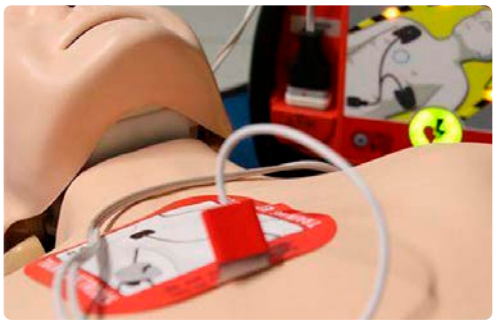

www.pixabay.com/de

Schreibe deine Ideen hier in den Assoziogramm.

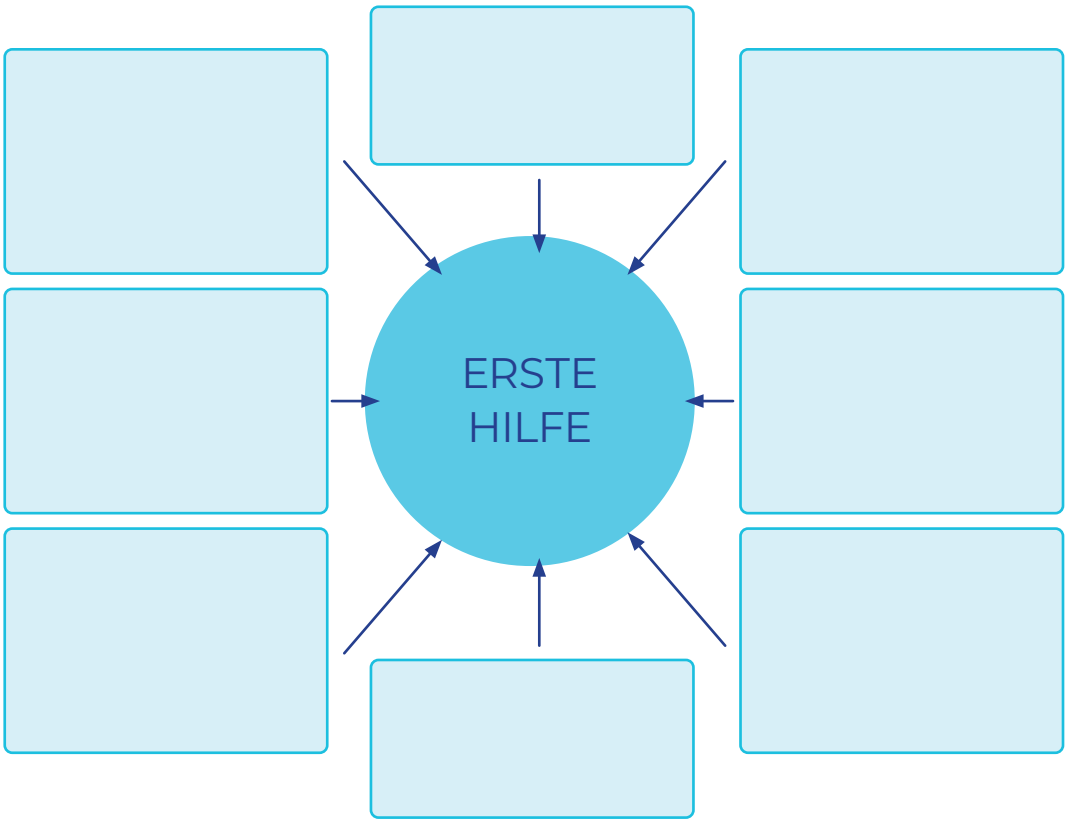

Grundsätzlich ist jeder verpflichtet, Menschen in Notsituationen zu helfen.

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

Lies den folgenden Text und ergänze ihn mit den fehlenden Wörtern.

Unfall, Versorgung, Hilfe, Notruf, sofortige, Menschen, Betreuung, anwesend, Rettungssanitäter, Erkrankung, Arzt, Unfallstelle

Erste Hilfe ist die _____, vorläufige Hilfeleistung bei einem _____, einer plötzlich auftretenden _____ oder einer Vergiftung, bis ein _____ kommt, und die medizinische _____ übernimmt.

Deshalb sind es meist nicht _____, die Erste _____ leisten, sondern _____, die im Notfall _____ sind oder als Erste dazustoßen.

Zur Ersten Hilfe gehört neben der _____ des Verletzten auch der _____ und - wenn nötig - das Absichern der _____ .

Quelle: www.dguv.de/lug

Bei einem Unfall oder einer gefährlichen Situation, wobei es Verletzte gibt, soll man alle **Betroffenen versorgen**. Was gehört dazu?
Verbinde korrekt die Elemente und bilde Sätze.

Wunden _____,	benutzen
Starke Blutungen _____,	verbinden
verletzte Gelenke ruhig _____,	beginnen
durch Schmerzen eingenommene Schonhaltung _____,	kontrollieren
mit einer Rettungsdecke _____,	stellen

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

bei Betroffenen mit Atemnot Oberkörper _____,	stillen
bei nicht vorhandener (normaler) Atmung mit der Wiederbelebung _____,	zudecken
Einmalhandschuhe _____,	unterstützen
Bewusstlose in die Seitenlage bringen, Atmung _____,	hochlagern

Lies alle Texte und ordne die passenden Überschriften zu.

Schürfwunde, Verstauchung, Fingerkuppen-Verband, Nasenbluten, Notruf, Prellung

_____ :

Die kostenlose Notrufnummer ist europaweit die 112. Wichtig ist es, alle Menschen dafür zu sensibilisieren, dass man diese Nummer nicht aus Spaß und Jux wählen darf. Anrufe können zurückverfolgt werden und Strafen nach sich ziehen!

_____ :

Kleinere Wunden am Finger kommen relativ häufig vor. Seitlich am Finger können diese einfach mit einem Pflaster abgedeckt werden, an der Fingerspitze bzw. am Fingernagel ist dies nicht gut möglich. Dazu wird diese Hilfe geeignet.

_____ :

Es nichts Unbekanntes, immer wieder kann es dazu kommen. Meist ist dies harmlos. Man kann das bekommen, wenn man einen Schlag auf die Nase erhält oder sich heftig schnäuzt. In diesem Fall sind kleine Blutgefäße in der Nase verletzt.

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

_____ :

Es ist eine stumpfe, geschlossene Verletzung, die beispielsweise durch Schlag, Stoß, Sturz oder Fall entsteht. Sie ist geschlossen – es gibt also keine sichtbare Hautverletzung und keinen Knochenbruch.

_____ :

Dabei wird ein Gelenk über den normalen Bewegungsumfang hinaus bewegt. Durch diese „Überbewegung“ entstehen an den Bändern und der Gelenkskapsel Zerrungen und kleine Faserrisse.

_____ :

Diese Wunden entstehen beispielsweise beim Entlangrutschen der Haut auf rauen Oberflächen (Asphalt, Kies). Sie sind nicht tief und bluten nicht stark, meist ist nur die oberste Hautschicht betroffen.

Bei einfachen Stumpfverletzungen wie **Verstauchungen**, **Prellungen** oder **Zerrungen** hat sich das **„PECH-Prinzip”** als leicht erlernbar und für jedermann anwendbar erwiesen.

Was bedeuten die einzelnen Buchstaben, welche Aktivitäten gehören dazu? **Ordne zu!**

P – Pause	Nun sollte die verletzte Körperregion höher gelagert werden als das Herz. Auch dies verringert die Schwellung und den Schmerz.
E – Eis	Auch durch Druck von außen kann die Schwellung verringert und der Schmerz etwas gelindert werden. Am besten eignet sich dazu für die Kinder eine elastische Binde.
C – Compression	Der betroffene Körperteil soll nicht mehr belastet werden.
H – Hochlagerung	Kühlung ist wichtig, da sich dadurch die Blutgefäße verengen und die Schwellung geringer bleibt.

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

Notfall und Notruf

Immer dann, wenn die Situation nicht einzuschätzen ist oder Zweifel am Gesundheitszustand des betroffenen Menschen bestehen, benutze **den Notruf 112**. Bei mehreren Helfern vor Ort kann eine Person das schnellstmöglich übernehmen.

Folgende Informationen sind wichtig:

Wo hat sich der Notfall ereignet? Den Standort möglichst exakt angeben und auf weitere Fragen vorbereitet sein, wie z. B.:

Was ist geschehen?

Wie viele Personen sind betroffen?

Wartet unbedingt ab, bis die Rettungsleitstelle alle wichtigen Informationen abgefragt hat. Legt nicht auf. Ein Notruf wird grundsätzlich durch die Rettungsleitstelle beendet. Ggf. erfolgen durch das Leitstellenpersonal auch telefonische Hilfestellungen bzw. unterstützende Anleitungen.

Notruf: Bereite einen Dialog vor und führe ein Telefongespräch durch. Beachte alle wichtigen Regeln.

Spiele die Szenen in der Klasse vor.

Welche Nummer wählst du? Notruf 112 – gilt europaweit und ist kostenlos.

Welche Angaben machst du?

1. Wo?

2. Was?

3. Wie viele Verletzte?

4. Welche Verletzungen und Beschwerden?

5. Ganz wichtig! Worauf musst du warten?

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

Platz für deine Notizen:

MODUL 12: ERSTE HILFE
INFORMATIONEN, WORTSCHATZ, ÜBUNGEN UND AUFGABEN

Erste-Hilfe-Kasten, was gehört dazu?
Verbinde die Elemente mit den Bildern.

1. Heftpflaster ☐
2. Wundschnellverband ☐
3. Pflasterstrips ☐
4. Verbandtuch ☐
5. Kälte-Sofortkompresse ☐
6. Rettungsdecke ☐
7. Fixierbinde ☐
8. Dreiecktuch ☐
9. Schere ☐
10. medizinische Handschuhe ☐

www.pixabay.com/de

Quelle:
https://www.bildungsserver.de/unfallpraevention-und-erste-hilfe-9909-de.html

3.4. BADANIE KOMPETENCJI JĘZYKOWYCH **UCZNIÓW REALIZUJĄCYCH ZAJĘCIA** METODĄ TANDEMOWĄ

3.4.1 TEST DIAGNOSTYCZNY **Z JĘZYKA NIEMIECKIEGO,** PRZYKŁADOWY TEST

Wybierz jedną prawidłową odpowiedź a, b, c lub d.

1. Wie ___ du? – Anna.
   a) heißen
   b) heiße
   c) heißt
   d) heiß

2. ___ kommen Sie? – Aus Griechenland.
   a) Wo
   b) Woher
   c) Wer
   d) Wohin

3. Wie lange ___ du zur Schule?
   a) fährst
   b) fahrt
   c) fahren
   d) fahr

4. Ich stehe jeden Tag um 6.00 Uhr ___.
   a) ein
   b) an
   c) vor
   d) auf

5. Ich bin ___ und muss zum Arzt gehen.
   a) gesund
   b) krank
   c) billig
   d) schön

6. Das ist ein Buch. ___ Buch ist sehr gut.
   a) das
   b) die
   c) der
   d) ein

7. Das Jahr hat zwölf ___.
   a) Jahreszeiten
   b) Tage
   c) Monate
   d) Wochen

8. Was ___ du am Wochenende gemacht?
   a) habet
   b) hast
   c) haben
   d) habt

9. Morgen fahren wir ___ Frankreich.
   a) in
   b) nach
   c) zu
   d) im

10. Monika, wie gefällt ___ meine neue Wohnung?
   a) dir
   b) sie
   c) ihr
   d) du

11. Katja lernt Italienisch, weil ___.
   a) studieren in Italien sie will
   b) in Italien sie will studieren
   c) sie in Italien studieren will
   d) sie will in Italien studieren

12. Die Japaner essen ___ Reis als Nudeln.
   a) am meisten
   b) mehr
   c) viel
   d) viele

13. Welcher See in Asien ist am ___?
   a) größten
   b) größer
   c) große
   d) großen

14. Wir finden, Deutsch ist genauso wichtig ___ Englisch.
   a) wenn
   b) als
   c) dann
   d) wie

15. Ich fahre mit ___ Vater ins Ausland.
   a) meinen
   b) meinem
   c) meine
   d) meiner

16. Die Tochter von meiner Tochter ist meine ___.
   a) Enkelin
   b) Cousine
   c) Nichte
   d) Schwiegertochter

17. Das ist Ralf vor seinem ____ Wagen.
   a) neu
   b) neuem
   c) neuen
   d) neues

18. Unsere Nachbarn stört, dass ___.
   a) der Kinderwagen steht oft im Flur
   b) der Kinderwagen oft im Flur steht
   c) oft im Flur steht der Kinderwagen
   d) oft steht der Kinderwagen im Flur

19. Peter hat ein Problem. Was ___ er tun?
   a) sollt
   b) soll
   c) sollten
   d) sollen

20. Von welchem ___fährt der Zug nach Hamburg ab?
   a) Gleis
   b) Ankunft
   c) Schalter
   d) Abfahrt

21. Eine Reise mit dem Flugzeug ist bequem, aber ___.
   a) sie oft teuer ist
   b) sie ist oft teuer
   c) oft teuer ist sie
   d) ist sie oft teuer

22. Ich war gestern sehr müde und habe ___ mit Musik entspannt.
   a) sich
   b) -
   c) mir
   d) mich

23. Markus verabredet sich oft ___ seinen Freunden zum Essen.
   a) an
   b) auf
   c) mit
   d) um

24. ___ interessierst du dich?
   a) Wofür
   b) Worauf
   c) Worüber
   d) Womit

25. Ich möchte wissen, ___ du mit deinen Freunden viel machst.
   a) ob
   b) dass
   c) weil
   d) wenn

26. Eva hat gefragt, ____ der Zug in Berlin ankommt.
   a) dass
   b) aber
   c) wohin
   d) wann

27. Fährt der Zug direkt oder muss ich __?
   a) einsteigen
   b) umsteigen
   c) einziehen
   d) umziehen

28. In der Zeitung: Verkaufe billig ___ Auto. Nur 1500 Euro.
a) neuen
b) neue
c) neues
d) neu

29. London ist eine Stadt, ___ viele Menschen gern besuchen.
a) den
b) die
c) das
d) der

30. Frau Müller, wie geht es ___ ?
a) Sie
b) dir
c) sie
d) Ihnen

31. Ich suche eine kleine Wohnung. In der Zeitung habe ich eine interessante ____ gelesen.
a) Anzeige
b) Anmeldung
c) Anlage
d) Wohnung

32. Wie viele ___ hat das Wohnzimmer?
a) Größe
b) Nebenkosten
c) Quadratmeter
d) Miete

33. ___ er zwölf war, musste er im Juli und August auf dem Bauernhof helfen.
a) Als
b) Wenn
c) Wie
d) Wann

34. Er ___ gestern Abend nicht tanzen gehen. Er hatte keine Lust.
a) musste
b) wollte
c) konnte
d) durfte

35. Früher ___ es hier ein Kino. Jetzt ist hier eine Galerie.
a) gibt
b) geben
c) gab
d) gaben

36. Petra hat uns ihre Urlaubsfotos ___.
a) zeigen
b) zeigt
c) gezogen
d) gezeigt

37. Sandra will eine ___ als Sekretärin machen.
a) Kurs
b) Ausbildung
c) Beruf
d) Anzeigen

38. Am Telefon: Könnte ich eine Nachricht für Frau Sommer ___ ?
Es ist dringend.
a) verbinden
b) hinterlassen
c) anrufen
d) telefonieren

39. Frau Klum hat einen Job als Frisörin ___
   a) besucht
   b) gearbeitet
   c) bekommen
   d) geworden

40. Thomas möchte Dolmetscher ___.
   a) arbeiten
   b) werden
   c) machen
   d) können

41. Man kann auf der Insel gut Fahrrad fahren, ___ es dort viele Radwege gibt.
   a) dass
   b) denn
   c) deshalb
   d) weil

42. Werena erzählt gern über ___ Reisen.
   a) ihren
   b) ihre
   c) ihrem
   d) ihr

43. Er geht schlafen, ___ er müde ist.
   a) wann
   b) wo
   c) wie
   d) wenn

44. Der Kurs, ___ ich montags besuche, ist sehr interessant.
   a) dem
   b) die
   c) denen
   d) den

45. Das Auto, in ___ Herr Meier sitzt, gehört meinem Opa?
a) das
b) dem
c) dessen
d) die

46. ___ Tisch liegt ein Buch.
a) Auf der
b) Auf dem
c) Auf den
d) Auf die

47. Das Regal steht ___ dem Schrank und der Lampe.
a) zwischen
b) entlang
c) über
d) unter

48. Zu ___ schmücken wir den Tannenbaum.
a) Ostern
b) Weihnachten
c) Pfingsten
d) Oktoberfest

49. Geht ihr mit uns ___ Museum?
a) im
b) in den
c) ins
d) in die

50. Wir möchten gerne wissen, wie eine Sachertorte gemacht ___.
a) wird
b) werden
c) werde
d) wirst

Po wykonaniu całego testu sprawdź poprawność swoich odpowiedzi według klucza zamieszczonego poniżej oraz podlicz liczbę uzyskanych punktów.
(1 punkt za każdą prawidłową odpowiedź).

Klucz do testu diagnostycznego:

1 C	11 C	21 B	31 A	41 D
2 B	12 B	22 D	32 C	42 B
3 A	13 A	23 C	33 A	43 D
4 D	14 D	24 A	34 B	44 D
5 B	15 B	25 A	35 C	45 B
6 A	16 A	26 D	36 D	46 B
7 C	17 C	27 B	37 B	47 A
8 B	18 B	28 C	38 B	48 B
9 B	19 B	29 B	39 C	49 C
10 A	20 A	30 D	40 B	50 A

Sprawdź, któremu poziomowi nauki języka odpowiada Twój wynik.

Liczba uzyskanych punktów	Poziom
0-10	A1
11-30	A2
31-50	B1

3.4.2 WYNIKI PRZEPROWADZONYCH TESTÓW

Punktem wyjścia do realizacji pilotażowego projektu było zbadanie poziomu kompetencji językowych uczniów uczących się języka niemieckiego – po polskiej stronie – oraz uczniów uczących się języka polskiego po stronie niemieckiej. Strona polska projektu przeprowadziła dwa badania poziomu opanowania języka niemieckiego wśród uczennic i uczniów z Polski. Pierwsze badanie miało miejsce zaraz po rozpoczęciu zajęć metodą tandemową, w styczniu 2022 roku, a badanie drugie przeprowadzono pod koniec realizacji zajęć szkolnych, a także zajęć projektowych, w czerwcu 2022 r.

Założeniem zaplanowanego działania było zbadanie poziomu znajomości języka niemieckiego wśród uczennic i uczniów ze szkół podstawowych z miasta Szczecina. Uczniowie dwukrotnie przystąpili do pisemnych testów, które zostały przeprowadzone w formie online (dla wszystkich takie same testy w tym samym czasie) za pomocą narzędzia internetowego na stronie Testportal. Wzór i przykład arkusza z pytaniami testowymi został zawarty jako załącznik do niniejszego rozdziału. Wyniki, jakie otrzymano, wyrażone zostały według skali biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i odnosiły się do następujących poziomów: A1, A2 i B1.

W pierwej próbie testu online wzięło udział 102 uczennic i uczniów ze szczecińskich szkół podstawowych, średni uzyskany wynik z testu językowego dla wszystkich przystępujących uczniów wynosił 46,31 %, czyli uśredniony wynik mówił o stopniu biegłości na poziomie A2. Dziewięciu uczących się języka niemieckiego wykazało się znajomością języka niemieckiego na poziomie A1, siedemdziesięciu pięciu na poziomie znajomości języka niemieckiego A2 oraz osiemnaście osób uczących się na poziomie B1. W grupie uczennic i uczniów badanych były osoby z klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej.

W drugiej próbie testu online, która została przeprowadzona w ostatnich tygodniach czerwca 2022, wzięło udział 98 uczennic i uczniów ze szczecińskich szkół podstawowych, średni uzyskany wynik z testu językowego dla wszystkich przystępujących uczniów wynosił 47,78 %, czyli uśredniony wynik mówił o stopniu biegłości nadal na poziomie A2. Wyniki poszczególnych osób uczących się wskazywały na wzrost poziomu kompetencji na poszczególnych poziomach. I tak wyniki końcowe uczniów przedstawiały się następująco. Sześć osób uczących się języka niemieckiego wykazało się znajomością języka niemieckiego na poziomie A1, pięćdziesiąt osiem osób na poziomie znajomości języka niemieckiego A2 oraz trzydzieści cztery uczące się osoby na poziomie B1. W grupie uczennic i uczniów badanych były te same osoby z klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej, które pisały test w styczniu, na początku pracy w projekcie metodą tandemową.

3.5 OBSERWACJA STANU JĘZYKOWEGO NIEMIECKICH UCZNIÓW I UCZENNIC

Poniższa część dotyczy obserwacji stanu językowego uczniów biorących udział w wspólnych lekcjach metodą tandemu. Poniżej omówiony zostanie kontekst działań i wykonane aktywności. Ważnym elementem tej części są rozważania dotyczące wyzwań, które należy uwzględnić przy planowaniu i przeprowadzaniu ewaluacji rozwoju językowego uczniów. Następnie przedstawione zostaną instrumenty wykorzystane do oceny kompetencji uczniów w j. polskim, tj. test kompetencji oraz ankieta dotycząca nastawienia językowego i samooceny. Przedstawiono także wyniki testów językowych grupy badawczej. Należy podkreślić, że wykonane działania prowadzone były w ramach projektu pilotażowego, a więc służyć mogą jako inspiracja do podobnych projektów. Podczas ewentualnej ewaluacji podjętych działań należy wziąć pod uwagę uwarunkowania trybu pilotażowego, w którym odbywały się przedmiotowe aktywności.

3.5.1 KONTEKST

W ramach projektu pilatożowego przeprowadzono krótkie testy kompetencji w j. polskim wśród uczniów biorących udział w lekcjach metodą tandemu. Testy odbyły się dwa razy w ciągu trwania projektu, tj. w kwietniu 2022 oraz w listopadzie 2022 roku. Zadania językowe przygotowane zostały w formie online i udostępnione zostały one uczniom na platformie Moodle. Test pisemny zawierał tylko pytania zamknięte, z jedną poprawną odpowiedzią. Celem testów była ocena umiejętności uczniów w j. polskim w danym momencie.

3.5.2 WYZWANIA I ZALECENIA

Regularna obserwacja postępów uczniów oraz refleksja powinny być nieodłącznymi elementami procesu nauczania. W ramach projektu przeprowadzono testy językowe, by ocenić umiejętności uczniów w zakresie posługiwania się językiem obcym i oszacować aktualny stan rozwoju językowego. Należy zwrócić uwagę, że testy dają obraz umiejętności uczniów w danym momencie, ponieważ rozwój językowy nadal trwa i w trakcie nauczania cały czas nabywane są nowe kompetencje.

Jednym z wyzwań przy prowadzeniu takiej obserwacji jest dostosowanie poziomu językowego oraz wybranie odpowiednich treści tematycznych i aspektów językowych, które omawiane były z uczniami na lekcjach języka

polskiego. W ramach testów powinny pojawić się tylko te treści, z którymi uczniowie mieli okazję zapoznać się podczas zajęć w szkole. Przygotowanie odpowiednich testów, dzięki którym sprawdzone byłyby tylko poznane treści językowe i tematy, jest trudnością, która wynika z kilku powodów. Przede wszystkim nie wszyscy nauczyciele pracują z jednym podręcznikiem. Ponadto podstawa programowa (niem. *Rahmenlehrplan*) może być realizowana na różne sposoby, w zależności od nauczyciela. Poza tym na lekcjach często wykorzystywane są różne dodatkowe, opracowane przez nauczyciela materiały. Biorąc pod uwagę różnice w planowaniu zajęć, stosowanych metodach i materiałach nie jest możliwe przygotowanie testu, dzięki któremu sprawdzone byłyby kompetencje uczniów w jednakowy sposób.

Planując także testowanie umiejętności uczniów j. polskiego i niemieckiego, by możliwe byłoby porównywanie efektów, należy również wziąć pod uwagę różnice w zakresie poziomu nauczania oraz liczby godzin danego języka obcego w szkole. W przypadku uczniów języka polskiego jako obcego na poziomie szkoły ponadpodstawowej język polski nauczany jest w wymiarze jednej godziny lekcyjnej tygodniowo.

3.5.3 TEST KOMPETENCJI **W JĘZYKU POLSKIM**

Zadania językowe, które wykonywali uczniowie lekcji metodą tandemu, zostały zaczerpnięte z dostępnej publikacji HURRA!!! Po polsku. Test kwalifikacyjny wydawnictwa Prolog Publishing (Dixon, Jasińska, Małolepsza, Szymkiewicz 2021). Zadania testowe odpowiadają poziomowi A1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

3.5.4 WNIOSKI

Wykonanie zadań językowych przez uczniów dało obraz opanowania wybranych aspektów komunikacyjnych, treści językowych i tematycznych sprawdzanych podczas testu. Należy podkreślić, że z pewnością nie jest to obraz wszystkich umiejętności uczniów. Udzielone odpowiedzi na pytania pozwoliły wskazać aspekty języka polskiego, nad którymi uczniowie mogą jeszcze popracować. Taka refleksja pomaga zoptymalizować proces dydaktyczny, w

którym rozbudowywane są nabyte umiejętności i zwraca się szczególną uwagę na potrzeby uczniów.

Poniższy wykres przedstawia wyniki uczniów podczas pierwszego testu. Maksymalna liczba punktów do uzyskania wynosiła 23. Odchylenie standardowe wyniosło 4,7; średnia liczba uzyskanych punktów to 15. Dziewiętnaścioro uczniów uzyskało mniej niż połowę punktów, natomiast większość uczniów (tj. 62) zdobyła ponad połowę wszystkich możliwych punktów.

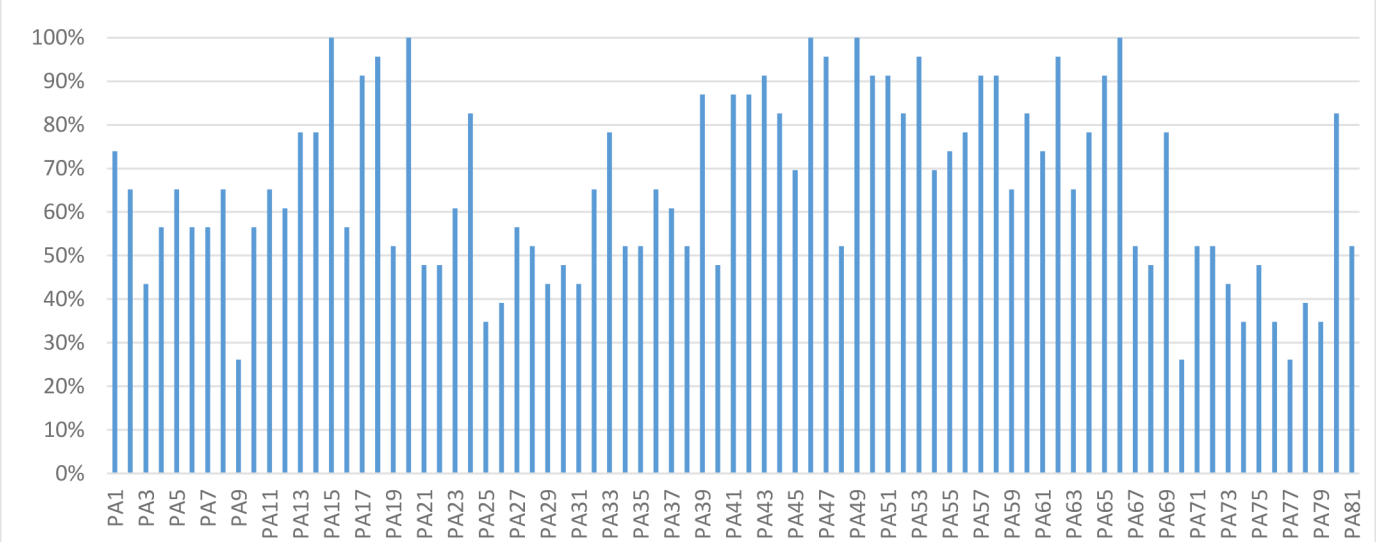

Rysunek 1:
Wyniki testu I – język polski

Kolejny wykres przedstawia udzielone odpowiedzi na poszczególne pytania podczas pierwszego testu. Z wykresu można zidentyfikować pytania, które były dla uczniów najłatwiejsze lub najtrudniejsze.

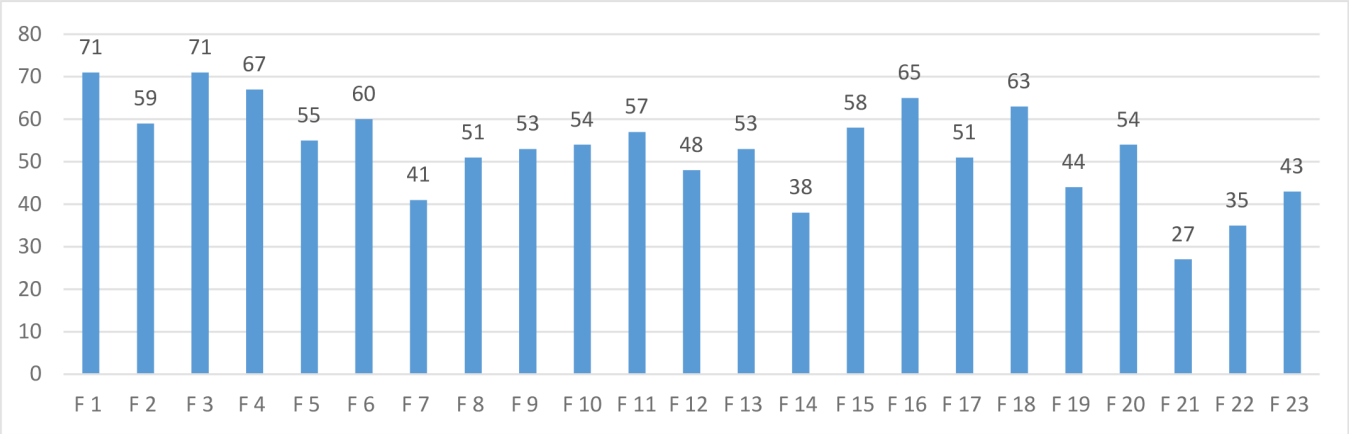

Rysunek 2:
Ilość poprawnych odpowiedzi na poszczególne pytania w teście I.

Poniższy wykres przedstawia wyniki uczniów podczas drugiego testu. Maksymalna liczba punktów do uzyskania wynosiła 23. Odchylenie standardowe wyniosło 5,3; średnia liczba uzyskanych punktów to 16. Dziesięcioro uczniów uzyskało mniej niż połowę punktów, natomiast większość uczniów (tj. 25) zdobyła ponad połowę wszystkich możliwych punktów.

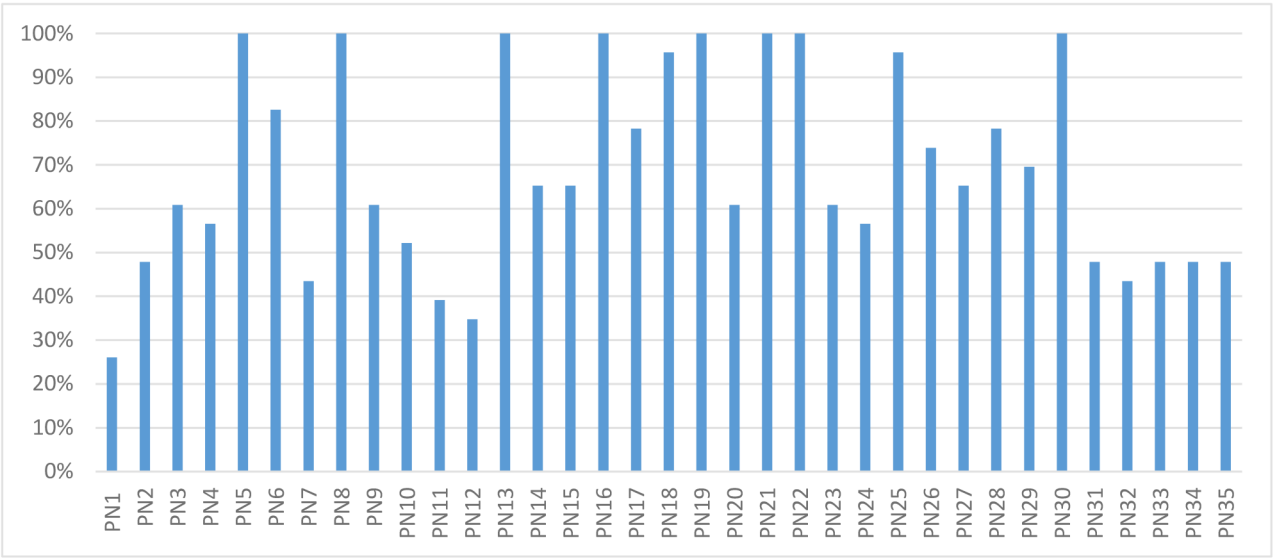

Rysunek 3:
Wyniki testu II – język polski

Kolejny wykres przedstawia udzielone odpowiedzi na poszczególne pytania podczas drugiego testu.

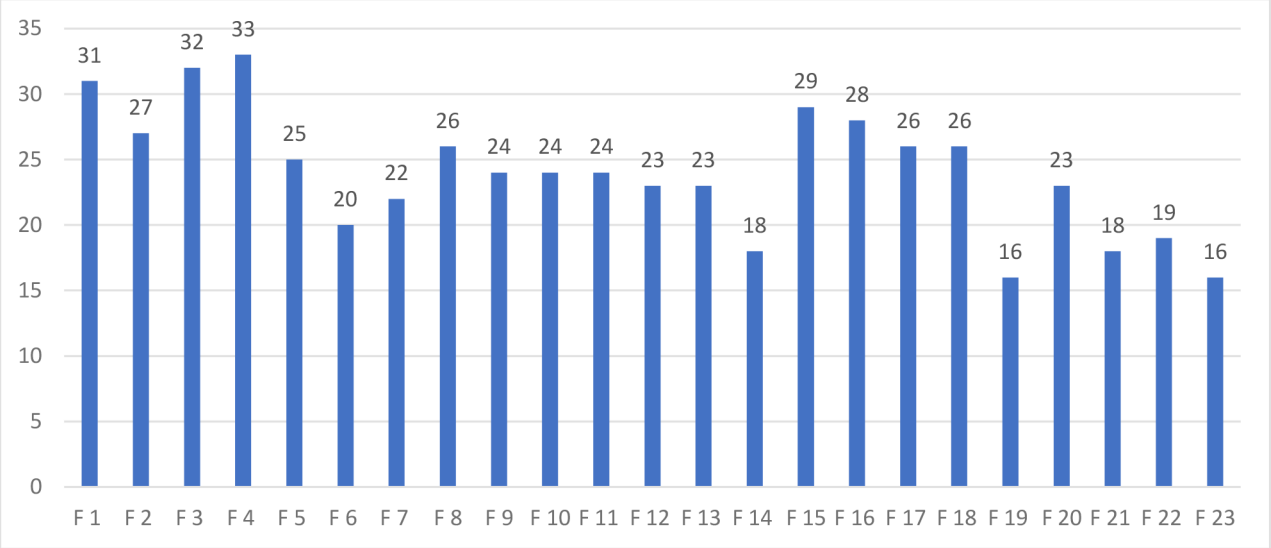

Rysunek 4:
Ilość prawidłowych odpowidzi na poszczególne pytania w teście II

3.6 ANKIETA DOTYCZĄCA NASTAWIENIA JĘZYKOWEGO I SAMOOCENY

W ramach obserwacji rozwoju językowego uczniów zastosowano również ankietę samooceny oraz sprawdzającą nastawienie językowe i efekty wspólnych lekcji tandemowych. Badania jakościowe pozwalają na lepsze zrozumienie grupy badawczej. Inspiracją do przeprowadzenia takich badań była publikacja dotycząca uczniów w saksońskim polsko-niemieckim regionie przygranicznym (Prunitsch, Berndt, Buraczyński 2015).

Cele ankiety dotyczyły trzech głównych zagadnień. Po pierwsze jednym z założeń było umożliwienie uczniom samorefleksji nad efektywnymi dla nich sposobami uczenia się języka polskiego oraz nabytymi umiejętnościami w języku polskim. Następnie ważna była dokumentacja nastawienia do języka polskiego, jego znaczenia w Niemczech i w regionie przygranicznym z perspektywy uczniów. Zapytano także uczniów o powody, dlaczego uczą się języka polskiego. Ostatnim elementem było poznanie efektów (także pozajęzykowych), które uczniowie osiągnęli dzięki wspólnym lekcjom tandemowym. Uczniów poproszono, by wypełnili ankietę pod koniec trwania projektu (tj. w listopadzie 2022). Było to działanie zamierzone, by uczniowie po odbytych wspólnie zajęciach tandemowych z perspektywy czasu spojrzeli na wyniki działań projektowych. Uczniowie otrzymali ankietę w języku niemieckim.

KWESTIONARIUSZ SAMOOCENY UMIEJĘTNOŚCI W JĘZYKU POLSKIM DLA UCZNIÓW KLAS 7 I 8

Drogie uczennice, drodzy uczniowie,

W Instytucie Slawistyki Uniwersytetu w Greifswaldzie przygotowano arkusz samooceny dla uczniów języka polskiego jako obcego. Chcielibyśmy dowiedzieć się od Was, jak oceniacie swoją znajomość języka polskiego oraz dlaczego uczycie się języka polskiego.

Będziemy wdzięczni, gdy pomożecie nam w realizacji tego projektu, biorąc udział w ankiecie. Prosimy o poświęcenie około 30 minut na wypełnienie ankiety i podanie jak najdokładniejszych odpowiedzi na nasze pytania. Po zakończeniu planujemy opublikować wyniki w ramach artykułów naukowych. Oczywiście sami pozostaniecie anonimowi.

Dziękujemy za pomoc!

1. Jak ogólnie oceniasz swoją znajomość języka polskiego?

☐ jest niedostateczna ☐ jest wystarczająca ☐ jest zadowalająca ☐ jest bardzo dobra

2. Która umiejętność językowa jest dla Ciebie najłatwiejsza do opanowania?

☐ słuchanie/ rozumienie ze słuchu ☐ czytanie ☐ mówienie ☐ pisanie

3. Która umiejętność językowa jest dla Ciebie najtrudniejsza do opanowania?

☐ słuchanie/ rozumienie ze słuchu ☐ czytanie ☐ mówienie ☐ pisanie

4. Jak uczysz się języków obcych? Zaznacz odpowiedzi, które są najbliższe Tobie i podaj kolejne przykłady. Możesz wybrać wiele odpowiedzi.

- ☐ Wykonuję ćwiczenia ze słownictwa i gramatyki.
- ☐ Gram w gry planszowe lub komputerowe w języku obcym.
- ☐ Słucham piosenek i je śpiewam.
- ☐ Oglądam filmy.
- ☐ Rozmawiam z osobami, które posługują się tym językiem jako ojczystym lub z tymi, które znają ten język bardzo dobrze.
- ☐ Korzystam z aplikacji do nauki języka polskiego.

- ☐ .....
- ☐ .....
- ☐ .....
- ☐ .....

5. Jak myślisz, jak ważny jest język polski w Twojej ojczyźnie?

☐ nieistotny ☐ mało ważny ☐ ważny bardzo ważny

6. Jak bardzo, Twoim zdaniem, ważny jest język polski w Twoim regionie?

☐ nieistotny ☐ mało ważny ☐ ważny bardzo ważny

7. Nauka języka polskiego sprawia mi przyjemność. Czy to stwierdzenie dotyczy Ciebie?

☐ zdecydowanie dotyczy ☐ raczej dotyczy ☐ raczej nie dotyczy ☐ nie dotyczy

8. *Nauka języka polskiego jest dla mnie trudna*. Czy to stwierdzenie jest dla Ciebie prawdziwe?

☐ zdecydowanie dotyczy ☐ raczej dotyczy ☐ raczej nie dotyczy ☐ nie dotyczy

9. Co zmotywowało Cię do nauki języków obcych, które znasz? Możesz wybrać kilka odpowiedzi.

☐ Chcę dowiedzieć się o nowym kraju i poznać nową kulturę.

☐ Umiejętność posługiwania się językiem obcym mogę wykorzystać w mojej karierze zawodowej.

☐ Chciałbym mieszkać, pracować lub studiować za granicą.

☐ Chcę nawiązać nowe znajomości.

☐ Inne:.....

.....

.....

10. Jakie są Twoje cele podczas nauki języka polskiego? Możesz wybrać kilka odpowiedzi.

☐ Polska i jej kultura są dla mnie interesujące.

☐ Znajomość języka polskiego jest ważna na pograniczu polsko-niemieckim ze względu na bliskość Polski.

☐ Język polski można później wykorzystać w kontekście zawodowym.

☐ Ogólnie rzecz biorąc chciałbym mieć lepsze perspektywy pracy w Niemczech dzięki znajomości języka obcego.

☐ Chciałbym pracować na pograniczu polsko-niemieckim lub w Polsce i mieć lepsze perspektywy pracy.

☐ Chcę rozmawiać z przyjaciółmi z Polski.

☐ Chciałbym się (lepiej) porozumiewać podczas wakacji lub krótkiego pobytu w Polsce.

☐ Inne:.....

.....

11. Czy znajomość języka polskiego jest dla Ciebie ważna i dlaczego?

☐ nieważna ☐ dość ważna ☐ ważna ☐ bardzo ważna

Jeśli tak, podaj przykłady .....

12. Czy Twoja znajomość języka polskiego przyniosła Ci jakieś korzyści i/lub nowe możliwości?

☐ brak ☐ mało ☐ kilka ☐ wiele

Jeśli tak, podaj przykłady .....

13. Jaki wpływ ma nauka języka polskiego na Twoje zainteresowania? Możesz wybrać kilka odpowiedzi.

☐ Od tego czasu chcę częściej jeździć do Polski.

☐ Chcę częściej rozmawiać po polsku.

☐ Wiem więcej o Polsce i polskiej kulturze.

☐ Lepiej rozumiem różnice kulturowe między Polską a Niemcami.

☐ Bardziej interesuje mnie muzyka, literatura i filmy z Polski.

☐ Inne:.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Czy miałeś jakieś pozytywne i/lub negatywne doświadczenia (np. ze strony znajomych czy kolegów z klasy) w wyniku zdobywania wiedzy lub uczenia się języka polskiego? Podaj przykłady.

☐ pozytywne: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

☐ negatywne: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy za udział w ankiecie!

Przykładowa ankieta. Koncepcja: Justyna Hryniewicz-Piechowska

3.7 TANDEMY ONLINE Z PERSPEKTYWY NAUCZYCIELI I UCZĄCYCH SIĘ

Po zakończeniu tandemu online odbyła się ewaluacja projektu w formie dyskusji, w której wzięli udział wszyscy polscy i niemieccy nauczyciele biorący udzial w projekcie pilotażowym.

Uczący wymienili następujące aspekty tandemu online jako szczególnie pozytywne:

- „gotowe materiały na platformie moodle";
- „kurs dobrze skonstruowany pod względem pedagogicznym" oraz
- „wsparcie eksperta w przypadku problemów technicznych".

Mniej pozytywnie ocenione zostały następujące aspekty:

- „współpraca między nauczycielami nie była optymalna";
- „trudności techniczne";
- „platforma była czasami trudna do zrozumienia i użycia";
- „hasła były często zapominane";
- „dalsze szkolenia dotyczące pracy z tandemem online byłyby lepsze w obecności".

Uczniowie uznali tandemy online za pożądaną zmianę w stosunku do klasycznych lekcji bezpośrednich i byli bardzo zmotywowani pomimo trudności technicznych. Szczególnie podobały im się warsztaty cyrkowe, ponieważ dały wszystkim możliwość spotkania się na żywo i pracy w grupie.

4 MOŻLIWOŚĆ REALIZACJI PROGRAMU W INNYCH REGIONACH PRZYGRANICZNYCH W EUROPIE

Pomimo tego, iż niniejsza publikacja nie jest badaniem, ale programem, zostanie tu jednak rozważone, w jakim stopniu program można przenieść na inne regiony przygraniczne w Europie. Podejście to opiera się na dobrej będzie mógł być przeprowadzony również w przyszłości i służy jako kryterium jakości, aby udowodnić, że opracowane dane (w naszym przypadku treść programu) podlegają określonej jakości. Możliwość przeniesienia oceniono poniżej na trzech poziomach (por Becker oJ.), a mianowicie:

- Poziom 1 = Inne sytuacje

  Czy program można przenieść do innych kontekstów w dziedzinie nauki języków obcych?
- Poziom 2 = Populacje ludzi

  Czy program można przenieść do innych regionów i innych języków obcych?
- Poziom 3 = Czas

  Jak długo program jest ważny?

W odniesieniu do pierwszego poziomu można założyć, że tandemy online mogą być również wdrażane poza szkołami (np. w prywatnych szkołach językowych lub na uniwersytetach). Jeśli chodzi o drugi poziom, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że program będzie można przenieść również do innych regionów (najlepiej europejskich regionów przygranicznych) i innych języków obcych (najlepiej języków sąsiada, np. niemiecko-francuskiego lub niemiecko-duńskiego) po odpowiedniej przeróbce i dostosowaniu.
Trzeci poziom jest trudny do zawężenia pod względem czasu; można jednak stwierdzić, iż tak długo, jak platformy internetowe, takie jak Moodle i systemy konferencji internetowych typu open source, takie jak BigBlueButton, mogą być używane i zintegrowane z projektami szkolnymi, program również będzie mógł być przeprowadzony również w przyszłości..

5.1 DODATKOWE WSKAZÓWKI DO PRACY Z METODĄ TANDEMU ONLINE

Poniższe uwagi są w dużej mierze oparte na dokumencie opublikowanym przez KMK (2022), w którym określono korzyści płynące ze spotkań w ramach wymiany w kontekście partnerstw szkolnych. Zostały one przejęte całościowo lub dostosowane do tandemów online w kontekście wymian dwunarodowych.

Co przemawia za zastosowaniem metody tandemu online do nauki języka sąsiada

Być może zastanawiają się Państwo, co przemawia za tym, by podjąć dodatkowy wysiłek i włączyć metodę tandemu online do zajęć nauki języka sąsiada?

Istnieją ku temu dobre powody i argumenty: Dwujęzyczne tandemy online są idealnym środowiskiem do nauki zarówno dla uczniów jak i nauczycieli w ramach których możliwe jest zdobywanie i poszerzanie kompetencji międzykulturowych, osobistych, zawodowych i językowych:

- Wzrasta zainteresowanie uczniów innymi krajami i kulturami. Mają oni okazję doświadczyć innej kultury z pierwszej ręki, pogłębić swoją wiedzę na temat życia, zwłaszcza szkolnego, w krajach partnerskich i nauczyć się lepiej rozumieć obce im tematy. Tandemy online są częścią partnerstw szkolnych i pomagają rozwijać tolerancję i empatię wobec innych sposobów życia.
- Uczniowie mogą świadomie poznawać i kwestionować stereotypy. Świadome zapoznawanie się ze stereotypami pomaga uczniom w budowaniu postawy wolnej od uprzedzeń i postrzeganiu obcych kultur z wyczuciem, otwartością i bez uprzedzeń.

- Tandemy online w ramach binacjonalnych partnerstw szkolnych pomagają poznać, zrozumieć i zastanowić się nad własną socjalizacją kulturową.
- Spotkania w ramach wymiany przyczyniają się do rozwoju osobistego młodych ludzi, a w świetle globalizacji i wielokulturowych społeczeństw mają również pozytywny wpływ na przyszłą ścieżkę zawodową.
- Uczniowie są coraz bardziej zmotywowani do nauki języków obcych, a wielu z nich poprawia swoje umiejętności językowe.
- Nauczyciele poznają system szkolnictwa w krajach partnerskich i często nawiązują trwałe kontakty osobiste z nauczycielami ze szkoły partnerskiej.

Dyrekcja szkoły

Warunkiem powodzenia partnerstwa jest akceptacja i wsparcie ze strony dyrekcji szkoły, która od samego początku powinna być zaangażowana w projekcie i regularnie informowana o aktualnym stanie planowania. Dobrze funkcjonujące partnerstwo szkolne zdecydowanie leży również w interesie dyrekcji szkoły - może przyczynić się do internacjonalizacji całej szkoły i sprawić, iż będzie się wyróżniała na tle innych szkół w regionie.

Przydział zadań i współpraca z nauczycielami w sąsiednim regionie językowym

Tandem online to nie sprawa indywidulna! Wsparcie z różnych stron w szkole i poza nią odciąży osoby zaangażowane w projekt i pomoże zabezpieczyć partnerstwo w dłuższej perspektywie. Aby w jak największym stopniu zaangażować środowisko szkolne, zaleca się dobrą i regularną komunikację oraz motywowanie potencjalnych zwolenników już podczas planowania.

- Wsparcie kolegów z sąsiedniego kraju, nauczycieli innych przedmiotów w szkole oraz pozostałych

nauczycieli danego przedmiotu pozwala odciążyć zespół odpowiedzialny za tandem online.

- Ponadto zachęca się do współpracy z partnerami pozaszkolnymi (np. firmami, klubami sportowymi, placówkami młodzieżowymi, instytucjami kulturalnymi lub religijnymi), dzięki której możliwe bedzie rozszerzenie zakresu tematów w tandemie i możliwych spotkań uczniów a tym samym odciążenie koordynatorów projektu.
- Można również skorzystać z doświadczenia i wiedzy fachowej dwustronnych organizacji młodzieżowych, np. „Biuro ds. Międzynarodowej Pracy z Młodzieżą Republiki Federalnej Niemiec (Fachstelle für Internationale Jugendarbeit der Bundesrepublik Deutschland e.V.)" lub „Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży" (Deutsch-Polnisches Jugendwerk).

Uczniowie

Doświadczenia wielu szkół pokazują, że ważne jest zaangażowanie uczniów w planowanie i organizację wymiany. Jednym z warunków udanej wymiany jest na przykład wybór i opracowanie atrakcyjnych tematów zajęć z tandemem online.

Finansowanie

Aby projekty z wykorzystaniem tandemu online mogły być realizowane długoterminowo, zaleca się zapewnienie różnych źródeł ich finansowania. Nawet jeśli wiąże się to z dodatkowym wysiłkiem dla zespołu organizującego, warto skorzystać z różnorodnych – a w niektórych przypadkach bardzo zróżnicowanych regionalnie - możliwości; patrz „Checkliste zur Kostenplanung und Finanzierung" na stronie https://www.kmk-pad.org (w sekcji „Downloads" na stronach odpowiednich programów partnerskich szkół) oraz na stronie internetowej projektów Interreg B https://www.interreg.de/INTERREG2021/DE/Projekte/TippsZurUmsetzung/Kleinprojekte/kleinprojekte_node.html).

Trwałość projektu

Nie zawsze łatwo jest utrzymać zainteresowanie uczniów, a także dyrekcji szkoły i personelu tandemem online. Dlatego ważne jest, aby znaleźć sposoby na ustanowienie tandemów online jako stałego elementu życia szkolnego w całej placówce.

Poniższe środki i pomysły mogą pomóc w zapewnieniu trwałości projektu:

- Planowanie wieczorów prezentacyjnych w celu przedstawienia wyników.
- Regularne informacje nt. projektu w prasie lub audycjach radiowych.
- Organizacja dni informacyjnych, podczas których byli uczestnicy opowiadają przyszłym uczniom o projekcie.
- Utworzenie „kącika wymiany” lub „kącika projektu” przy wejściu do szkoły lub na tablicy ogłoszeń w celu regularnego informowania o statusie partnerstwa i ważnych wydarzeniach w szkole partnerskiej.
- Ustanowienie osobnej rubryki w gazetce szkolnej i na stronie internetowej szkoły oraz regularne prezentowanie aktualnych informacji odnośnie projektu.
- Ustanowieni nauczycieli koordynujących poprzez zaangażowanie różnych kolegów, tj. międzyprzedmiotowy udział w programie/projekcie.

5.2 LISTA CZYNNOŚCI PRZY PRZYGOTOWYWANIU **PRACY Z METODĄ TANDEMU ONLINE** W NAUCZANIU JĘZYKA SĄSIADA W SZKOLE[6]

Przygotowanie w szkole biorącej udział w projekcie	▪ Sprawdzenie zasobów kadrowych szkoły i nauczyciela (wspólne planowanie i realizacj) z udziałem dyrekcji szkoły. ▪ Uzyskanie pozytywnej decyzji podczas konferencji rady pedagogicznej szkoły.
Budżet projektu	▪ Określenie możliwych źródeł finansowania (patrz „Checkliste zur Kostenplanung und Finanzierung” na stronie https://www.kmk-pad.org (w sekcji „Downloads” na stronach odpowiednich programów partnerskich szkół) oraz na stronie internetowej projektów Interreg B https://www.interreg.de/INTERREG2021/DE/Projekte/TippsZurUmsetzung/Kleinprojekte/kleinprojekte_node.html.
Wybór odpowiedniej klasy do przeprowadzenia projektu	▪ Sprawdzenie istniejących porozumień o partnerstwie miast. ▪ Wykorzystanie kontaktów osobistych (nauczycieli i rodziców). ▪ Kontakt z osobami odpowiedzialnymi za partnerstwo miast w gminach i społecznościach. ▪ Wyszukiwanie lub rejestracja na platformach internetowych, w tym: https://www.partnerschulnetz.de/ i https://erasmusplus.schule/digitaler-austausch/

[6] SPor.: Bezirksregierung Düsseldorf (2020).

Przygotowanie tandemu online

- Sprawdzenie zasobów kadrowych szkoły i nauczyciela (wspólne planowanie i realizacj) z udziałem dyrekcji szkoły.
- Uzyskanie pozytywnej decyzji podczas konferencji rady pedagogicznej szkoły.

Budżet projektu

- Sprawdzenie zasobów kadrowych szkoły i nauczyciela (wspólne planowanie i wdrażanie) z udziałem dyrekcji szkoły.
- Sprawdzenie wymogów technicznych: Czy obaj partnerzy tandemu posiadają wystarczającą liczbę komputerów lub laptopów (odpowiadającą liczbie uczniów uczestniczących w tandemie online)? Czy komputery lub laptopy mają już skonfigurowany dostęp do Internetu? W jaki sposób zapobiega się dostępowi do niepożądanych stron? Czy dostępne są zestawy słuchawkowe lub mikrofon i głośniki? Czy przepisy dotyczące ochrony danych w odniesieniu do rejestracji na platformie e-learningowej (np. Moodle), a także korzystania z systemu konferencji internetowych typu open source (np. BigBlueButton) zostały wyjaśnione po obu stronach? Czy konieczne jest uzyskanie zgody na udział w tandemie online?
- Zbadanie kompetencji medialnych nauczycieli i uczniów, np. wcześniejsze przeprowadzenie testów kompetencji medialnych. https://checkup.digitalcheck.nrw/ (w języku niemieckim), https://itfitness.eu/pl/ (w języku polskim).
- W razie potrzeby należy z wyprzedzeniem zaplanować dalszą edukację i szkolenia na temat kompetencji medialnych i e-learningu.

Odpowiednio planowanie spotkania w klasie

- Wyjaśnienie kwestii finansowania potencjalnego spotkania w klasie.
- Rozważenie odpowiednich dat (różne terminarze dotyczące początku/końca roku szkolnego i wakacji szkolnych w danych krajach).
- Przygotowanie programu, zorganizowanie opieki, transferu, cateringu i, w razie potrzeby, zakwaterowania.

Czynności końcowe

- Przedstawienie „tandemu online" podczas konferencji rady pedagogicznej szkoły.
- Opracowanie sposobów korzystania z tandemu online dla całej społeczności szkolnej.
- Prezentacja wyników pracy z metodą tandemu online (np. dziennik wideo, strona internetowa szkoły, przygotowanie wyników projektu na dzień otwartych drzwi w szkole, komunikat prasowy lub kontakt z prasą regionalną).

5.3. BIBLIOGRAFIA

Amilhat-Szary, Anne-Laure & Fourny, Marie-Christine (Hrsg.) (2006): *Après les frontières, avec la frontière. Nouvelles dynamiques transfrontalières en Europe.* La Tour d'Aigues: Ed. de l'Aube.

Arnold, Rolf; Schüßler, Ingeborg (1998): *Wandel der Lernkulturen. Ideen und Bausteine für ein lebendiges Lernen*, Darmstadt.

Bachmaier, Regine (2005): *Das Konzept der Neuen Kultur. Vortrag bei der MNU-Fortbildungstagung am 17. Februar 2005 an der Universität Regensburg*, https://epub.uni-regensburg.de/3274/1/lukesch18.pdf

Ball, Phil; Kelly, Keith; Clegg, John (2016): *Putting CLIL into Practice: Oxford Handbooks for Language Teachers.* Oxford University Press.

Bechtel, Mark (2016): *Sprachenlernen im Tandem*. W: Burwitz-Melzer, Eva; Mehlhorn, Grit; Riemer, Claudia; Bausch, Karl-Richard; Krumm, Hans-Jürgen (Hrsg.): *Handbuch Fremdsprachenunterricht*, Tübingen, s. 376-381.

Becker, Florian (o.J.): Externe Validität in der Psychologie: Generalisierbarkeit. https://wpgs.de/fachtexte/wirtschaftspsychologie/externe-validitaet-psychologie/

Bezirksregierung Düsseldorf (2020): *Checkliste zur Vorbereitung einer Schulpartnerschaft*. www.bvd.nrw.de

Bielicka, Małgorzata; Olpińska-Szkiełko, Magdalena; Borkowska, Emilia; Goch, Aneta (2020a): *Program nauczania języka niemieckiego jako języka sąsiada II etap edukacyjny (klasy 4-8). Projekt: Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji – kluczem do komunikacji w Euroregionie Pomerania, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Program Współpracy INTERREG V A Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska w ramach celu „Europejska Współpraca Terytorialna" Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)*, s. 96-181. https://polnischliegtnahe.de/assets/img/EBOOK_PL-DE.pdf

Bielicka, Małgorzata; Olpińska-Szkiełko, Magdalena; Borkowska, Emilia; Goch, Aneta (2020b): *Program nauczania języka niemieckiego jako języka sąsiada III etap edukacyjny (liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła branżowa I stopnia i II stopnia) Projekt: Nauczanie języka sąsiada od przedszkola do zakończenia edukacji – kluczem do komunikacji w Euroregionie Pomerania, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Program Współpracy INTERREG V A Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska w ramach celu „Europejska Współpraca Terytorialna" Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)*, s. 182-273.

Brück-Hübner, Annika (2020): *ePortfolio und neue Lernkultur. Theoretische und empirische Studien zur Entwicklung von Schule*, Hohengehren.

Byram, Michael (1997): Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.

Dixon, Agnieszka; Jasińska, Agnieszka; Małolepsza, Małgorzat; Szymkiewicz Aneta (2021): *HURRA!!! Po polsku*. Test kwalifikacyjny. Kraków: Prolog Publishing.

DFJW/OFAJ (Hrsg.) (2007): *Die Tandem Methode, Theorie und Praxis in deutsch-französischen Sprachkursen*. Stuttgart: Klett. https://www.tele-tandem.net/public/Tandem_Handbuch.pdf

Doran, George T. (1981): There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. In: *Management Review, Volume 70, Issue 11(AMA FORUM)*, s. 35-36.

Europarat (2001): *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Berlin etc.: Langenscheidt. https://edu.ge.ch/enseignement/sites/default/files/2021-11/

5.3. BIBLIOGRAFIA

referenzrahmen2001.pdf

Eurydice (2006): *CLIL at school in Europe.* http://ec.europa.eu/languages/documents/studies/clil-at-school-in-europe_en.pdf

Gasser, Peter (2008): *Neue Lernkultur. Eine integrative Didaktik*, Berlin.

Geiger-Jaillet, Anemone (2001): *Nationale, regionale und sprachliche Grenzen. Das Saar-Lor-Lux-Modell*. St. Augustin: Asgard Verlag.

Grucza, Franciszek (1993a): *Zagadnienia ontologii lingwistycznej: o językach ludzkich i ich (rzeczywistym) istnieniu*. W: *Opuscula logopedica in honorem Leonis Kaczmarek*, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, s. 25-47.

Grucza, Franciszek (1993b): *Język, ludzkie właściwości językowe, językowa zdolność ludzi*. W: Piontek, J., Wiercińska, A. (Hg.), *Człowiek w perspektywie ujęć biokulturowych*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań, s. 151-174.

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2022): *Praktische Hinweise für die Vorbereitung von Austauschbegegnungen im Rahmen von Schulpartnerschaften*. https://www.kmk-pad.org/service/dokumente-und-formulare/schulpartnerschaften-und-projekte-ohne-erasmus/dokumente-zur-vor-und-nachbereitung/download.html?tx_fedownloads_pi1%5Bdownload%5D=7284&tx_fedownloads_pi1%5Baction%5D=forceDownload&tx_fedownloads_pi1%5Bcontroller%5D=Downloads&cHash=7d3c0af9cf5884c357bb49ff3427c6a0

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2021): *Lehren und Lernen in der digitalen Welt. Die ergänzende Empfehlung zur Strategie „Bildung in der digitalen Welt“*. https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2021/2021_12_09-Lehren-und-Lernen-Digi.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2020): *Europabildung in der Schule*. https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/1978/1978_06_08_Europabildung_2020-10-15.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2016): *Bildung in der digitalen Welt. Strategie der Kultusministerkonferenz*. https://www.kmk.org/fileadmin/pdf/PresseUndAktuelles/2018/Digitalstrategie_2017_mit_Weiterbildung.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2013): *Bericht „Konzepte für den bilingualen Unterricht – Erfahrungsbericht und Vorschläge zur Weiterentwicklung“ Beschluss der Kultusministerkonferenz vom 17.10.2013*. https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2013/201_10_17-Konzepte-bilingualer-Unterricht.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2012): *Bildungsstandards für die fortgeführte Fremdsprache (Englisch/Französisch) für die Allgemeine Hochschulreife*. https://www.kmk.org/fileadmin/veroeffentlichungen_beschluesse/2012/2012_10_18-Bildungsstandards-Fortgef-FS-Abi.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2004): *Bildungsstandards für die erste Fremdsprache (Englisch/Französisch) für den Hauptschulabschluss*. https://www.kmk.org/fileadmin/veroeffentlichungen_beschluesse/2004/2004_10_15-Bildungsstandards-ersteFS-Haupt.pdf

KMK (=Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) (2003): *Bildungsstandards für die erste Fremdsprache (Englisch/Französisch) für den Mittleren Schulabschluss*. https://www.kmk.org/fileadmin/pdf/PresseUndAktuelles/2003/

5.3. BIBLIOGRAFIA

FS04072003.pdf

Kubanek, Angelika (2008) Interkulturelle Kompetenz. W: *Grundschulmagazin Englisch*. Oldenbourg: 4/2008

Kühn, Peter (2006): *Interkulturelle Semantik*. Nordhausen: Traugott Bautz.

Minister Edukacji Narodowej (2017): *Podstawa programowa. Język obcy nowożytny – szkoła podstawowa IV-VIII*. https://podstawaprogramowa.pl/Szkola-podstawowa-IV-VIII/Jezyk-obcy-nowozytny

Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur des Landes Mecklenburg-Vorpommern (2018): R*ahmenplan Digitale Kompetenzen*. https://www.bildung-mv.de/export/sites/bildungsserver/downloads/unterricht/rahmenplaene_allgemeinbildende_schulen/fachuebergreifend/Finalfassung-Rahmenplan-digitale-Kompetenzen.pdf

Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur des Landes Mecklenburg-Vorpommern (2018): *Rahmenplan für Polnisch an Gymnasien und integrierten Gesamtschulen*. https://www.bildung-mv.de/export/sites/bildungsserver/downloads/unterricht/rahmenplaene_allgemeinbildende_schulen/Polnisch/rp-polnisch-7-10-gym-02.pdf

Ministerstwo Cyfryzacji (2020): *Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych*. https://pracodawcy.pl/wp-content/uploads/2022/07/CRKC-25_05_2022.pdf

Ministerstwo Cyfryzacji (2020): *Plan działań w dziedzinie edukacji cyfrowej 2021-2027*. https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/kompetencje-cyfrowe

Prunitsch, Christian; Berndt, Annette & Buraczyński, Radoslaw (Hrsg.) (2015): *Sprache als Schlüssel zur Zusammenarbeit. Status und Prestige der Nachbarsprachen im polnisch-sächsischen Grenzgebiet*. Frankfurt/M. u.a.: Peter Lang.

Putsche, Julia; Faucompré, Chloé (2015): Lehrkontext Grenzregion: Affekt und Kognition von FremdsprachenlehrerInnen der Nachbarsprache. W: *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht (ZIF 2017-2) „Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache“*. https://zif.tujournals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3127/download/pdf/, s. 143-154.

Putzier, Agnieszka; Hryniewicz-Piechowska, Justyna; Brehmer, Bernhard (2022): „Muss es denn Polnisch sein?“ – Rahmenbedingungen und Umsetzung des durchgängigen Nachbarspracherwerbs am Beispiel des Polnischen in der Euroregion Pomerania. W: *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht (ZIF 2021-2) „Nachbarsprachen und mehrsprachige Klassenzimmer“*. https://zif.tujournals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3367/, s. 47-79.

Raasch, Albert (2002): *L'Europe, les frontières et les langues. Guide pour l'élaboration des politiques linguistiques éducatives en Europe – De la diversité à la linguistique à l'éducation plurilingue. Etude de référence*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.

Reusser, Kurt (1998): *Die Rolle von Lehrerinnen und Lehrern neu denken. Kognitionspädagogische Anmerkungen zur „neuen Lernkultur“*, in: *„Beiträge zur Lehrerinnen- und Lehrerbildung“*, Band 1, s. 19-37.

Sacher, Werner (2003): *Neue Medien – neuer Unterricht? Vorschläge für ein didaktisch-methodisches Konzept und praktische Beispiele*, Nürnberg.

Schneider, Günther (2005): Der „Gemeinsame europäische Referenzrahmen für Sprachen“ als Grundlage von Bildungsstandards für die Fremdsprachen – Methodologische Probleme der Entwicklung und Adaptierung von Kompetenzbeschreibungen. W: Schweizerische Zeitschrift für Bildungswissenschaften 27 (2005) 1, s. 13-36. https://www.pedocs.de/volltexte/2011/4114/pdf/SZBW_2005_H1_S13_Schneider_D_A.pdf

5.3. BIBLIOGRAFIA

Stammermann, Hendrik (2014): *Lehren sichtbar machen, Lernkultur gestalten, Lernarrangements entwickeln*, Weinheim, Basel.

Stangl, Werner (2012): *Die konstruktivistischen Lerntheorien*, https://arbeitsblaetter.stangl-taller.at/LERNEN/LerntheorienKonstruktive.shtml.

Verband Entwicklungspolitik Niedersachsen (VEN) (o.J.): *Neue Lernkultur*. https://www.ven-nds.de/projekte/globales-lernen/zum-thema/neue-lernkultur.

Weidtke, Christian; Weingarten, Stefan (o.J.): *Bedarfsanalyse*. https://vertriebswiki.com/verkaufsgespraech/bedarfsanalyse/

Weinert, Franz E. (1997): *Lernkultur im Wandel. W: Beck, Erwin*; Guldimann, Titus; Zutavern, Michael (Hrsg.): Lernkultur im Wandel. Tagungsband der Schweizerischen Gesellschaft für Lehrerinnen- und Lehrerbildung und der Schweizerischen Gesellschaft für Bildungsforschung, St. Gallen (UVK), s. 11-29.

Weirauch, Simone (2022): *Mit diesem Programm lernen Schüler leicht Polnisch*, https://www.nordkurier.de/ueckermuende/mit-diesem-programm-lernen-schueler-ganz-einfach-polnisch-2348645706.html.

Windolph, Andrea (2022): *SMARTe Ziele: Wie funktioniert die SMART-Formel?* https://projekte-leicht-gemacht.de/blog/methoden/projektziele/die-smart-formel/

Zaparucha, Aleksandra (2017): *CLIL jako nowatorska metoda nauczania – Poradnik Mentora*. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji. http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/doccontent?id=985

Ostatni dostęp do źródeł internetowych: 01.10.2022